

ЕВРОБАРОМЕТЪР 70

ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕСЕН 2008

НАЦИОНАЛЕН ДОКЛАД

БЪЛГАРИЯ

Това изследване е осъществено по поръчка на Генерална дирекция Комуникации на Европейската комисия и е координирано от нея.

Докладът е изготвен за Постоянното представителство на Европейската комисия в **България**

Този документ не представя гледната точка на Европейската комисия.

Изводите и заключенията, които се съдържат в него, представят мнението единствено на неговия автор.

Увод.....	3
1. Българите и Европейския съюз.....	5
1.1. Образът на Европейския съюз в България	5
1.2. Обществена подкрепа за членството в ЕС	8
1.3. Ползите от членството в ЕС	10
1.4. Доверие в ЕС и в неговите институции.....	15
1.5. Позициите на България в Европейския съюз.....	26
2. Социално-икономически нагласи.....	30
2.1. Обща удовлетвореност от живота и социален оптимизъм	30
2.2. Най-важните проблеми за гражданите на Съюза	33
2.3. Цената на живота и индивидуалната финансова ситуация	37
2.4. Отношение към социалните въпроси.....	41
2.5. Ситуацията в България и в Европейския съюз	46
2.6. Оценка за икономическата ситуация	48
2.7. Бюджетът на Европейския съюз.....	51
2.8. Отношение към околната среда	55
3. Политически нагласи	57
3.1. Политическата ангажираност на гражданите	57
3.2. Ползите от падането на Берлинската стена.....	60
3.3. Ролята на Европейския съюз	64
3.4. Доверие в международните институции	72
Заклучение	74
Приложения	78
Описание на метода.....	78
Въпросник	81

Увод

Резултатите от есенния Евробарометър⁷⁰ представят общественото мнение в Европейския съюз (ЕС) и в България близо две години след присъединяването на страната към Съюза и в значително по-сложен икономически и политически контекст, отколкото през пролетта на 2008г.. Те дават възможност да се проследи как ескалиращата световна финансова криза и опасността от окончателното спиране на част от финансирането за България от ЕС намират отражение върху социално-икономическите и политическите нагласи на българите и самочувствието им като граждани на Европейския съюз.

Хиляда и шест българи отговарят на въпросите на есенния Евробарометър, проведен в страната между 9 и 20 октомври 2008 г. от консорциум между Taylor Nelson Sofres & EOS Gallup Europe по поръчка на Генералната дирекция „Комуникации“ на Европейската комисия. Интервюта се провеждат едновременно със стандартен въпросник¹ във всички държави-членки на Съюза, в страните-кандидатки и сред турската общност в Кипър, което дава възможност за непосредствена сравнимост на резултатите и за по-пълна картина на общественото мнение в почти 500 милионния ЕС.

Българската извадка е хомогенна и така, както във всички останали страни, е представителна за мненията на гражданите на възраст над 15 г. Тя е показателна за настроенията сред всички социални, професионални и възрастови групи от населението на страната, както в градовете, така и в селските райони.

Стандартният Евробарометър търси общото и националните особености в портрета на общественото мнение в ЕС. Националният анализ на данните, който се прави едновременно във всички страни, допълва първите резултати от изследването² и има за цел да представи картината на общественото мнение в страната според това, доколко мисленето на “средния” българин се доближава или различава от мисленето на “средния” гражданин на ЕС и на общественото мнение в новите държави-членки. Така, както и досега, той проследява промените в обществените нагласи и настроения не само в рамките на 6 месеца, но и в по-дългосрочен план – откакто България бе включена в редовните изследвания на Евробарометър през есента на 2004 г. и откакто стана членка на ЕС през 2007 г.

Когато пристъпва към този текст, читателят би трябвало да има също предвид, че резултатите от всяко проучване на общественото мнение са приближения, чиято точност зависи от размера на извадката и съответните проценти, в които се изразяват резултатите.³ И нека също да се има предвид,

---

¹ вж. в приложение

² Вж. Eurobarometer 70, Public Opinion in the European Union, Autumn 2008, First Results, published by the European Commission on 18 December 2008

³ За извадка от около 1000 интервюта границата на достоверност е следната:

че много от въпросите са представени като множество възможности, между които трябва да се изберат една или няколко, а нито един списък не може да претендира за изчерпателност.

В текста се прибегва и до опростени фрази или съкращения за основни понятия, като „ЕС 27“, което представлява средната стойност на резултатите за всички 27 държави-членки на ЕС и „НДЧ12“ – новите държави-членки, с които се правят основните сравнения на общественото мнение в България.

В графиките са използвани следните съкращения за отделните държави и територии, според редакционния кодекс на институциите на ЕС⁴:

AT – Австрия	IE – Ирландия	NL – Холандия
BE – Белгия	EL – Гърция	PL – Полша
BG – България	ES – Испания	PT – Португалия
CY – Кипър	FI – Финландия	RO – Румъния
CY (tcc) – турската кипърска общност ⁵	FR – Франция	SE – Швеция
CZ – Чехия	HU – Унгария	SI – Словения
DE-W - Западна Германия	IT – Италия	SK – Словакия
DE- Германия	LT – Литва	UK – Великобритания
DE-E - Източна Германия	LV – Латвия	MK – бившата югославска република Македония ⁶
DK – Дания	LU – Люксембург	HR – Хърватия
EE – Естония	MT – Малта	TR – Турция

Проценти	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Отклонение	± 1.9 пункта	± 2.5 пункта	± 2.7 пункта	± 3.0 пункта	± 3.1 пункта

⁴ Досие “ЕС27 и страните-кандидатки – актуализирано на 3 януари 2008 г. Държави, езици и парични единици – названия, кодове и ред на цитиране”: <http://publications.eu/code/pdf/370000enhtml>

⁵ Като цяло Кипър е една от 27-те държави-членки на ЕС, но европейското законодателство не се прилага в онази част от територията на страната, която не е контролирана от правителството на Република Кипър. От практически съображения само резултатите от интервютата, проведени на територията, контролирана от правителството на Република Кипър, са представени в категорията “CY” и включени в средните оценки за ЕС. Интервютата, проведени в останалата част на страната, са представени в категорията “CY(tcc)”, където „tcc” означава турската кипърска общност.

⁶ Временен код, който се използва до определянето на окончателната номенклатура за тази страна. Тя ще бъде определена след приключване на преговорите, които се водят в момента в рамките на ООН.

1. Българите и Европейския съюз

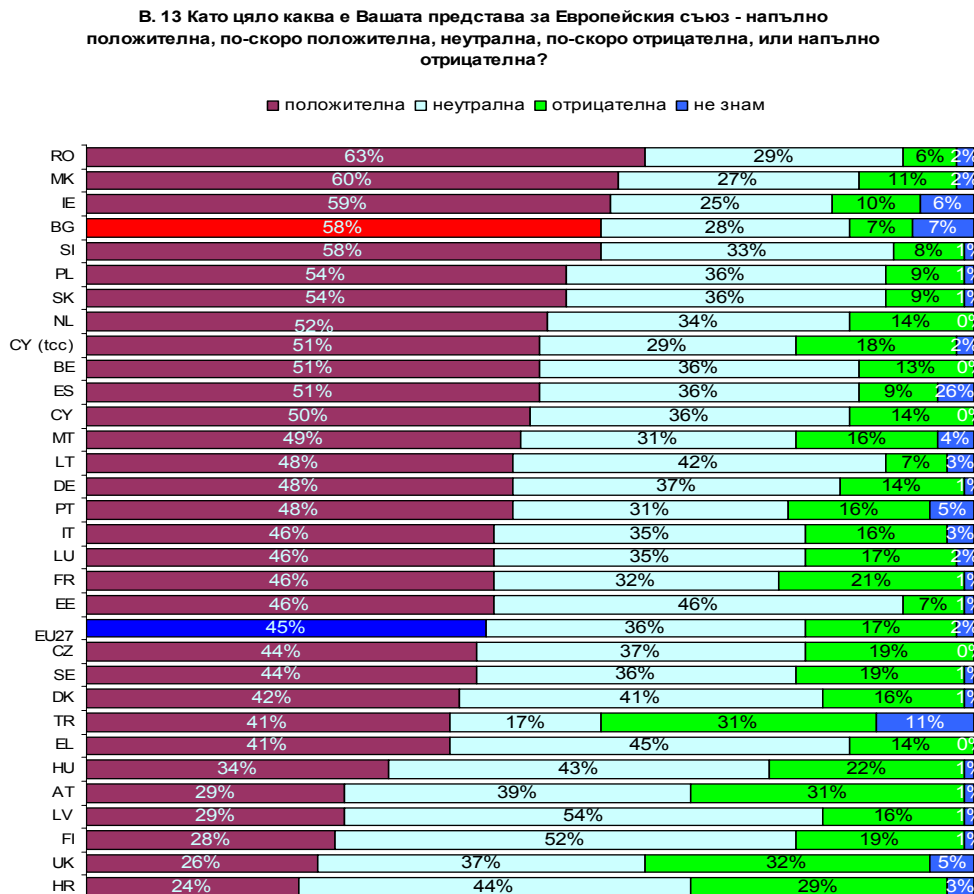
1.1. Образът на Европейския съюз в България

- България запазва водещите си позиции сред страните с най-положителен образ за ЕС

В най-голяма степен представата за Европейския съюз е положителна сред гражданите на балканските страни. Водеща в списъка е Румъния (63%), следвана от бившата югославска република Македония (60%). Интересно е, че Ирландия се нарежда на трето място по този показател с 59%. Веднага след тях е България (58%), с еднакви стойности със Словения. Това е с 13 пункта над средните стойности за ЕС27, където положителните представи за Съюза представляват мнението на по-малко от половината от анкетиранияте в страните-членки (45%).

В края на втората година от членството на България в ЕС близо шест от всеки десет запитани в страната имат положителен образ за ЕС, близо трима – неутрален, а едва 7%, или по-малко от един от всеки десет анкетиран, остава с негативна представа за ЕС или не може да прецени.

Фигура 1

Развитието на тенденциите показва, че положителният образ на ЕС в България продължава да избледнява, но едновременно с това, и в същата степен (2 пункта) намаляват и негативните оценки. Те дори се връщат до най-ниските си стойности (7%), регистрирани през есента на 2005 г.

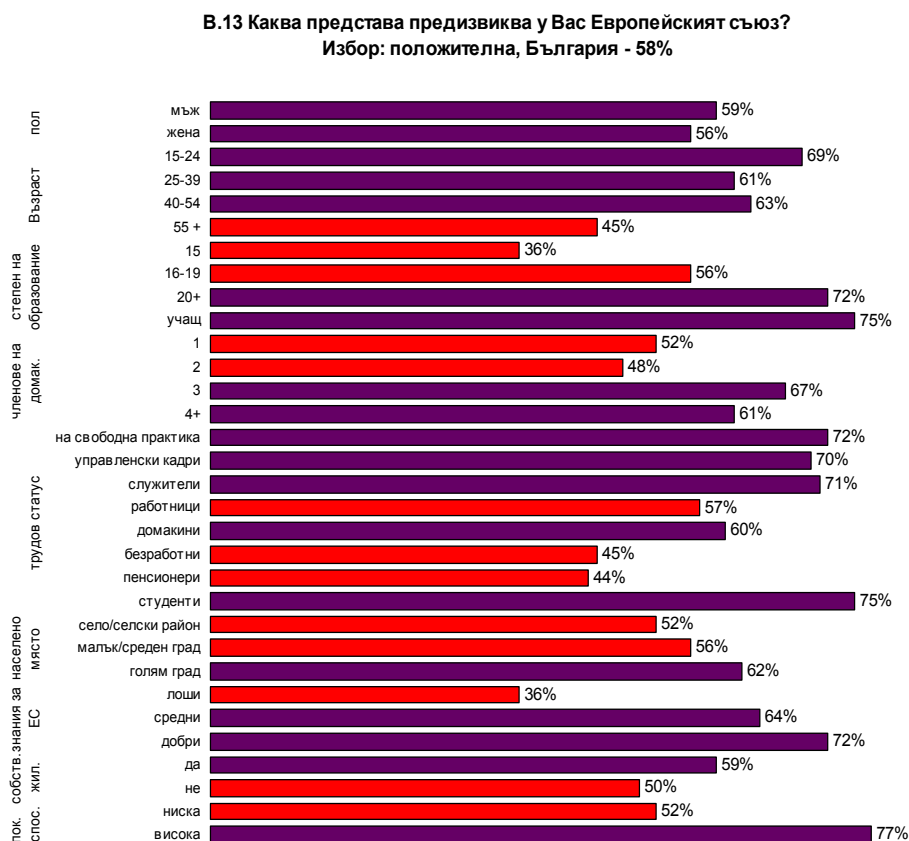
Фигура 2

Според тези резултати засега няма място за опасения от формирането на негативно отношение към ЕС сред българите. Този извод се налага още по-убедително на фона на общите тенденции в ЕС, където общественото мнение регистрира по-голям спад на положителните мнения, отколкото в България (с 3 пункта, до 45%), както и засилване на отрицателните мнения за ЕС (с 2 пункта, до 17%).

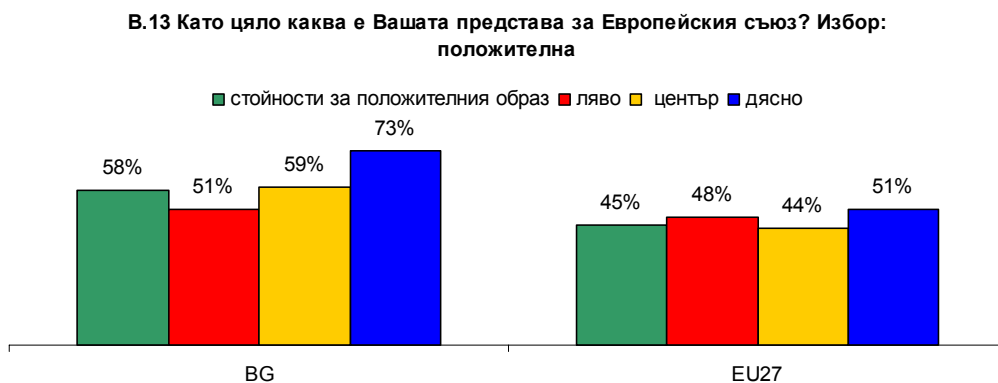
Социално-демографският анализ също потвърждава подобна теза. Той показва, че положителният образ за ЕС в България е характерен за всички възрастови и професионални групи, но това се отнася в най-малка степен за пенсионерите, безработните и работниците на физическия труд. От тази гледна точка интерес представлява кой в България сега няма положителен образ за Европейския съюз. Това са преди всичко хора, които имат по-ниско имотно състояние (не притежават своите жилища), най-малко образованите и тези, които имат най-малко познания за Европейския съюз. Наред с това, образът на ЕС се влияе от населеното място, в което живеят хората, от размера на техните домакинства, от покупателната им способност, както и от политическата им ориентация.

Фигура 3

За разлика от страните в ЕС, в България поддръжниците на леви партии имат в най-малка степен положителна представа за Европейския съюз.

Фигура 4

1.2. Обществена подкрепа за членството в ЕС

- Според Евробарометър подкрепата за членството в ЕС продължава да намалява и за пръв път изразява мнението на по-малко от половината от анкетирания българи

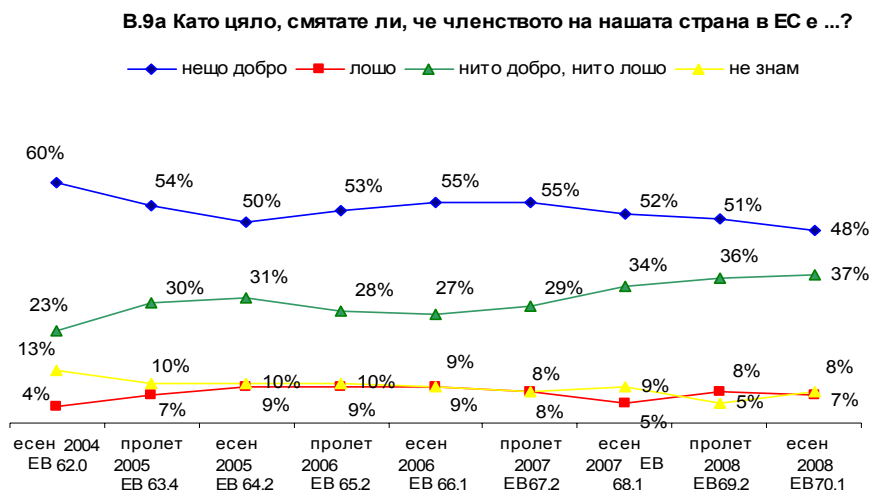
През есента на 2008 г. Евробарометър регистрира **най-ниските стойности на обществена подкрепа сред българите за членството на тяхната страна в ЕС (48%)**. Спадът на положителните мнения е по-голям (3 пункта), отколкото регистрирания през пролетта (1 пункт). В резултат на това за пръв път българите, които считат членството на своята страна в ЕС за „нещо добро” не изразяват мнението на мнозинството анкетирани. Дистанцията между подкрепата на българите за членството и средните стойности за ЕС27 (53%) нараства до 5 пункта.

Едновременно с това и за разлика от пролетта, когато Евробарометър регистрира нарастване на негативните оценки (+3 пункта), **неодобрението на членството на България в ЕС намалява (с 1 пункт) и достига едни от най-ниските стойности за есенния Евробарометър (7%)**. В края на втората година от членството на България в ЕС негативните нагласи към него в България се измерват с двойно по-ниски стойности, отколкото средните за ЕС27 (15%).

Неутралните мнения за членството в ЕС като нещо „нито добро, нито лошо” достигат най-високите си стойности (37%). Те са нараснали с 1 пункт. Нарастват също в най-голяма степен, в сравнение с предишните периоди (+3 пункта) и отговорите без мнение (8%).

Така, вместо да се трансформира в негативизъм, спадът на положителните мнения води по-скоро до по-голяма въздържаност или до колебание в оценките дали членството в ЕС е „нещо добро” за страната. Дистанцията между положителните и отрицателните мнения остава значителна - 41 пункта.

Фигура 5

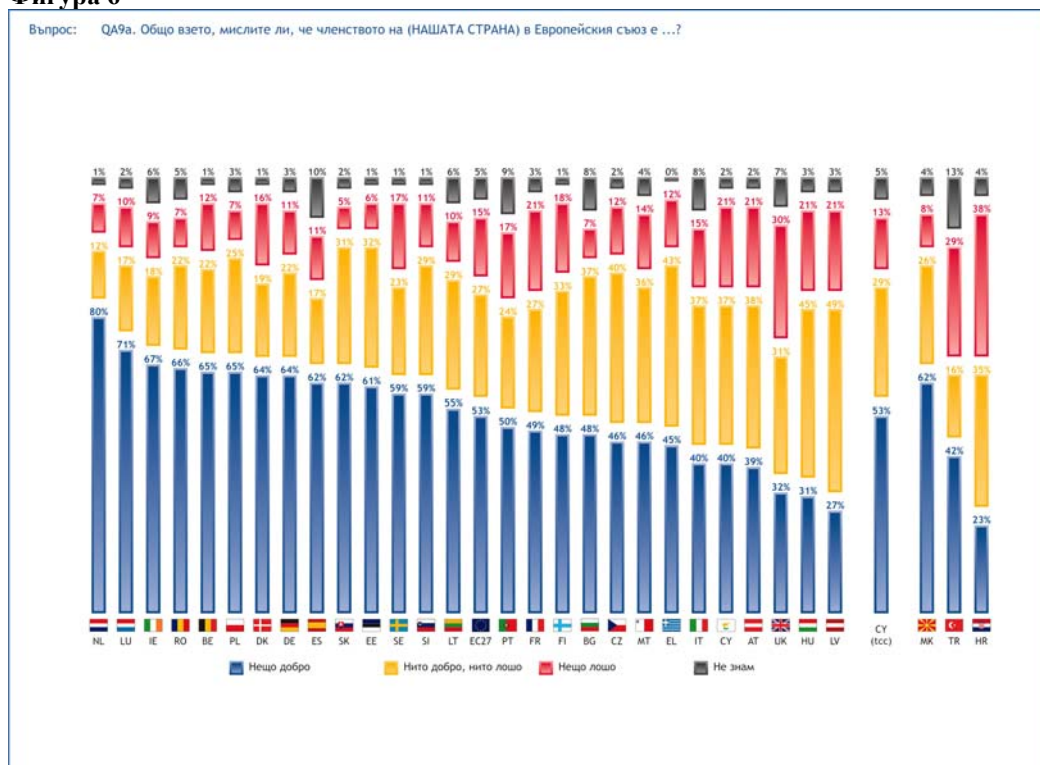

Сравненията с другите страни показват, че спадът на общественото одобрение за членството на България в ЕС не се откроява на фона на общите тенденции през есента на 2008 г.⁷ Ентусиазмът от членството в ЕС е намалял в 11 държави, дори в страни като Ирландия (с 6 пункта), която продължава да заема водещи позиции в списъка с най-положителни нагласи към ЕС.

Резултатите от есенния Евробарометър показват, че **българите засилват своите позиции сред умерените оптимисти относно членството на своята страна в ЕС**. България се нарежда на последно място, заедно с Финландия, сред страните, където общественото мнение е положително настроено към членството в Съюза. По-ниски стойности на положителните мнения има само в държавите, където общественото мнение има неясна позиция относно членството, като Чехия, Гърция, Италия, Австрия и Великобритания, или там, където доминират неутралните оценки, като Унгария и Латвия.

Картина на общественото мнение в България е нетипична за новите държави-членки, където одобрението за членството в ЕС е най-голямо - средно 57% от анкетираните изразяват открито своята подкрепа. Дистанцията между тях и България е 9 пункта. Особено се открояват различията с Румъния, където всеки двама от трима анкетиран е положително настроен, а измерените стойности (66%) са най-високи от всички новоприети страни.

Фигура 6

⁷ Вж. Eurobarometer 70, Public Opinion in the European Union, Autumn 2008, First Results, published by the European Commission in December 2008, p. 33

1.3. Ползите от членството в ЕС

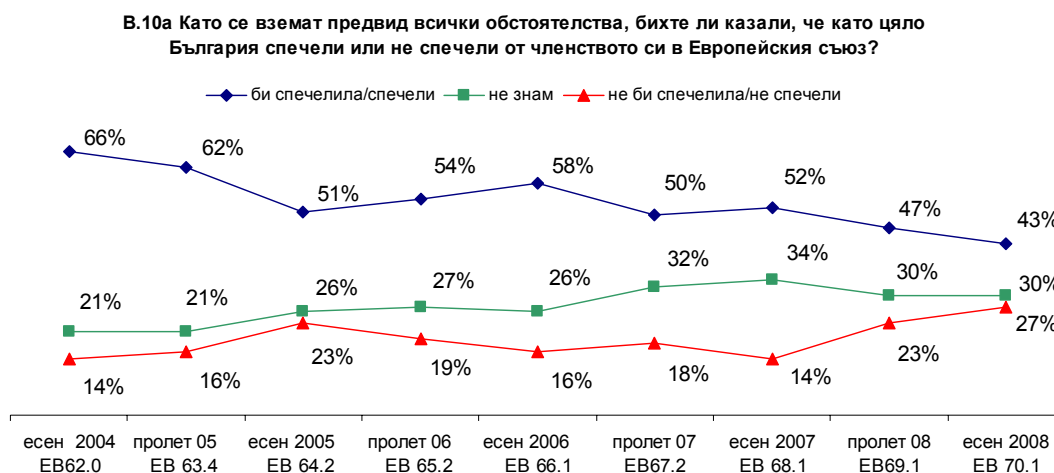
- Засилват се мненията, че България не е спечелила от членството си в ЕС

Общата оценка, че страната се е възползвала от членството си в ЕС се запазва, но отрицателната тенденция, регистрирана през пролетта, продължава. В резултат на това **положителните мнения, че България е спечелила от членството си в ЕС достигат най-ниските си стойности (43%), а отрицателните – най-високите (27%), регистрирани досега от Евробарометър.** Отговорите без мнение остават без промяна (30%), което показва, че спадът на положителните мнения (-4 пункта) се трансформира в отрицателни оценки (+4 пункта).

В резултат на тази негативна тенденция индексът на общата оценка, който се измерва като разликата между положителните и отрицателните мнения, продължава да намалява (с 8 пункта) и спада до 16 пункта. За разлика от България, индексът на средната оценка за ЕС27 нараства от 23 до 25 пункта (при стойности на положителните мнения 56%, а на отрицателните – 31%), а в съседна Румъния – от 50 до 53 пункта (69% от анкетираните дават положителна оценка, а 16% - отрицателна).

Така в края на втората година от членството си в ЕС, поне четирима от всеки десет българи, запитани за Евробарометър, поддържат мнението, че страната им е спечелила от присъединяването си към ЕС, всеки трима продължават да нямат отговор на този въпрос, а близо толкова са твърдо убедени, че страната им не е спечелила от членството си в ЕС.

Фигура 7

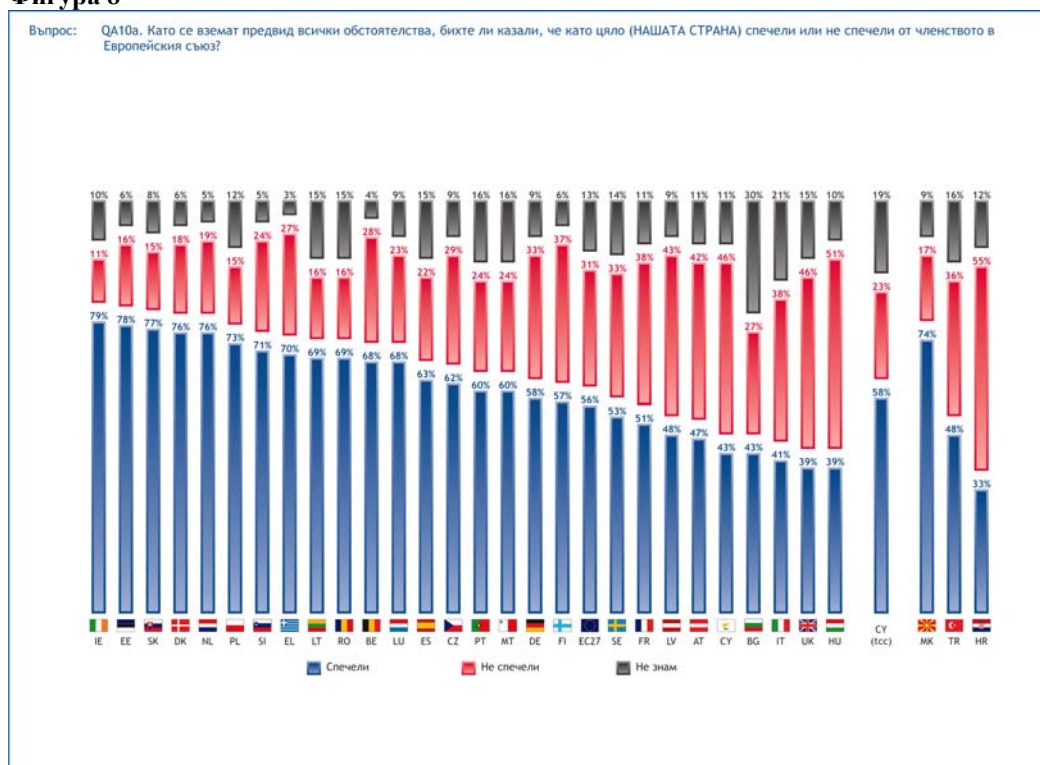
Тази картина на общественото мнение в България е силно нетипична за новите държави-членки, където хората са най-убедени в извлечените ползи от присъединяването към Съюза. Дистанцията между положителните мнения, регистрирани за ЕС12 (65%) и България (43%) е 22 пункта. Най-силно се открояват различията с Естония, където почти всеки четирима от

петима анкетирани за Евробарометър са убедени, че страната им е спечелила от членството си в ЕС.

Сравненията по страни показват още, че така както и през пролетта, българите са значително по-малко убедени от своите съграждани в ЕС в извлечените ползи от членството си в Съюза. Еднаква или по-малка увереност от тях изразяват единствено гражданите на Кипър, Италия, Великобритания и Унгария, където преобладават негативните оценки.

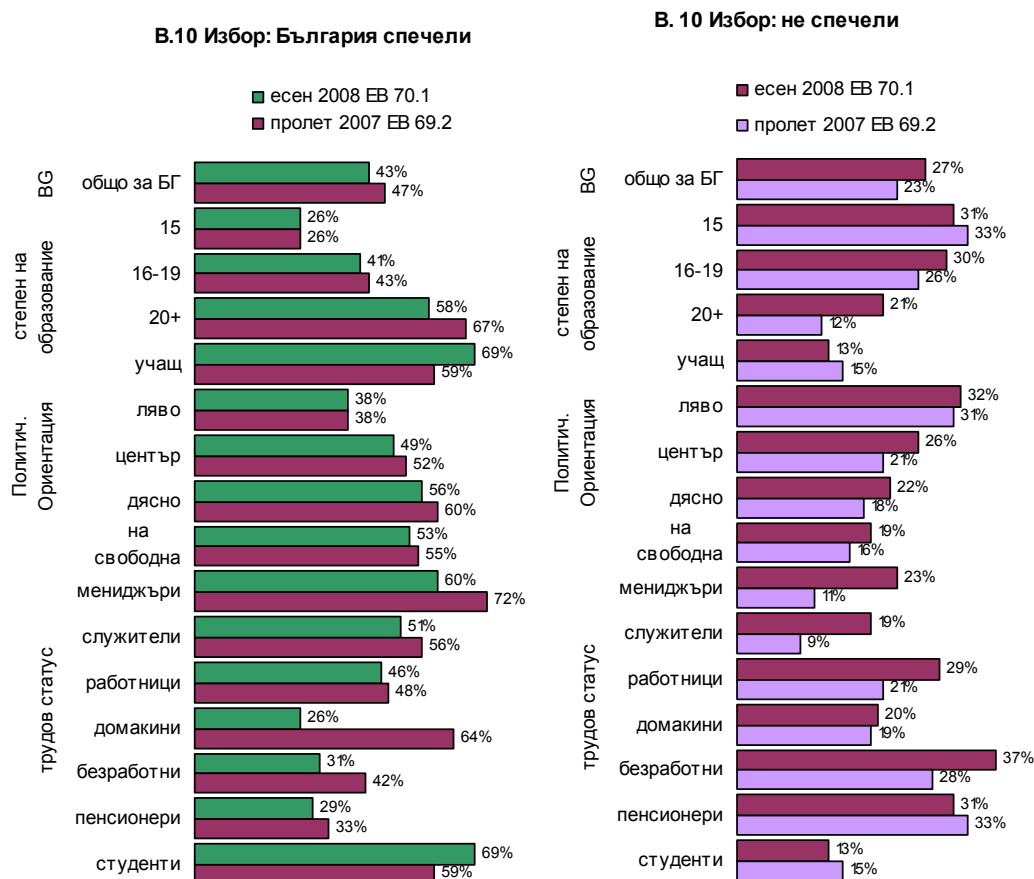
Наред с това, българите продължават да се колебаят най-силно от всички в своите преценки дали членството в ЕС е донесло ползи за тяхната страна.

Фигура 8

Социално-демографският анализ показва, че през последната половин година на финансови санкции и засилен мониторинг от страна на Европейската комисия, **най-силно разочарование относно опасността да се пропуснат ползите от членството има сред тези, които са най-положително настроени към него.** Това се отнася особено за мениджърите, за които членството в ЕС означава повече възможности за бизнес. Положителните мнения сред тях намаляват с 12 пункта (до 60%), а отрицателните нарастват двойно (от 11% до 23%). Големи са и разочарованията на домакините (-38 пункта), сред които настъпват силни колебания (54%, +34 пункта) дали толкова очакваното членство в ЕС ще доведе до подобряване качеството на живота. Значително по-негативна, отколкото през пролетта е и оценката в „центъра” (26%, +5 пункта) и в дясното политическо пространство (22%, +4 пункта). От всички, единствено младите хора и студентите са по-силно убедени, от преди, в извлечените ползи (69%, +10 пункта), поради възможностите да пътуват и учат навсякъде из ЕС.

Фигура 9

• **И българите, и средният гражданин на ЕС, смятат в еднаква степен, че Съюзът им дава възможност да се възползват от глобализацията и да се предпазят от негативното ѝ влияние**

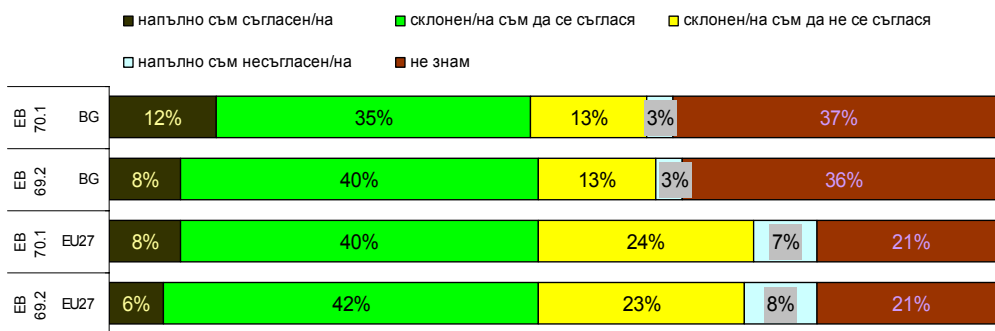
За да установи как настоящите и бъдещите граждани на ЕС възприемат ролята на Съюза в противоречивите условия на днешния глобален свят, есенният Евробарометър използва метода на разделянето на извадката. Въпросът е формулиран както позитивно, така и негативно. Половината от анкетирания трябва да отговорят дали ЕС спомага да се предпазят от негативните влияния на глобализацията, докато другата половина – доколко ЕС спомага да се възползват по-добре от положителните възможности, които тя разкрива.

Независимо от това, дали въпросът е формулиран негативно или позитивно, резултатите от есенния Евробарометър показват, че и българите, и средният гражданин на ЕС признават, при това в еднаква степен, значителната роля на Съюза в днешния глобален свят. Така, както и през пролетта, те оценяват като по-важна стимулиращата роля на ЕС в глобалното общество, отколкото защитните му функции.

Така, както и досега, близо половината от анкетирания в България (47%) и в ЕС (48%) са убедени, че с про-активната си политика на световната сцена Европейският съюз спомага за извличането на по-големи ползи от глобализацията. Наред с това, България продължава да се откроява с най-голям дял на отговорите „не знам” (37%), които са с 1 пункт повече, отколкото през пролетта.

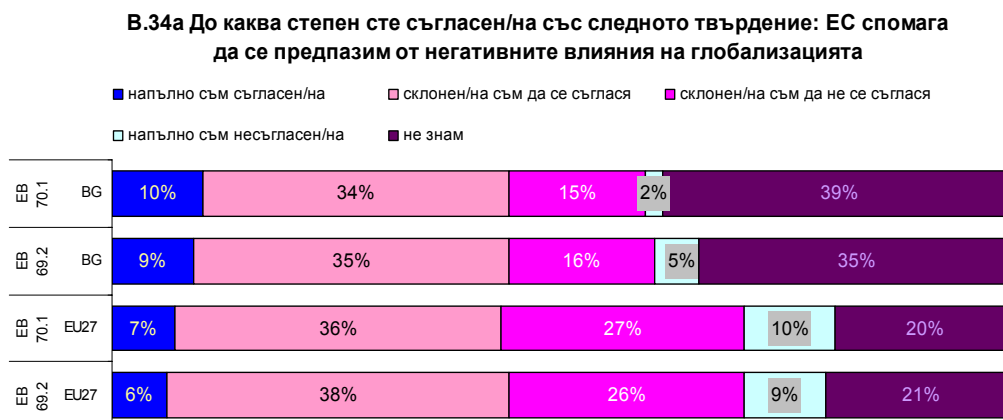
Фигура 10

В.346 До каква степен сте съгласен/на със следното твърдение: ЕС спомага за това европейските граждани да се възползват по-добре от възможностите на глобализацията

В условията на ескалиращата криза на световните финансови пазари, българите продължават да вярват във възможностите на ЕС да ги предпази от негативните влияния на глобализацията (44%) в почти еднаква степен със средния гражданин на ЕС (43%). Тази оценка остава без промяна, но стойностите на отговорите „не знам“ са нараснали с 4 пункта (до 39%) и вече надвишават тези на отрицателните мнения (35%). От всички анкетирани за Евробарометър през есента, единствено в Румъния (40%) и в Турция (38%) има по-силни колебания в оценките, отколкото в България.

Фигура 11

Независимо от стабилността на положителните мнения, нарастващият дял на колебанията показва, че **общественото мнение в България все още не е формирало своята позиция и/или се вълнува в по-малка степен от глобализацията, отколкото средния гражданин на ЕС.** Това е типично за новите държави-членки, където поне всеки четвърти от запитаните (26%) не се чувства непосредствено засегнат или няма мнение по въпроса за ролята на ЕС в процеса на глобализация.

1.4. Доверие в ЕС и в неговите институции

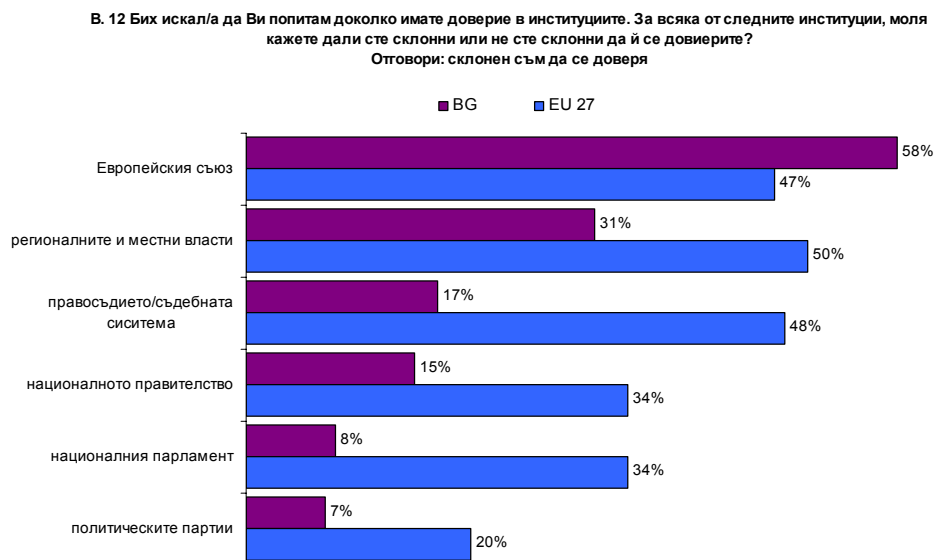
• След продължително нарастване в годините на членството, доверието към Европейския съюз намалява за пръв път, но остава по-високо от средното за страните-членки и в сравнение с доверието в институциите в България

От всички институции на политическата, изпълнителната и съдебната власт, само Европейският съюз и неговите институции продължават да се ползват с доверието на хората в България.

Единствено към Европейския съюз доверието в България е по-високо, отколкото средното за страните-членки. Средният гражданин на ЕС има повече доверие в местните и регионални власти, отколкото в Европейския съюз, докато в България доверието към тях отстъпва пред доверието към Евросъюза.

На трето място и българинът, и средният гражданин на ЕС, сега са склонни да се доверят в по-голяма степен на правосъдието, отколкото на парламента и правителството в своята страна - те, както и политическите партии, не се ползват с доверието на гражданите, нито в България, нито в ЕС.

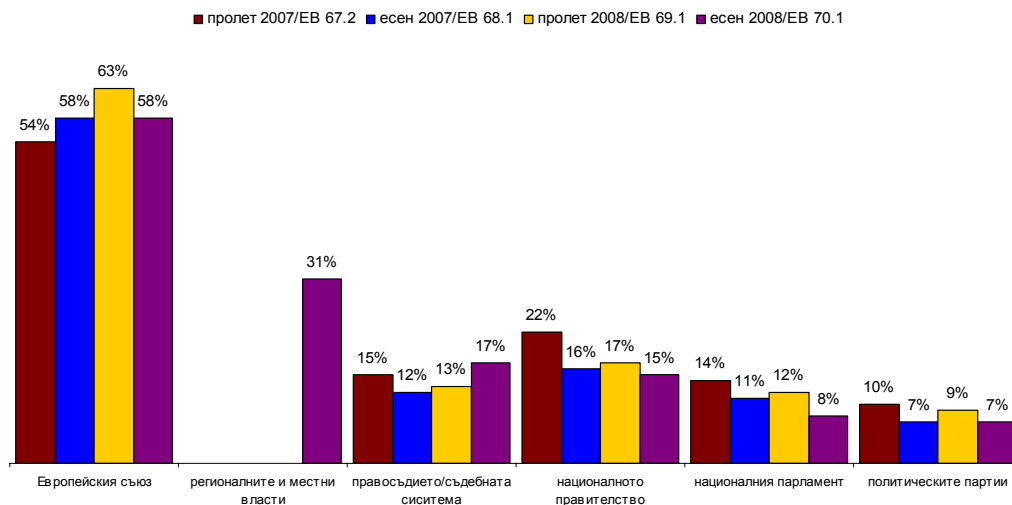
Фигура 12

През последните шест месеца доверието към Европейския съюз намалява за първи път, откакто България е членка на Съюза (с 5 пункта) и се връща до стойностите, регистрирани преди година (58%). Те съвпадат със средните за 12-те нови държави-членки, където доверието към ЕС е най-голямо и значително над средното за ЕС (47%).

Фигура 13

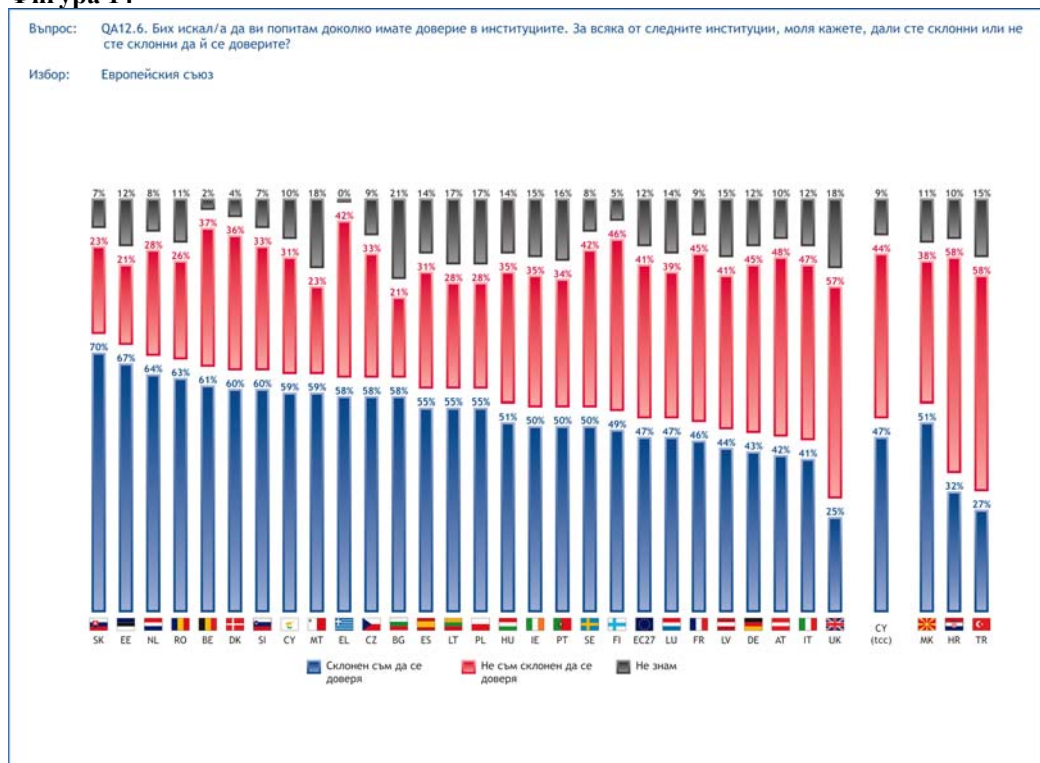
В. 12 Бих искал/а да Ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете дали сте склонни или не сте склонни да ѝ се доверите?
Отговорите в България: склонен съм да се доверя

Сравненията с другите страни показват, че от всички анкетирани за есенния Евробарометър, най-много отговори "не знам" има в България: над една пета от анкетираните се затрудняват в своята преценка дали могат да се доверят на Европейския съюз.

Едновременно с това в края на 2008 г. отново българите, наравно с естонците, демонстрират най-малко недоверие към институциите на Европейския съюз от всички запитани за Евробарометър (21%). Това показва, че общественото мнение в страната не е повлияно отрицателно от непопулярните мерки на Европейската комисия към България в периода когато са проведени анкетите.

Фигура 14

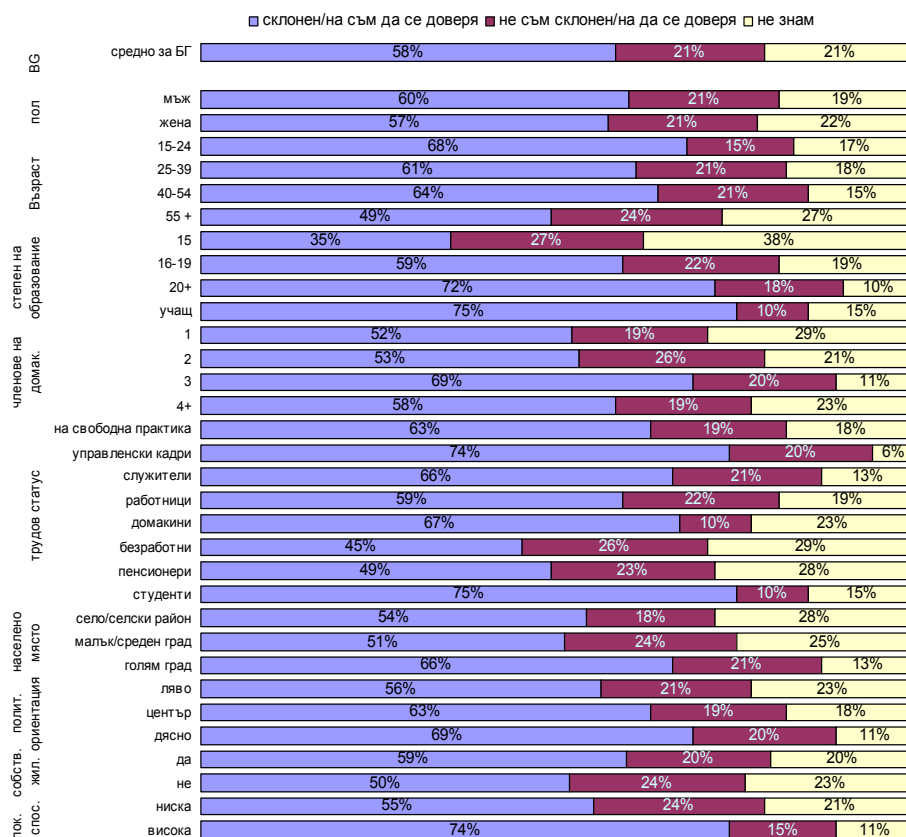
От всички, най-силно доверие към Европейския съюз в България имат младите хора (68%), и по-специално студентите (75%). Значително по-високо е доверието и сред гражданите в активна трудова възраст (51%), и най-вече сред мениджърите (74%) и служащите (67%). За разлика от страните в ЕС, в България високо доверие към Съюза имат и домакините (64%), докато в страните-членки те са по-скоро отрицателно настроени (41% се доверяват, но 44% не се доверяват на ЕС).

Като се има предвид, че безработицата е един от най-важните проблеми за хората в ЕС, заслужава внимание също фактът, че Европейският съюз не е спечелил достатъчно доверие сред безработните хора, както в България, така и в страните-членки. Докато в България безработните имат най-ниско доверие към ЕС от всички професионални групи (45%, с 13 пункта под средното за страната), в ЕС те изразяват открито недоверие (39% се доверяват, но 44% не се доверяват на ЕС).

Доверието към ЕС се влияе значително от образованието на хората, от политическата им ориентация, от населеното място, където живеят, от броя на членовете в домакинствата, както и от покупателната им способност.

Фигура 15

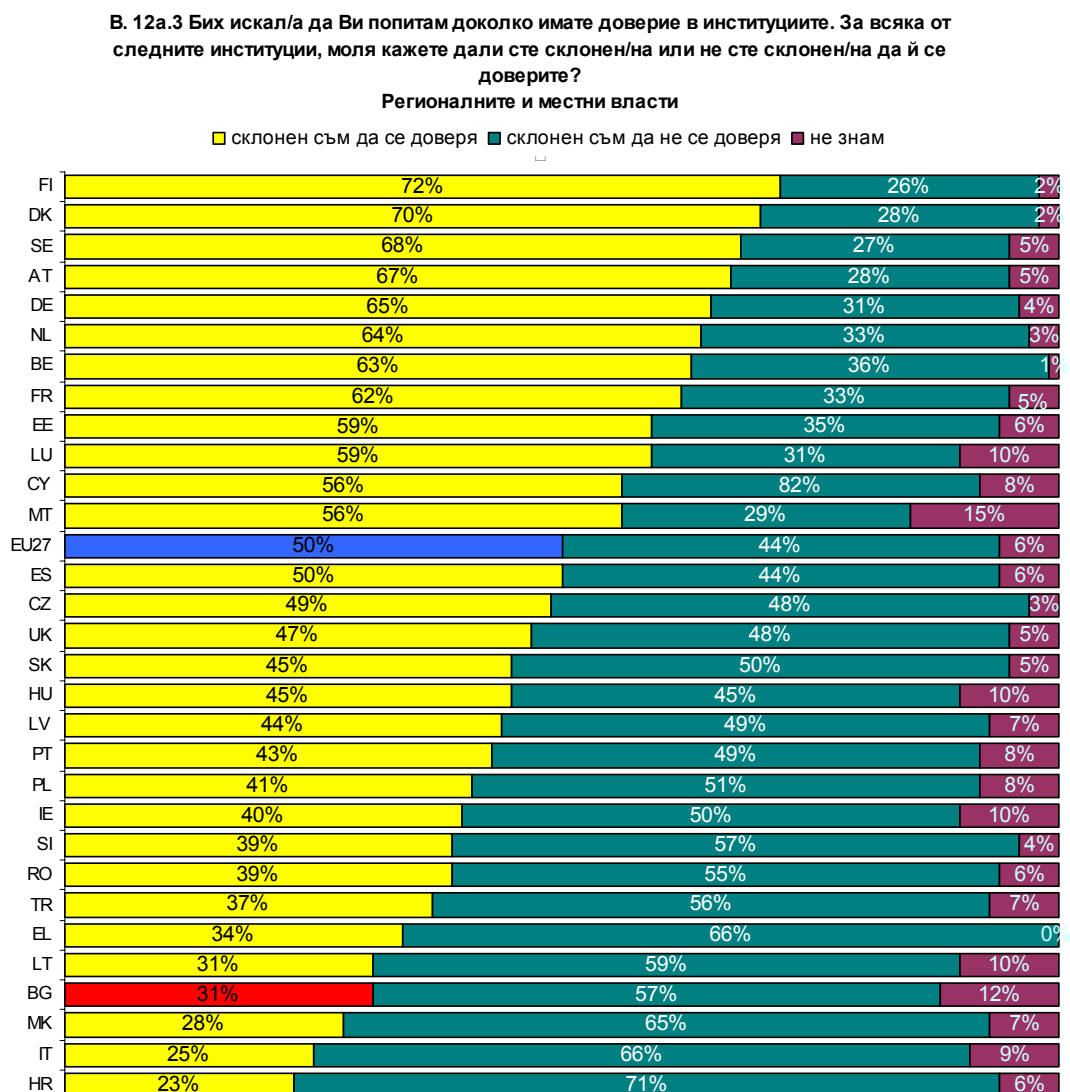
В.12.6 [...] За всяка от следните институции, моля кажете дали сте склонен/на да й се доверите?
Европейският съюз

Регионалните и местни власти, които управляват голяма част от средствата, предоставяни от ЕС, се ползват с доверието на всеки втори анкетиран от гражданите на Съюза, но българите не им се доверяват. Близко шест от всеки десет запитани от Евробарометър в България изразяват открито недоверие към тях (57%), а тези, които им се доверяват, са почти двойно по-малко (31%).

По този въпрос общественото мнение в България е близко до това в останалите балкански страни, където институциите на местната власт се ползват с най-малко доверие. Само в бившата югославска република Македония, Италия и Хърватия хората им се доверяват в по-малка степен, отколкото в България. В другия край на скалата са скандинавските държави, където поне седем от десет анкетирувани смятат, че могат да се доверят на институциите на местната власт в техните страни.

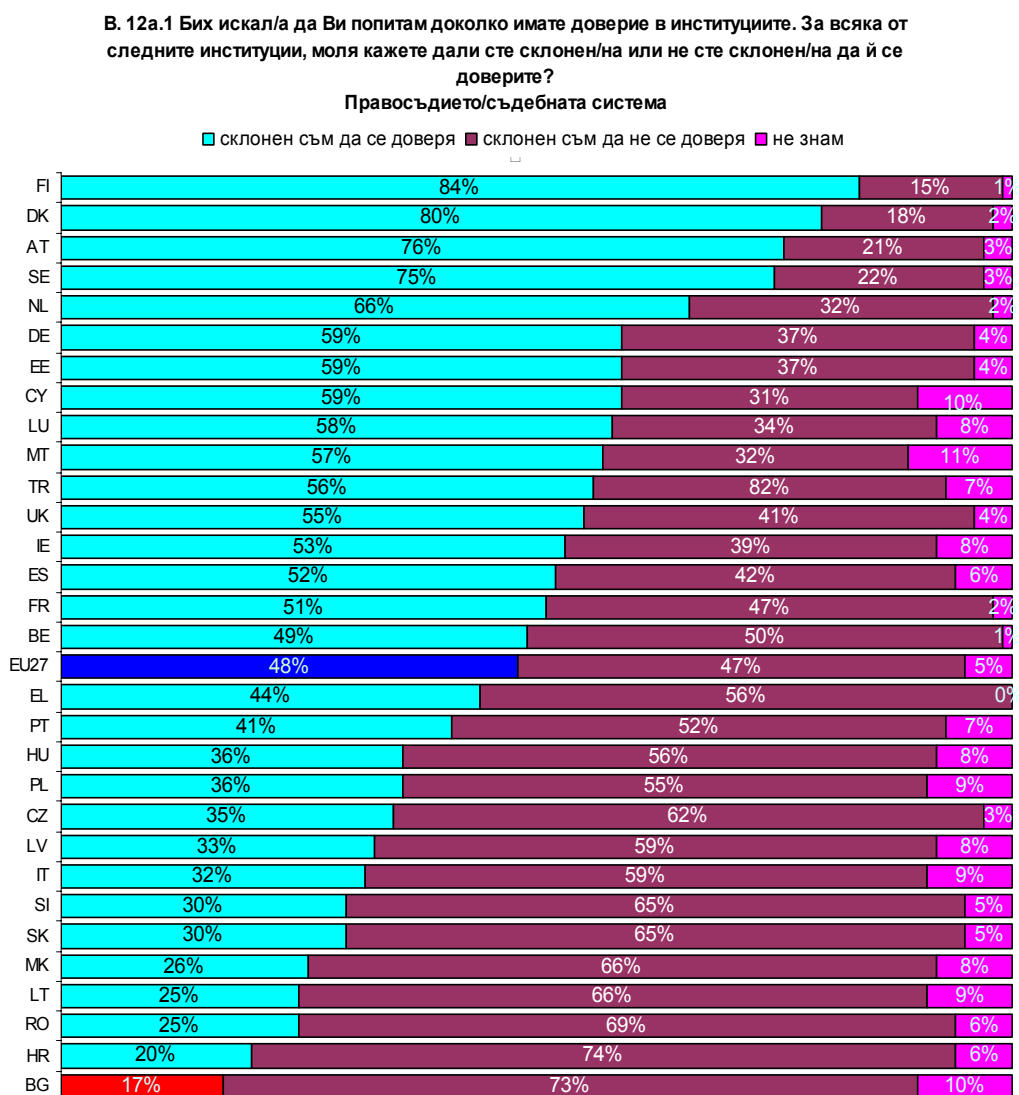
Фигура 16

Доверието на българите към правосъдието и съдебната система е нараснало с 4 пункта и достига най-високите си стойности откакто страната е член на Съюза (17%) (виж фиг. 13) Недоверието е намаляло (с 3 пункта), но това не е достатъчно, за да измести България от последното място на страната, в която органите на правосъдието се ползват с най-малко доверие (17%), но и с най-голямо недоверие сред гражданите (73%).

Докато в ЕС27 почти всеки втори запитан твърди, че може да се довери на съдебната система в своята страна, в България подобно мнение споделят по-малко от една пета от анкетираните. Измерените стойности на доверие в българското правосъдие са почти двойно по-ниски от средните за новите държави-членки (32%), независимо че и там хората още нямат доверие в правосъдието и в съдебната система.

Фигура 17

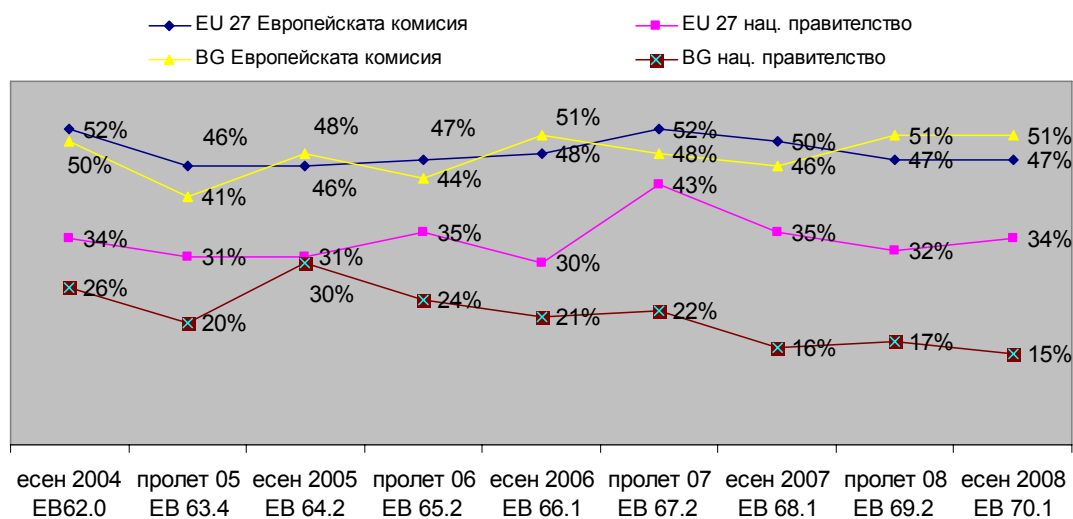
Заслужава внимание също фактът, че за пръв път през есента на 2008 г. доверието на българите в правосъдието и съдебната система в страната е по-голямо (с 2 пункта), отколкото доверието към националното правителство (виж фиг.13) Това е следствие от противоположни тенденции в развитието на общественото мнение – от една страна се засилва доверието в органите на съдебната власт, а от друга – недоверието в изпълнителната власт.

• **Недоверието на българите към парламента и правителството на страната се засилва и изпъква още по-силно на фона на високото доверие в европейските институции**

През последните шест месеца отношението на българите към националното правителство и към Европейската комисия, която е изпълнителната институция на Европейския съюз, се променя с обратен знак. **Доверието** на българите към собственото им правителство бележи нов спад и достига най-ниската си точка за Евробарометър (15%), докато **доверието към Европейската комисия, споделяно от мнозинството запитани остава без промяна (51%)** и с 4 пункта над средното за ЕС27 (47%).

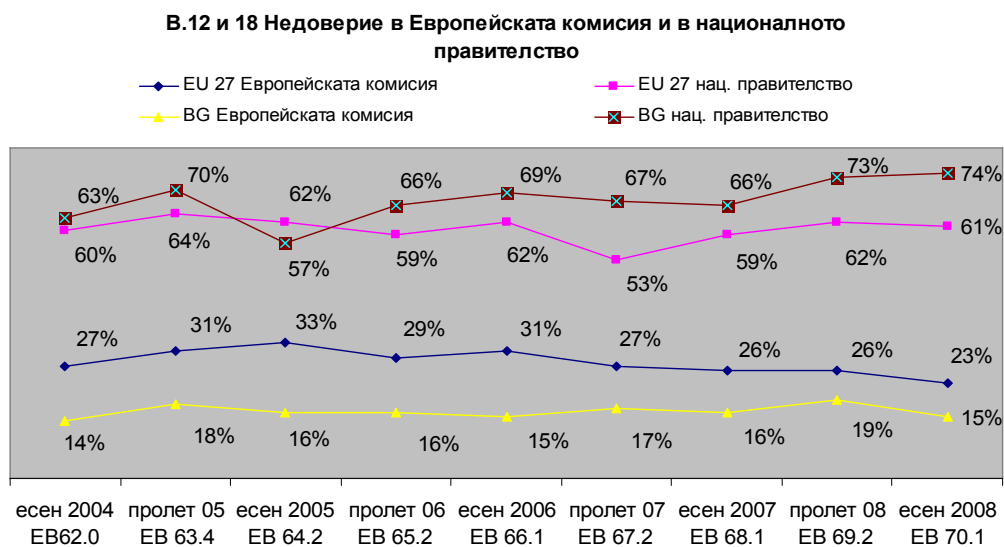
Фигура 18

В.12 и 18 Доверие в Европейската комисия и в националното правителство

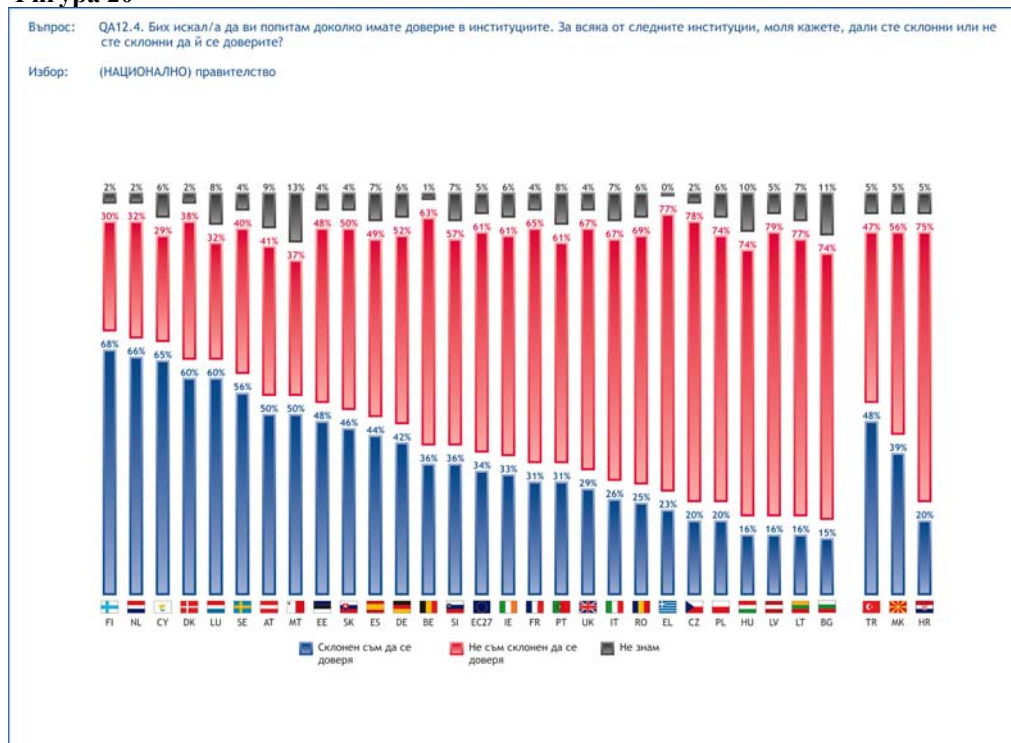
Наред с това, **недоверието на българите към Европейската комисия** намалява с още 4 пункта и се измерва с едни от най-ниските си стойности (15%), докато **недоверието към националното правителство** продължава да нараства (с 1 пункт) и достига най-високата си точка (74%). В резултат на това, почти всеки трима от четирима анкетирани в България сега нямат доверие в собственото си правителство.

Фигура 19

Сравненията с другите страни показват, че **от всички анкетирани за Евробарометър през есента на 2008 г., отново най-ниските стойности на доверие към националното правителство са измерени в България (15%)**. Само в две страни индексът на доверие в националното правителство, т.е. разликата между положителните и отрицателните мнения, е по-малък, отколкото в България (-59) – в Латвия (-63) и в Литва (-61).

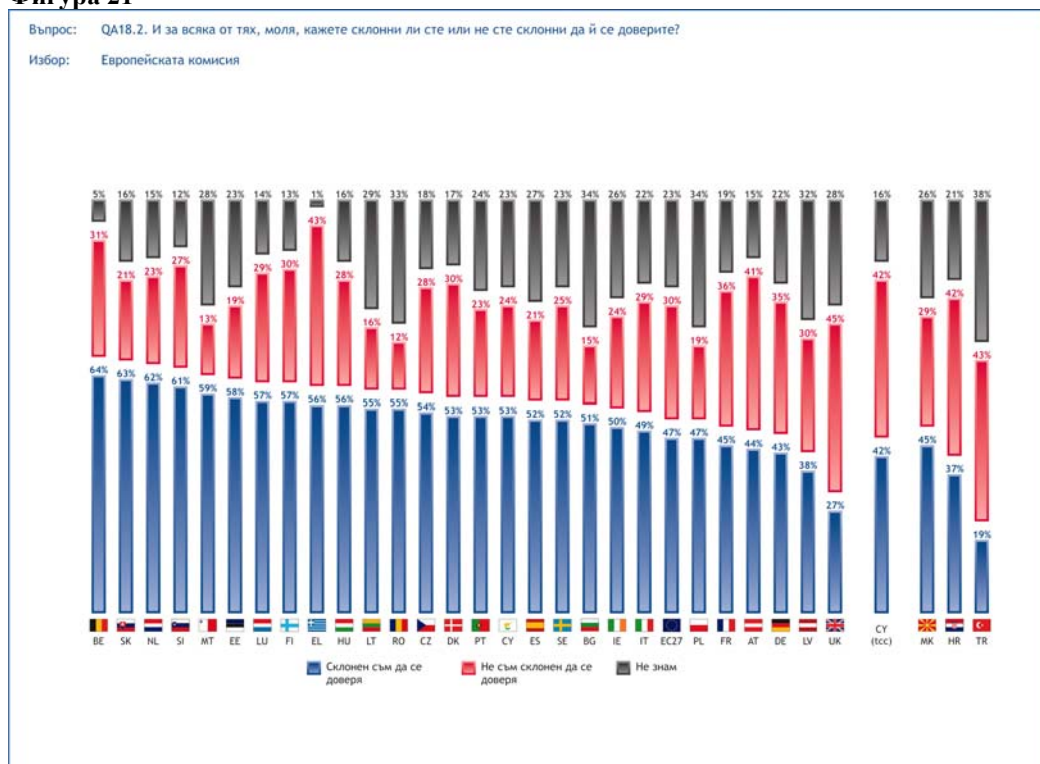
Фигура 20

Така, както и доверието към Европейския съюз, доверието към Европейската комисия също е по-голямо в България (51%), отколкото средното за ЕС27 (47%).

Отношението на българите към Европейската комисия е типично за новите държави-членки – единствено там мнозинството от запитаните за Евробарометър изразяват доверие към изпълнителната институция на ЕС (52%). Недоверието към нея (20%) е по-ниско от средното за ЕС27 (30%), а колебанията са по-силно изразени (28%, което е с 5 пункта над средните стойности за ЕС). На този фон, заедно с поляците, българите се открояват с най-голямата си нерешителност в преценките (34%).

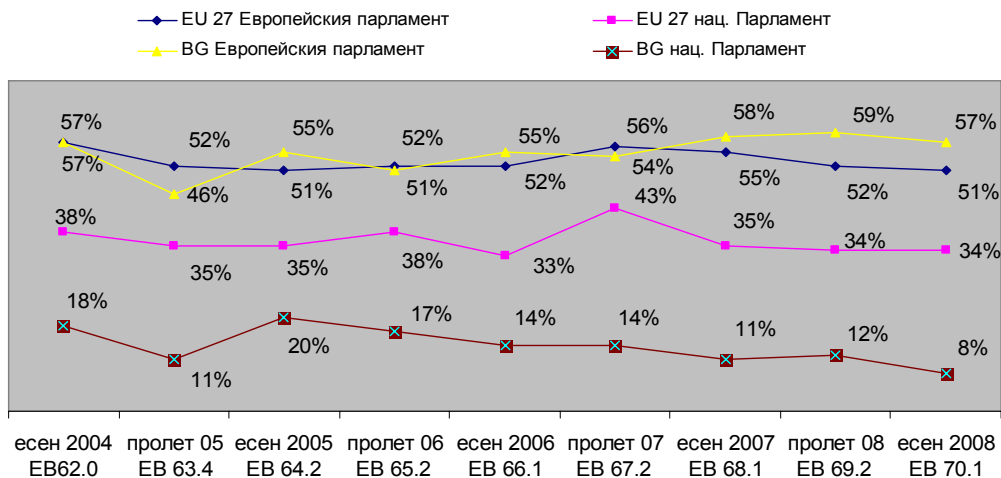
Фигура 21

Есенният Евробарометър показва, че **кризата на доверието в българския парламент се засилва**: то слиза до най-ниските (8%), а недоверието се изкачва до най-високите си стойности (83%) за последните четири години. Тази криза изпъква още по-силно на фона на общата стабилност на общественото мнение в ЕС и контрастира силно с високото доверие на българите в Европейския парламент (57%). То отбелязва лек спад (с 1 пункт), но запазва едни от най-високите си стойности в Евробарометър (57%) и остава над средното за Европейския съюз (51%).

Фигура 22

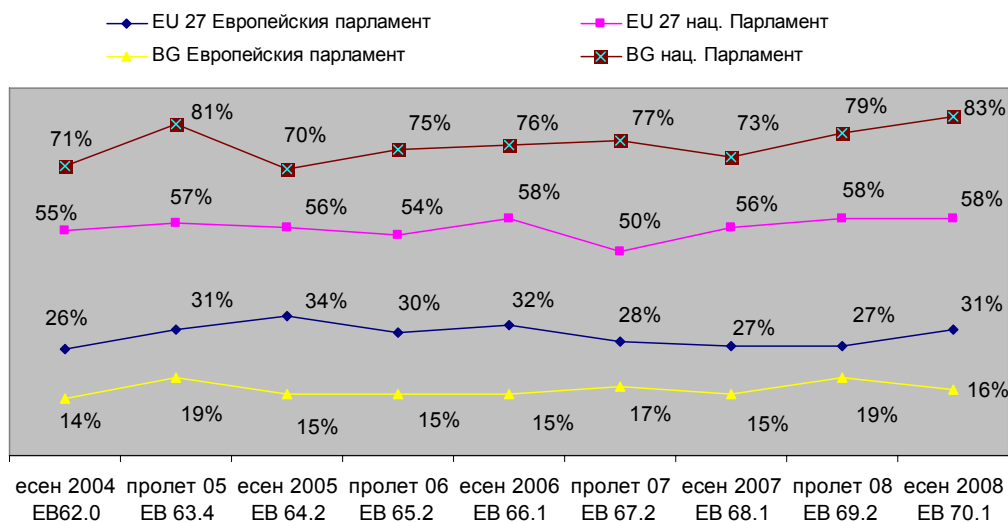
В.12 и 18 Доверие в националните парламенти и в Европейския парламент

Докато **недоверието** към българския парламент продължава да се засилва (с 4 пункта) и достига най-високите си стойности, недоверието към Европейския парламент намалява, при това – в още по-голяма степен (с 5 пункта). Тази положителна промяна в отношението на българите към Европейския парламент е в контраст с общото нарастване на недоверието към него в Европейския съюз (+4 пункта).

Фигура 23

В.12 и 18 Недоверие в националните парламенти и в Европейския парламент

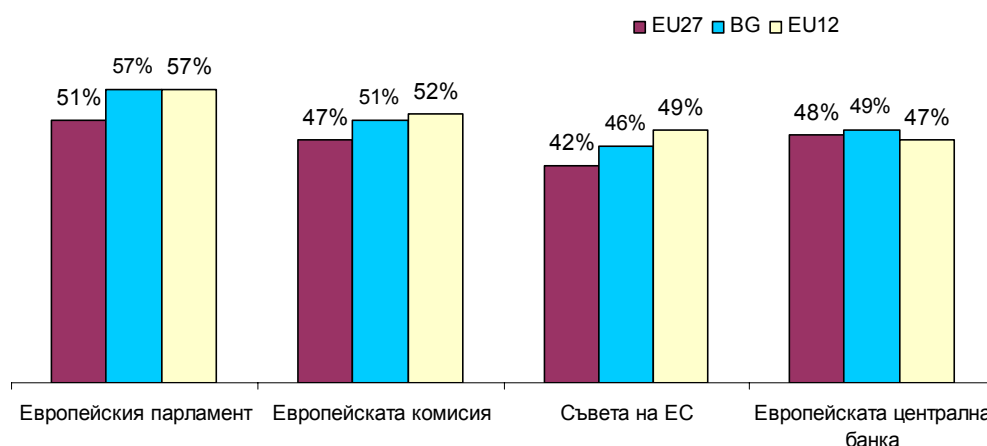
- Доверието на българите към всички европейски институции е по-високо от средното за ЕС, а недоверието към тях бележи видим спад и се доближава до най-ниските стойности за есенния Евробарометър

В края на втората година от членството си в Съюза българите имат силно доверие във всички институции на Европейския съюз и то по-високо от средното за страните от ЕС: с 6 пункта по-голямо е доверието – в Европейския парламент, с 4 пункта – в Европейската комисия и Съвета на ЕС и с 1 пункт – в Европейската централна банка.

Резултатите в България са по-близки до тези в новите държави-членки, отколкото до средните за ЕС.

Фигура 24

В.18 Доверие в институциите на Европейския съюз

Развитието на общественото мнение показва, че засиленото доверие към всички институции на ЕС в България, регистрирано през пролетта, се запазва, а недоверието към тях бележи видим спад. В резултат на това, колебанията отново се засилват, но за разлика от преди година, те вече не определят общата оценка на общественото мнение в страната.

От всички институции, най-видимо е намаляло недоверието към Европейската комисия (-4 пункта, до 15%), независимо от непопулярните й мерки към България.

Фигура 25

В. 18 И за всяка от тях [институциите на ЕС], моля, кажете склонни ли сте или не сте склонни да ѝ се доверите?

Отговорите в България

■ склонен/на съм да се доверя ■ не съм склонен/на да се доверя ■ не знам

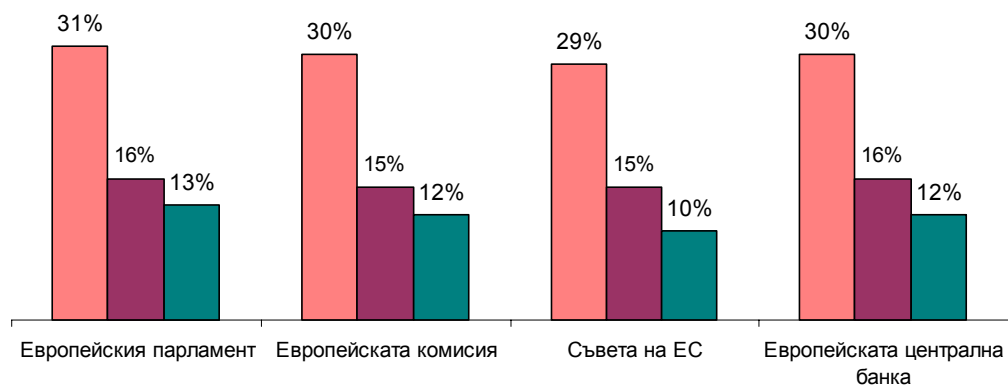
Европейският парламент	есен 2008 ЕВ 70.1	57%	16%	27%
	пролет 2008 ЕВ 69.2	59%	19%	22%
	есен 2007 ЕВ 68.1	58%	19%	27%
Европейската комисия	есен 2008 ЕВ 70.1	51%	15%	34%
	пролет 2008 ЕВ 69.2	51%	19%	30%
	есен 2007 ЕВ 68.1	46%	16%	38%
Съвета на ЕС	есен 2008 ЕВ 70.1	46%	15%	39%
	пролет 2008 ЕВ 69.2	47%	18%	35%
	есен 2007 ЕВ 68.1	40%	16%	44%
Европейската централна банка	есен 2008 ЕВ 70.1	49%	16%	35%
	пролет 2008 ЕВ 69.2	48%	18%	34%
	есен 2007 ЕВ 68.1	39%	15%	46%

Недоверието към институциите на ЕС в България сега е двойно по-малко, отколкото средното за ЕС. Измерените стойности в България са много близки до тези в Румъния, където есенният Евробарометър регистрира най-малко недоверие към всяка отделна институция на ЕС.

Фигура 26

В.18 Недоверие към институциите на Европейския съюз

■ EU27 ■ BG ■ RO

1.5. Позициите на България в Европейския съюз

• От всички граждани на Европейския съюз, българите дават най-слаба оценка за позициите на своята страна в ЕС

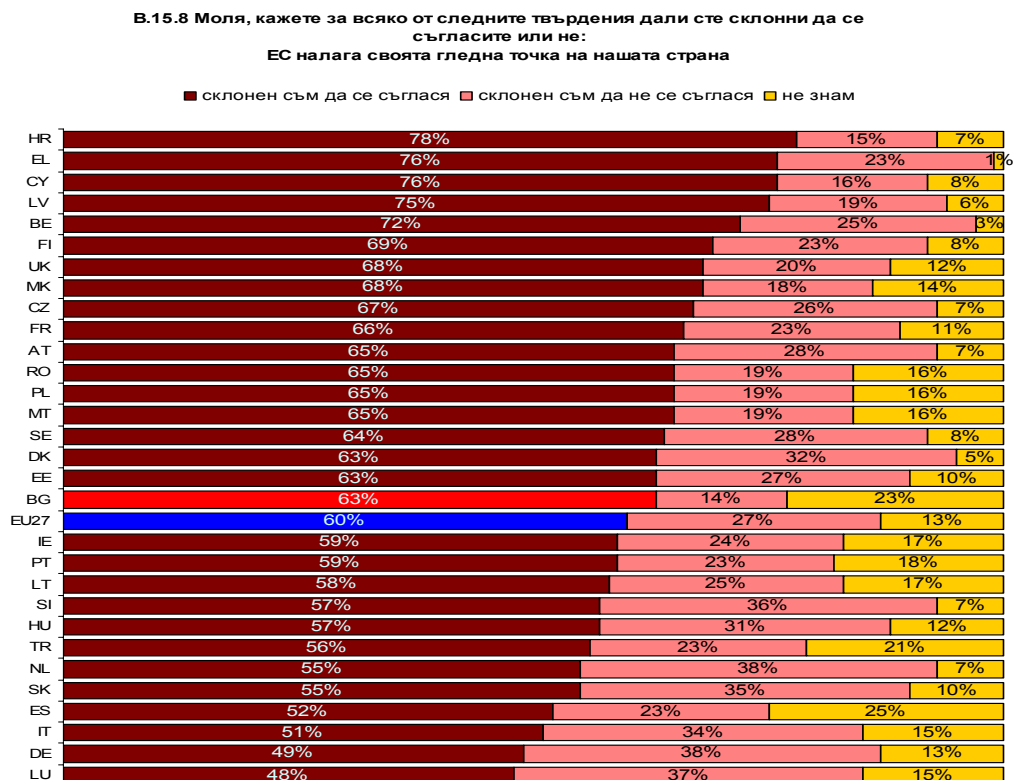
Евробарометър проучва общественото мнение както за пасивните, така и за активните позиции на страните в процеса на взимането на решения в ЕС чрез два взаимно свързани въпроса:

- доколко ЕС налага своята гледна точка на дадена страна и
- доколко гласът на страната се зачита в ЕС

Така, както и гражданите на почти всички останали страни (с изключение на Люксембург и на Германия), мнозинството от българите споделят мнението, че ЕС налага своите позиции на тяхната страна. Те изразяват по-силно убеждението си в това (63%), отколкото средния гражданин на ЕС (60%) и почти в еднаква степен със запитаните в новите държави-членки (64%). През последните шест месеца тези стойности остават без промяна, както в ЕС, така и в България.

Едновременно с това, от всички запитани за есенния Евробарометър, българите са най-малко склонни да отхвърлят тезата, че ЕС налага гледната си точка на тяхната страна (14%). Това може да се тълкува като пасивно съгласие на хората в България с оценката, че ЕС налага гледната си точка на тяхната страна.

Фигура 27

От всички запитани в държавите-членки, българите, а след тях и румънците, считат в най-малка степен, че гласът на тяхната страна се зачита в Европейския съюз. Малко над една трета от анкетираните в България са склонни да се съгласят с това, докато във Франция и Швеция, които са в другия край на скалата, подобно мнение споделят поне четирима от всеки пет запитани. Дистанцията между средните стойности на положителните мнения в ЕС (60%) и в България (35%) е 25 пункта.

България е една от малкото страни в ЕС, наред с Румъния, където **сред хората преобладава мнението, че гласът на тяхната страна не се зачита в ЕС**. Всеки четирима от десет запитани българи поддържат тази теза и това е резултат от отрицателна тенденция, която е довела до знакова промяна на общественото мнение. За последните шест месеца негативните оценки са нараснали с 6 пункта (до 40%), за сметка на положителните мнения и на отговорите „не знам“, които са намалели с по 3 пункта (съответно до 35% и 25%).

От всички, най-много отговори без мнения има в България, където всеки четвърти от участниците в есенния Евробарометър се колебае в своята преценка. След нея е Румъния, където близо всеки пети анкетиран не знае как да отговори на този въпрос.

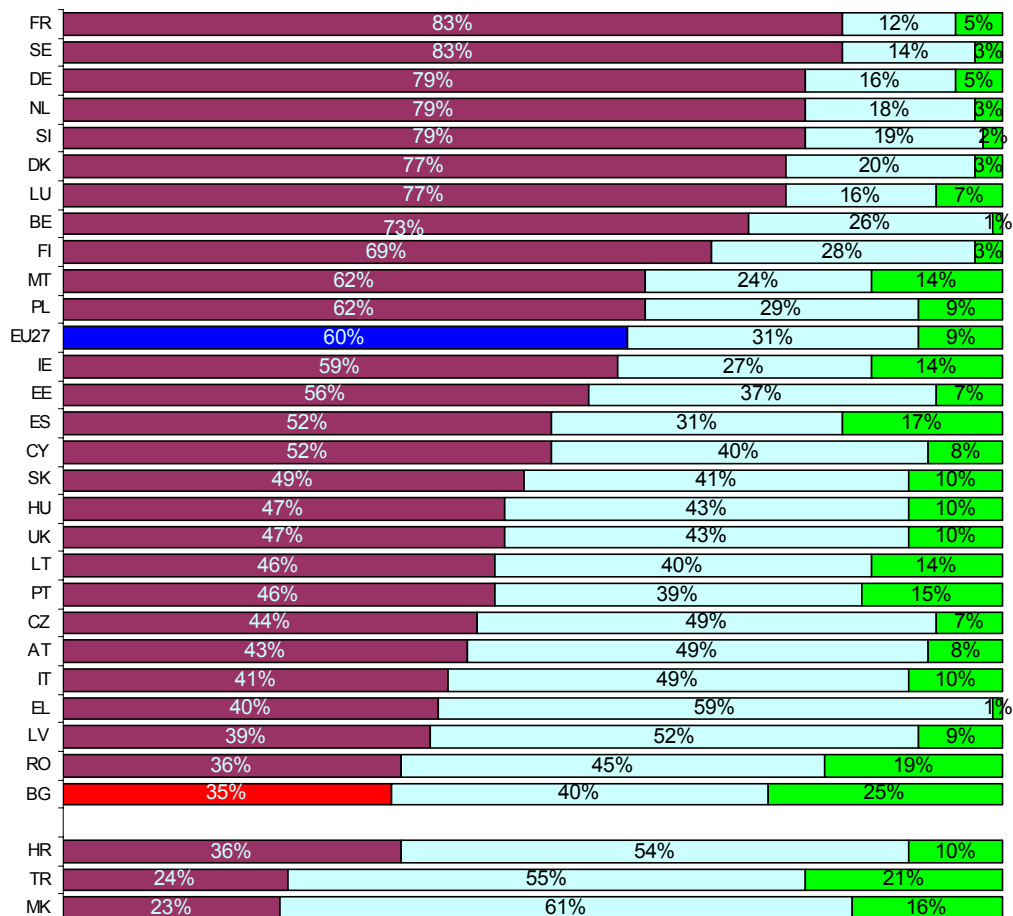
Мненията на хората в двете най-нови членки на ЕС – България и Румъния, се различават от общите оценки в новите държави-членки и на средния гражданин на ЕС. Регистрираната знакова промяна на общественото мнение в България и малката дистанция между положителните и отрицателните мнения (5 пункта) дават основания да се смята, че общата оценка на българите дали гласът на тяхната страна се зачита в ЕС, може да бъде силно повлияна от актуалните събития свързани с членството на страната.

Фигура 28

В.15.6 Моля, кажете за всяко от следните твърдения дали сте склонни да се съгласите или не:

Гласът на нашата страна се зачита в ЕС

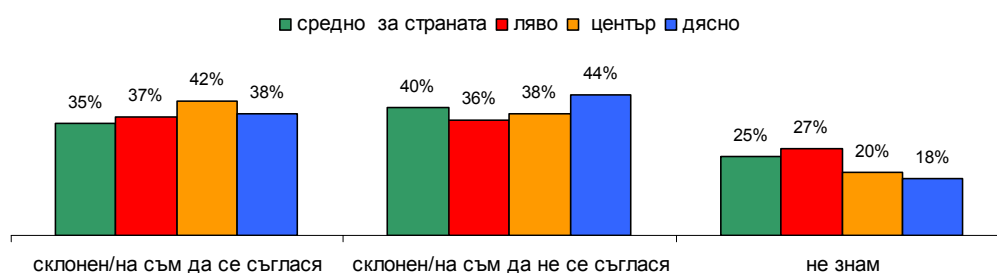
■ склонен съм да се съглася □ склонен съм да не се съглася ■ не знам

Социално-демографският анализ показва, че наред с други фактори, като възраст, образование и трудова заетост, мненията в България са силно повлияни и от политическата ориентация на гражданите. Тези, които споделят либерални възгледи, са най-склонни да се съгласят с твърдението, че страната им има добри позиции в ЕС, представителите на „синята“ идея са най-критични от всички, докато ляво ориентираните са най-склонни да се въздържат от мнение по този въпрос.

Фигура 29

В.15.6 Моля, кажете за всяко от следните твърдения дали сте склонен/на да се съгласите или не:
гласът на нашата страна се зачита в ЕС

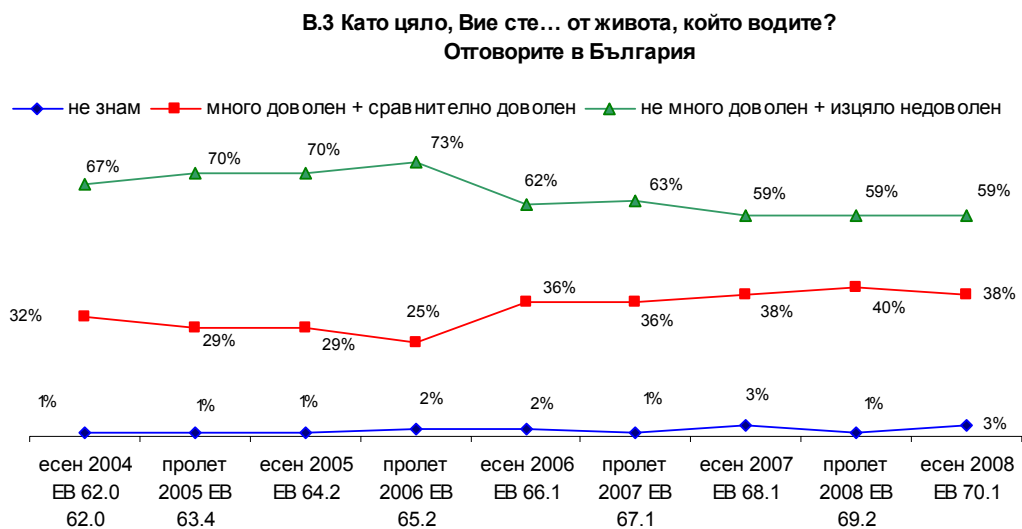
2. Социално-икономически нагласи

2.1. Обща удовлетвореност от живота и социален оптимизъм

- И по време на криза българите запазват нагласата си на най-силно неудовлетворени от живота, който водят, а прогнозите за бъдещето стават по-песимистични

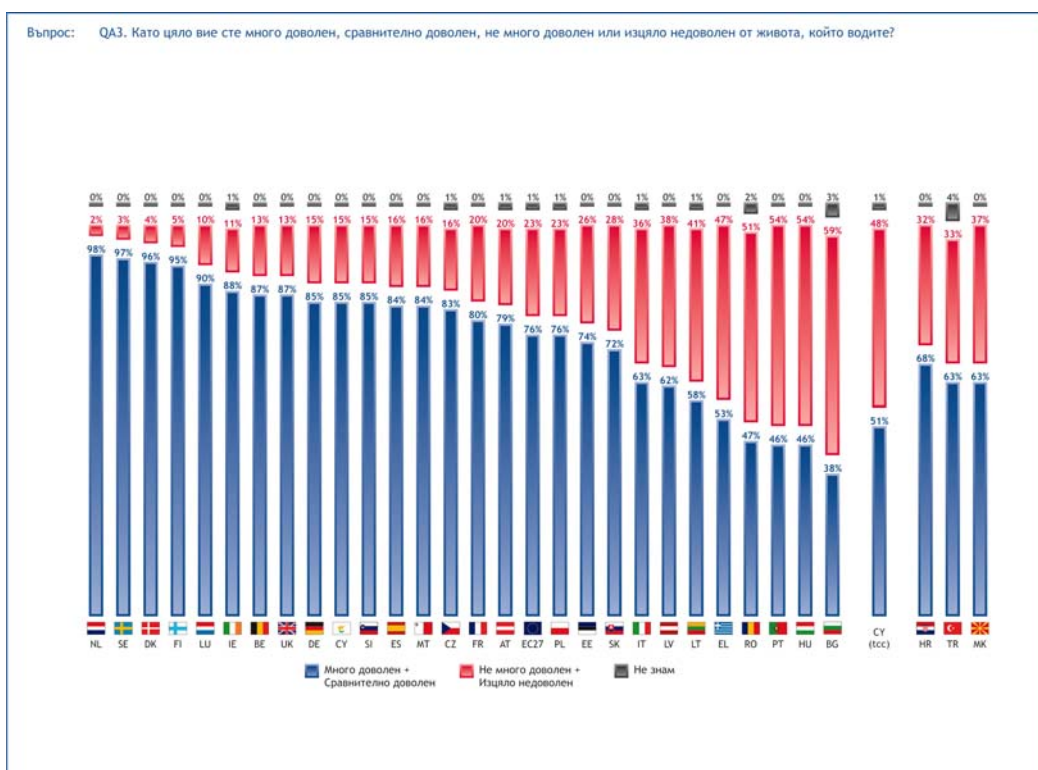
Независимо от ескалиращата криза по време на провеждането на анкетите за есенния Евробарометър, общественото мнение, както в България, така и общо в страните-членки, остава относително спокойно. Силната неудовлетвореност от живота в България се запазва без промяна, но личната удовлетвореност, която през пролетта бе достигнала най-високите си стойности, отново е намаляла.

Фигура 30

Сравненията с другите страни показват, че за разлика от пролетта, когато само в България и в Унгария мнозинството от хората бяха неудовлетворени от живота, сега това е характерно също за Португалия и за Румъния. Личната удовлетвореност от живота на средния гражданин на ЕС леко намалява, за сметка на отрицателните мнения (промяната е с 1 пункт). Независимо от това, и от настъпващата финансова криза, поне трима от всеки четирима анкетирани в страните от ЕС, остават удовлетворени от своя начин на живот.

Фигура 31

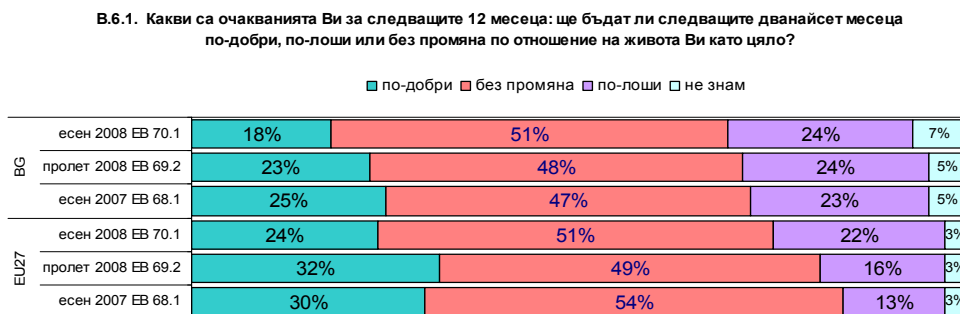

Прогнозите за предстоящата година показват засилване на песимизма, както сред българите, така и у средния гражданин на ЕС:

- Очакванията, че ситуацията ще се подобри продължават да намаляват, така както и през пролетта. Спадът на положителните мнения в България (5 пункта) е по-малък, отколкото средния за ЕС (8 пункта), но стойностите на оптимистичните прогнози сред българите (18%) остават по-ниски, отколкото средните за ЕС (24%);
- Прогнозите, че статуквото ще се запази се засилват и подобно мнение застъпват вече мнозинството от запитаните, както в България, така и в ЕС (51%). Докато за средния гражданин на ЕС това означава запазване на общата удовлетвореност от живота, за българите перспективата е с точно обратен знак;
- В страните от ЕС се засилват също и очакванията, че ситуацията през идната година ще се влоши (с 6 пункта), но негативните нагласи в България, макар и без промяна, се измерват с по-високи стойности (24%), отколкото средните за ЕС (22%).

Независимо, че песимизмът на средния гражданин на ЕС нараства по-бързо, отколкото в България, като цяло прогнозите на хората в страната остават по-песимистични, отколкото в ЕС.

Фигура 32

2.2. Най-важните проблеми за гражданите на Съюза

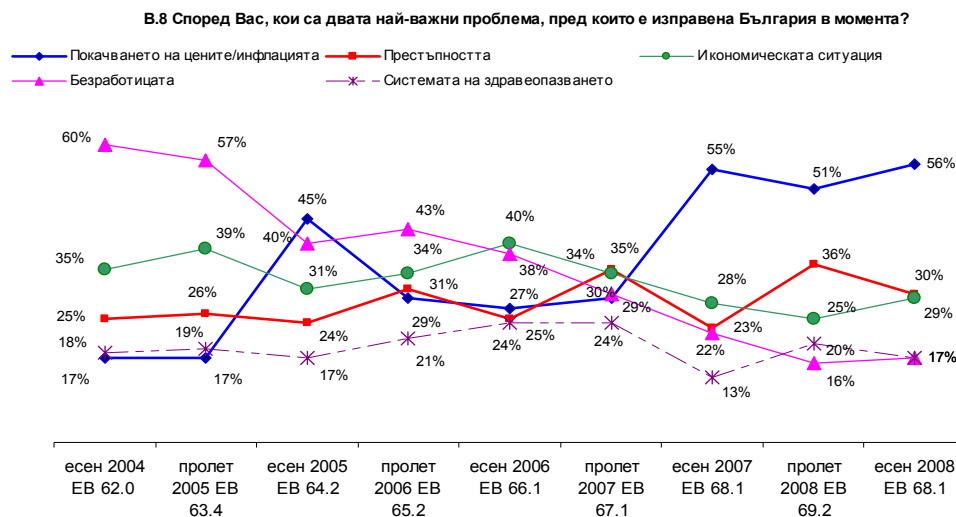
- България е една от страните с най-голяма загриженост от инфлацията и престъпността

Така, както и досега, инфлацията и престъпността продължават да вълнуват най-силно хората в България. През последните шест месеца обаче, общественото мнение в страната е силно повлияно и от икономическата криза.

Докато през пролетта загрижеността от инфлацията бе намаляла, сега тя нараства с 5 пункта и достига най-високите си стойности (56%) откакто България е включена в изследванията на Евробарометър. Що се отнася до престъпността, промяната на оценките е с обратен знак: след регистрирания скок от 13 пункта през пролетта, общественото мнение се успокоява и тревогата от нея намалява с 6 пункта, до 30%. Въпреки това, **престъпността продължава да вълнува българите на второ място след проблема с инфлацията и покачването на цените.**

Наред с това, под знака на ескалиращата криза **загрижеността от икономическата ситуация в страната е нараснала за първи път, откакто България е членка на Съюза (с 4 пункта, до 29%),** както и страхът от безработицата (с 1 пункт, до 17%).

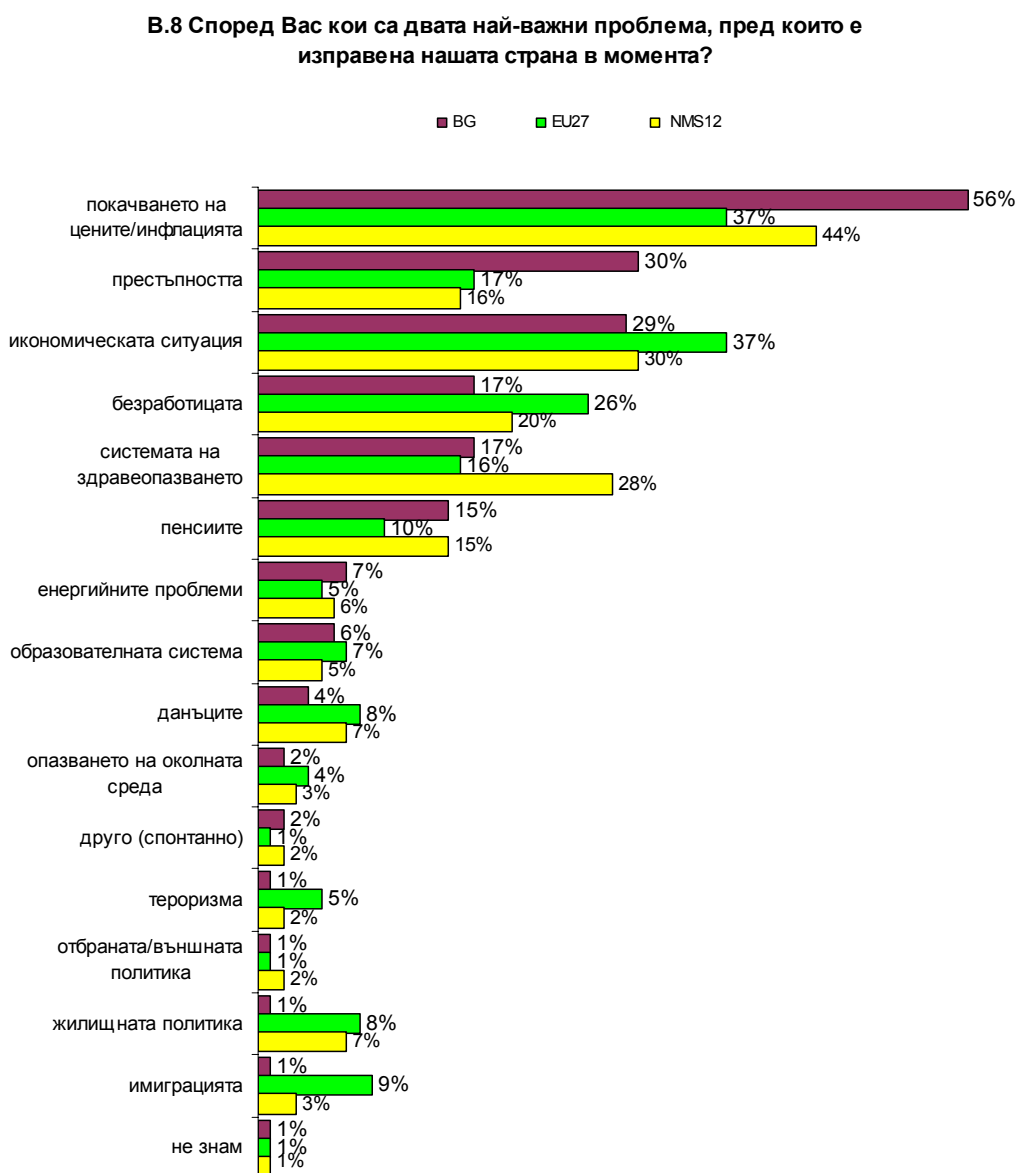
Фигура 33

Така, както и през пролетта, и българите, и средният гражданин на ЕС, се тревожат най-силно от нарастването на цените и инфлацията. Наред с това, хората в страните от Съюза се вълнуват в не по-малка степен и от икономическата ситуация, докато за българите, дори в условията на настъпваща криза, проблемът с престъпността остава по-важен.

Загрижеността на българите от скока на цените и инфлацията е значително по-голяма, отколкото у средния гражданин на ЕС (с 19 пункта). От друга страна, тревогата от икономическата ситуация сред хората в страните от Съюза е по-голяма, отколкото в България (с 8 пункта). През изминалите шест месеца тя е нараснала със 17 пункта. Загрижеността от престъпността в България е почти двойно по-голяма, отколкото в страните от ЕС, дори и в сравнение с новите държави-членки.

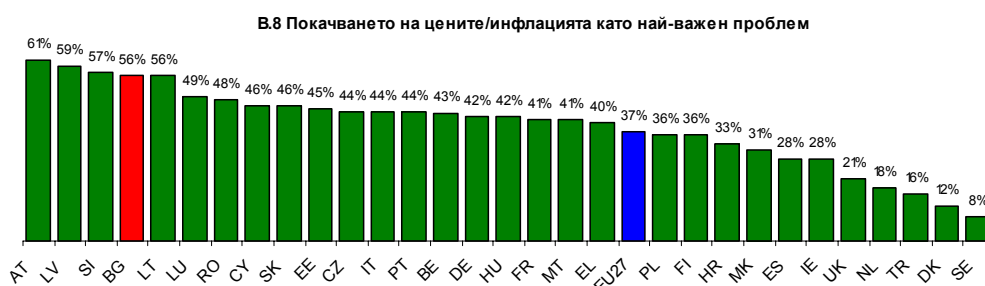
Фигура 34

Сравненията с другите страни показват, че от всички запитани за есенния Евробарометър, българите са сред най-силно загрижените от растежа на цените и инфлацията, както и от престъпността.

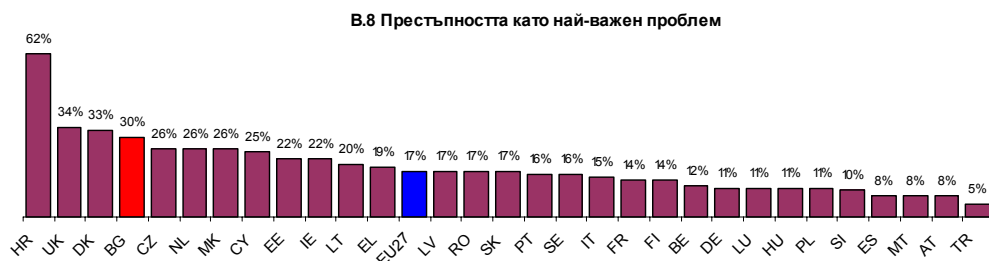
Инфлацията предизвиква тревога сред мнозинството от гражданите само в пет страни. България, наравно с Литва, е една от тях. В тази група попадат предимно нови държави-членки, като Литва, Латвия и Словения, но сред тях е и Австрия, където загрижеността от покачването на цените и инфлацията е най-голяма (61%). В другия край на скалата, където независимо от кризата, хората не се страхуват от инфлацията, е Швеция (8%).

Фигура 35

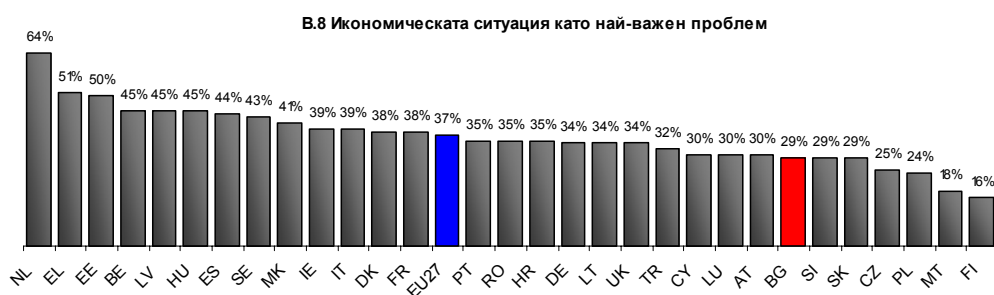
Престъпността, която продължава да тревожи българите по-силно от икономическата ситуация, се възприема като по-голям проблем от анкетираните само в три страни: Хърватия, Великобритания и Дания. През пролетта сред тях беше и Ирландия, но сега обществената загриженост от престъпността там е намаляла силно. В съседна Румъния, която заедно с България продължава да бъде обект на наблюдение от Европейската комисия в областта на правосъдието и вътрешните работи, тревогата от престъпността продължава да бъде почти двойно по-малка, отколкото в България (17%), независимо от това, че през последните шест месеца леко е нараснала (с 1 пункт).

Фигура 36

Икономическата ситуация, която тревожи средния гражданин на ЕС наравно с инфлацията, представлява значително по-малък проблем за българите, отколкото за хората в другите страни на ЕС. Тези, които посочват икономическата ситуация като най-важният проблем за своята страна, са двойно по-малко в България (29%), отколкото в Холандия (64%), където загрижеността от икономическата ситуация е най-голяма. Наред със Словения и със Словакия, България заема място в другия край на скалата, където загрижеността от икономическата ситуация е най-малка.

Фигура 37

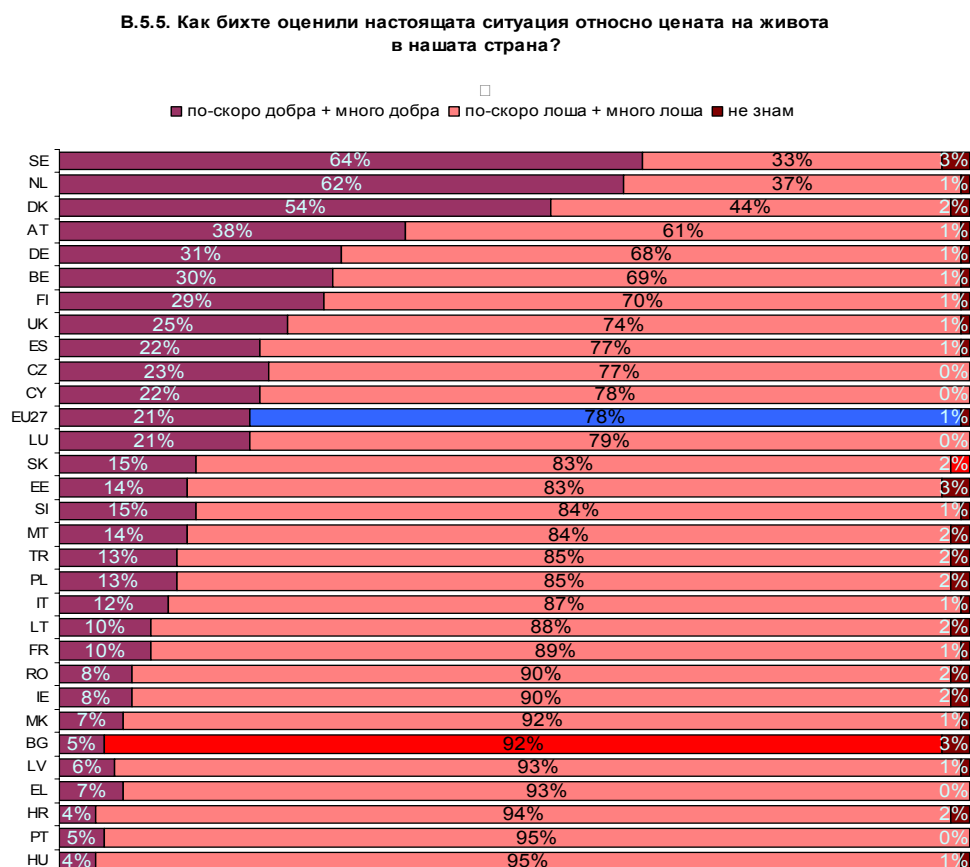

2.3. Цената на живота и индивидуалната финансова ситуация

• Българите са песимисти относно цената на живота в своята страна и личната си финансова ситуация

И средният гражданин на ЕС, и българинът, оценяват като много лоша ситуацията относно цената на живота в своята страна. В края на 2008 г. подобно мнение споделят близо всеки осем от запитаните в страните-членки (78%) и поне всеки девет от десет анкетирани в България (92%). Като се има предвид, че реалната покупателна способност на българите е една от най-ниските в Европейския съюз⁸, не е изненадващо, че те са сред тези, които оценяват най-зле цената на живота в своята страна. Заедно с тях в тази група са Унгария, Португалия и Румъния, където мнозинството от хората са недоволни от своя начин на живот (виж фиг. 31), както и гражданите на Латвия, Гърция, Хърватия, които възприемат жизненото равнище в своята страна като значително най-ниско от всички държави-членки и кандидатки.⁹

Фигура 38

⁸ Виж „Качеството на живота – различията се запазват”, изследване за качеството на живота, осъществено от Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд, 2007 http://ec.europa.eu/news/environment/090102_1_bg.htm

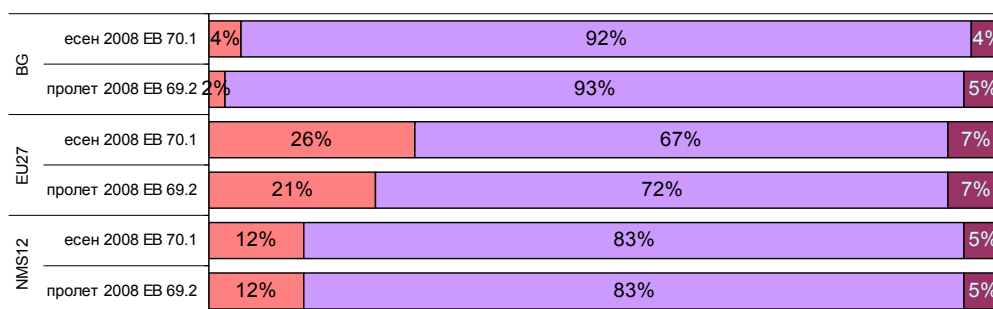
⁹ Виж резултатите от същото изследване

Картината на общественото мнение в България остава без съществена промяна и при сравненията на цената на живота със средната за европейските страни: поне всеки девет от десет запитани (92%) твърдят, че тя е по-лоша и тази оценка се запазва почти без промяна след пролетния Евробарометър. За разлика от българите, средният гражданин на ЕС е по-голям оптимист, отколкото през пролетта, когато сравнява цената на живота в своята страна със средната за ЕС - отрицателните мнения са отбелязали спад с 5 пункта, до 67%.

Фигура 39

В.7.3. За всяка от следните области, бихте ли казали, че положението в нашата страна е по-добро или по-лошо от средното в европейските страни?
Цената на живота в нашата страна

■ по-добра ■ по-лоша ■ не знам

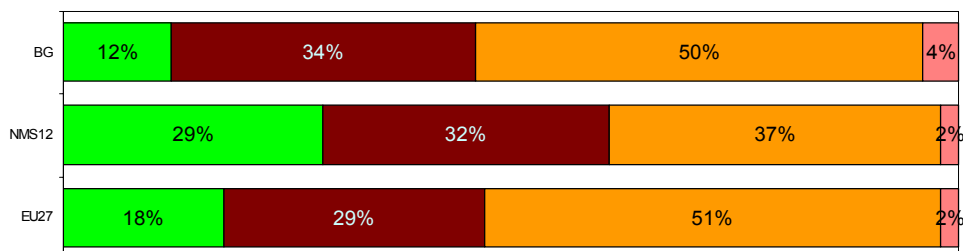
Българите изпъкват като по-големи песимисти от средния гражданин на ЕС и от гражданите на новите държави-членки, в оценките си за реалната промяна на цената на живота през последните пет години.

Така, както и в страните от ЕС, всеки втори запитан българин споделя мнението, че покупателната му способност е намаляла, поне всеки трети смята, че тя остава почти без промяна, а положителните оценки в България са далеч по-скромни, отколкото в новите държави-членки и средните за ЕС. Докато в България един от всеки десет анкетиран твърди, че покупателната му способност се е повишила (12%), средно за ЕС подобно мнение споделят близо двама от запитаните (18%), а в новите държави-членки – близо трима (29%).

Фигура 40

В.20 От гледна точка на Вашата покупателна способност, т.е. нещата, които Вашето домакинство може да си позволи да купи в ежедневието, ако сравните сегашното си положение с това отпреди пет години, можете ли да кажете, че то:

■ подобрило се е ■ останало е приблизително същото ■ влошило се е ■ не знам

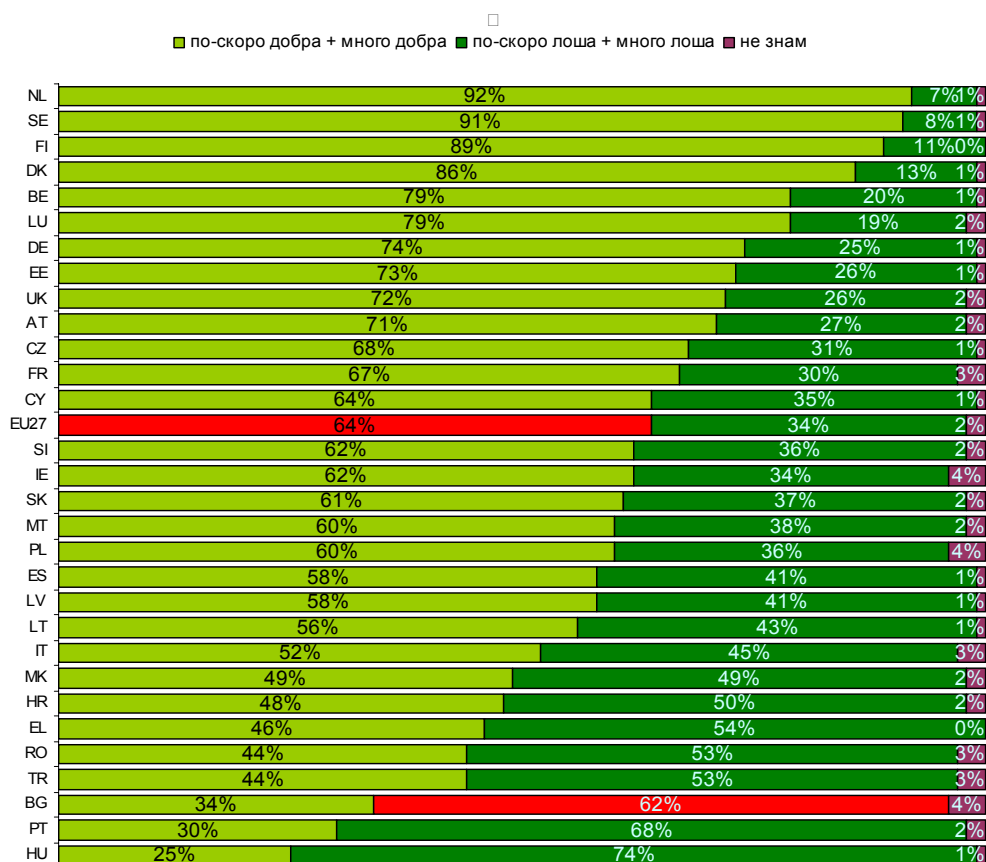
След унгарците и португалците, българите възприемат като много лоша личната си финансова ситуация. Над половината от всички запитани в Унгария, Португалия и в балканските страни поддържат мнението, че финансовата ситуация в техните домакинства е „по-скоро лоша” или „много лоша”. Дори в Латвия, която се нарежда до България в листата на негативните оценки за цената на живота, мнозинството от хората (58%) считат личната си финансова ситуация за „по-скоро добра”, или „много добра”.

Оценката на общественото мнение в България е огледална на тази в Европейския съюз:

- в страните от ЕС близо всеки двама от трима анкетирани (64%) оценяват положително личната си финансова ситуация, докато в България почти толкова от запитаните (62%) са настроени критично;
- в България един от всеки трима анкетирани е доволен от личната си финансова ситуация (34%), докато в страните от ЕС това е делът на отрицателните мнения.

Фигура 41

**В.4.5. Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области:
финансовата ситуация на Вашето домакинство?**

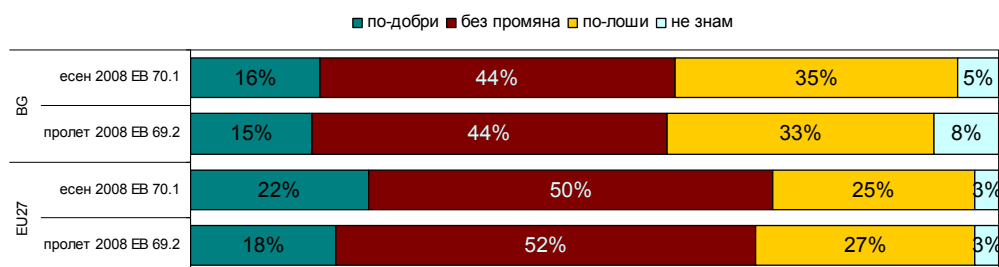

Наред с това, в България прогнозите за предстоящата година са песимистични и с обратен знак на тези в страните от ЕС:

- очакванията че личната финансова ситуация на българите ще се влошава, се засилват (с 2 пункта, до 35%), докато в страните от ЕС негативните прогнози бележат спад (също с 2 пункта, до 25%); ;
- средният гражданин на ЕС очаква в по-голяма степен, отколкото преди (ръст от 4 пункта), подобрение на финансовото положение на неговото домакинство, докато в България оптимистичните прогнози се променят незначително (с 1 пункт) и остават по-скромни (16%), отколкото средните за ЕС (22% - разлика от 8 пункта);
- и сред българите, и сред хората в страните от ЕС, доминира мнението, че през идната кризисна година личната им финансова ситуация ще се запази без съществена промяна, но запазването на статуквото в двата случая има противоположен знак (вж. предишната графика).

Фигура 42

В.6.3. Какви са очакванията Ви за следващите дванайсет месеца: ще бъдат ли те по-лоши, по-добри или без промяна по отношение на финансовото положение на вашето домакинство?

2.4. Отношение към социалните въпроси

• **Българите са крайни песимисти относно здравеопазването и пенсионното осигуряване, но по-големи оптимисти, отколкото хората в ЕС, относно трудовата заетост в своята страна**

Запитани кои са най-големите проблеми на страната, след инфлацията, престъпността и икономическата ситуация, българите нареждат социалните проблеми: трудовата заетост, здравеопазването и пенсиите (виж фиг. 34). Есенният Евробарометър включва нов въпрос¹⁰, който показва как гражданите оценяват състоянието на здравеопазването и на пенсиите в тяхната страна.

Независимо че през последните шест месеца загрижеността от проблемите на здравеопазването в България е намаляла (с 3 пункта, до 17%) (виж фиг. 34), **българите оценяват като най-лоша ситуацията на здравеопазването в своята страна**. Положителните оценки в България са най-ниски (17%), а отрицателните – най-високи (80%) от всички запитани за есенния Евробарометър (виж фиг. 43).

Поне четирима от всеки пет запитани имат негативно мнение за осигуряването на здравни грижи в България, докато в страните от ЕС мнозинството от анкетираните (55%) дават положителна оценка за здравеопазването в своята страна (разлика от 25 пункта).

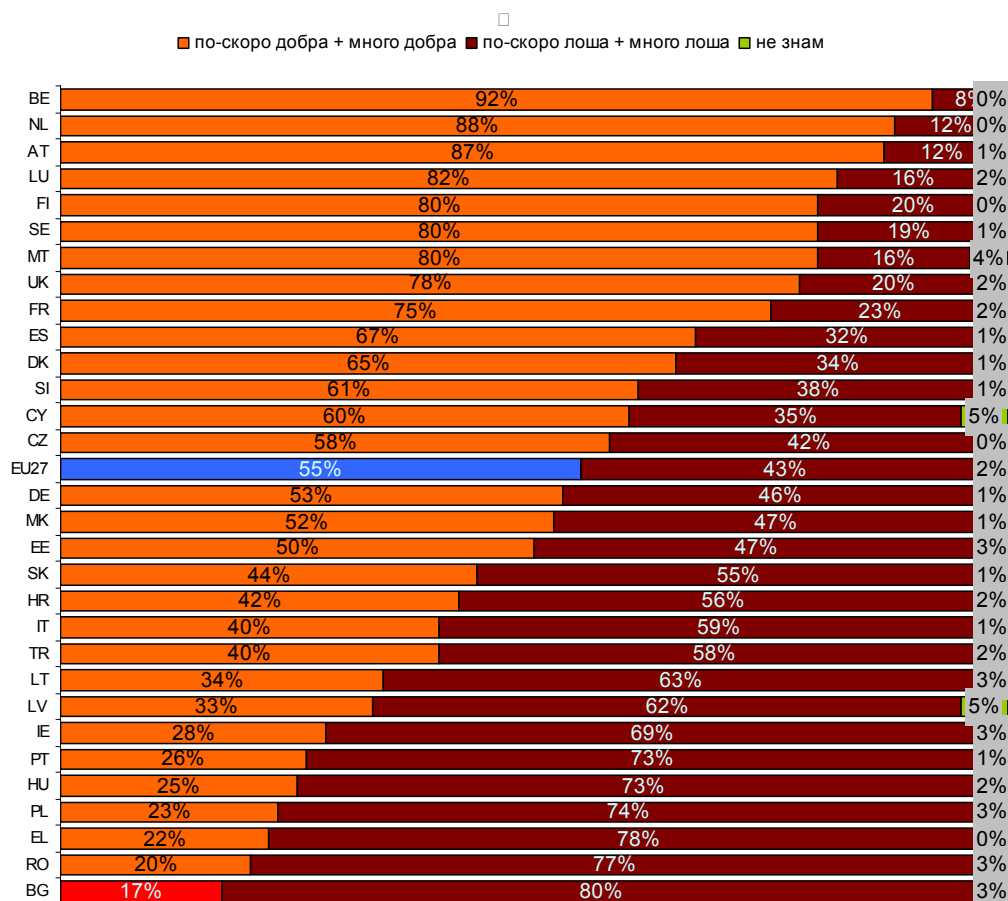
Наред с България, в групата на недоволните са голяма част от новите държави-членки, страните-кандидатки, а заедно с тях – Гърция, Португалия и Италия. След българите най-лоша оценка за осигуряването на здравни грижи в своята страна дават гражданите на другата най-нова членка на Съюза – Румъния. В противоположния край на скалата са предимно страните от северната част на континента, където функционирането на здравната система получава всеобщото одобрение на мнозинството (92% в Белгия, 88% в Холандия).

---

¹⁰ Въпрос 5 Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области? (виж всички области в приложения въпросник)

Фигура 43

**В.5.2. Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области:
осигуряването на здравни грижи в нашата страна?**

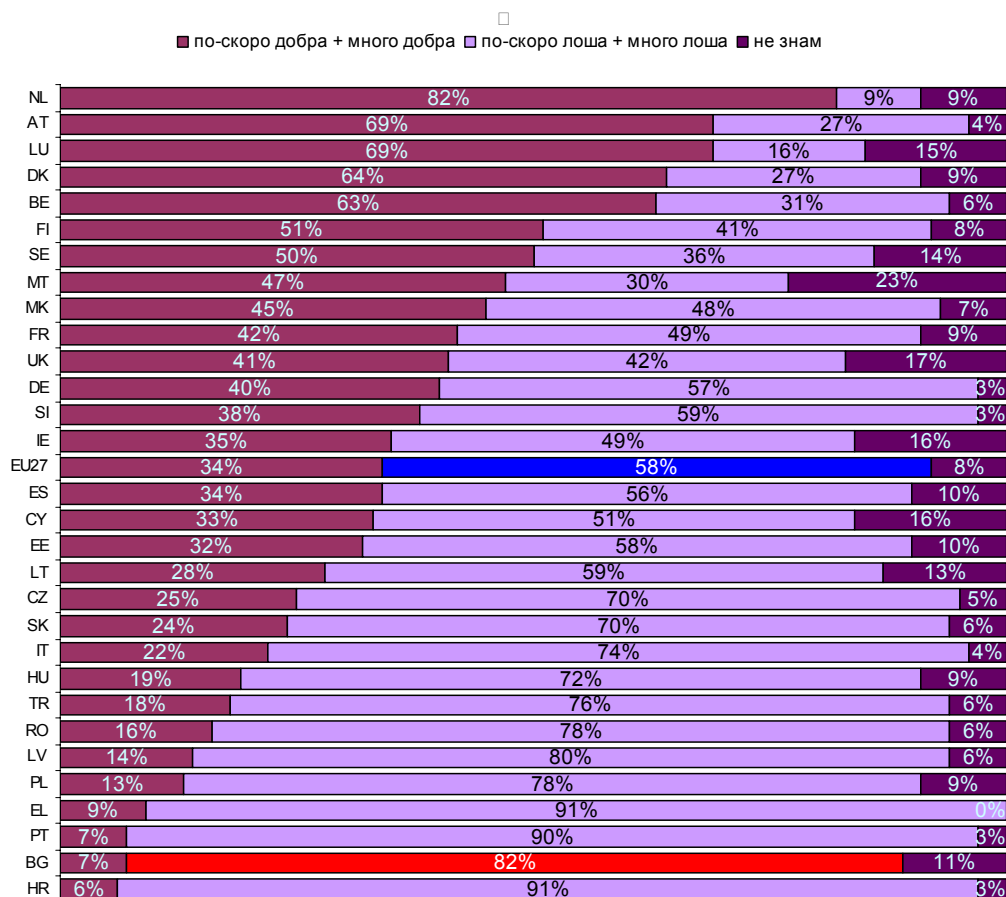

Независимо, че считат пенсиите като по-малък проблем за своята страна, отколкото здравеопазването и безработицата (виж фиг. 34), българите изразяват по-силно недоволство от пенсионното осигуряване, отколкото от състоянието на здравната система (с 2 пункта повече – 82%).

На фона на общото недоволство от функционирането на пенсионните системи в страните от ЕС (55%), българите изпъкват като едни от най-критичните в своята оценка. Само в Хърватия положителните мнения регистрират по-ниски стойности (6%), отколкото в България (7%), а мнозинството на негативните оценки е по-голямо единствено в три страни - Хърватия, Португалия и съседна Гърция. На практика почти няма българин, който да одобрява системата на пенсионното осигуряване в своята страна.

Фигура 44

**В.5.3. Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области:
пенсионното осигуряване в нашата страна?**

Евробарометър измерва редовно оценките и прогнозите на общественото мнение за общото състояние на заетостта и за личния трудов статус на гражданите, като индикатор за техния социален и индивидуален оптимизъм.

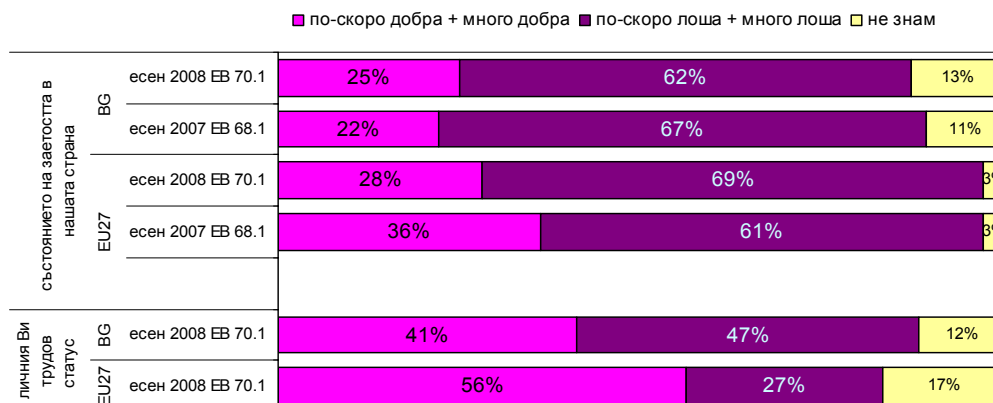
Настоящото изследване показва, че и в период на икономическа криза, българите остават по-големи оптимисти от средния гражданин на ЕС относно развитието на трудовата ситуация в своята страна, но по-големи песимисти относно личния си трудов статус.

И българите, и средният гражданин на ЕС, оценяват с пълно мнозинство като „по-скоро лошо” или „много лошо” състоянието на заетостта в своята страна. Тенденцията в България е положителна: отрицателните мнения намаляват (с 5 пункта, до 62%), а положителните се засилват (с 3 пункта, до 25%). Промяната на общественото мнение в страните от ЕС е силно негативна: отрицателните мнения нарастват с 8 пункта (до 69%), за сметка на позитивните оценки, които намаляват до 28% и вече се доближават до стойностите, измерени в България.

Мненията за личния трудов статус на гражданите регистрират принципни различия: докато мнозинството от запитаните в страните от ЕС (56%) дават положителна оценка, българите са по-скоро отрицателно настроени (47%), независимо, че разликата между положителните и отрицателните мнения е само 6 пункта.

Фигура 45

**В. 4.4 /4.6 Как бихте оценили днешната ситуация във всяка от следните области:
състоянието на заетостта в нашата страна
личния Ви трудов статус**

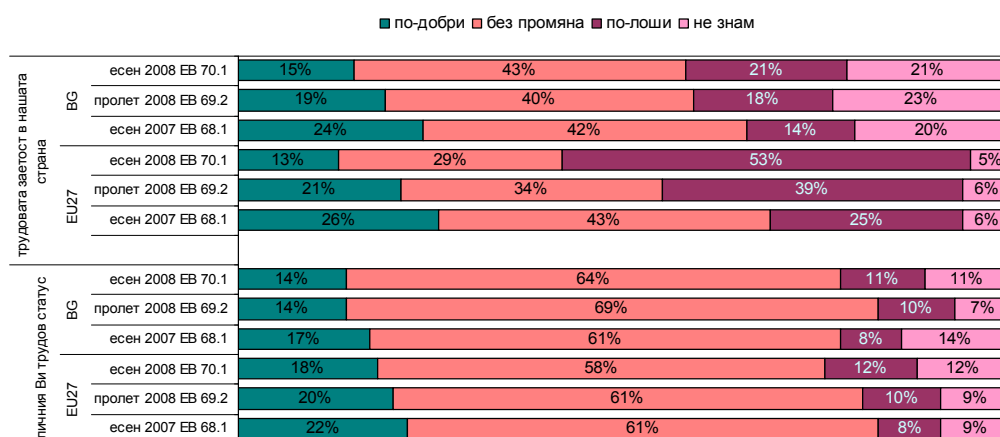
Прогнозите за предстоящата година са лоши, особено по отношение на трудовата заетост в европейските страни.

Общественото мнение в страните-членки регистрира отново качествена промяна, след силния скок на негативните прогнози през пролетта. Сега за първи път мнозинството от запитаните в страните от ЕС (53%) са твърдо убедени, че трудовата заетост в тяхната страна ще продължи да се влошава и през идната година, докато в България подобно мнение споделят средно една пета от запитаните (21%).

Негативните прогнози в България остават значително по-умерени, отколкото средните за ЕС: отрицателните мнения са нараснали с 3 пункта (с 14 пункта в ЕС27), така както и мненията, че ситуацията ще остане без промяна, докато оптимистичните оценки бележат спад от 4 пункта (спадът за ЕС27 е 7 пункта). Така за първи път очакванията за подобряване на трудовата ситуация регистрират по-ниски стойности в страните от ЕС (13%), отколкото в България (15%).

Фигура 46

В.6.4 и 6.5 Какви са очакванията Ви относно предстоящите дванайсет месеца: ще бъдат ли те по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на: трудовата заетост в нашата страна/личния Ви трудов статус

Общественото мнение относно перспективите за промяна в личния трудов статус на хората остава по-стабилно. И тук промяната е по-негативна в страните от ЕС, отколкото в България. Като се има предвид, че българите са недоволни, а техните съграждани – доволни от личния си трудов статус, става ясно, че прогнозата за запазването на статуквото, която доминира общественото мнение и в двата случая, е оптимистична за средния гражданин на ЕС, но песимистична за българите.

Песимизмът относно трудовата ситуация на хората и крайният негативизъм в оценките за функционирането на здравеопазването и пенсионната система в страната дават възможност да се обясни защо българите отдават толкова голяма значимост на социалната роля на Европейския съюз¹¹.

¹¹ Виж 3.3. Ролята на Европейския съюз

2.5. Ситуацията в България и в Европейския съюз

- **Българите са единодушни в своите оценки, че животът в тяхната страна е по-лош, отколкото в страните от ЕС**

Запитани как оценяват ситуацията в своята страна в сравнение със средното жизнено равнище в ЕС, българите са единни в мненията си, че тя е по-лоша във всяко отношение: 88% твърдят това за икономическото състояние на страната, 77% - за заетостта, 84% - за цените на енергията, 72% - за състоянието на околната среда, а поне девет от всеки десет запитани - за цената (92%) и за качеството на живота (93%).

По-крайно негативни мнения от тези изразяват само хората в Унгария и това дава възможност да се обясни защо от всички анкетирани за есенния Евробарометър, хората в тези две страни изразяват най-силна неудовлетвореност от своя начин на живот (виж фиг. 31)

Средният гражданин на ЕС също е пессимист, когато сравнява икономическата ситуация (55%) и заетостта (59%), както и цените на енергията (67%) в своята страна със средното равнище за Съюза. По-оптимистична е оценката му за състоянието на околната среда, където положителните мнения (48%) са повече от отрицателните (41%). Оптимизмът му е най-голям когато сравнява качеството на живота в своята страна със средното равнище за Съюза – всеки втори запитан от гражданите на ЕС дава положителна оценка, докато в България именно в това отношение оценките са най-силно негативни.

Българите считат, че живеят поне двойно по-зле от средния гражданин на Европейския съюз (ЕС27-44%, БГ-93%)

Фигура 47

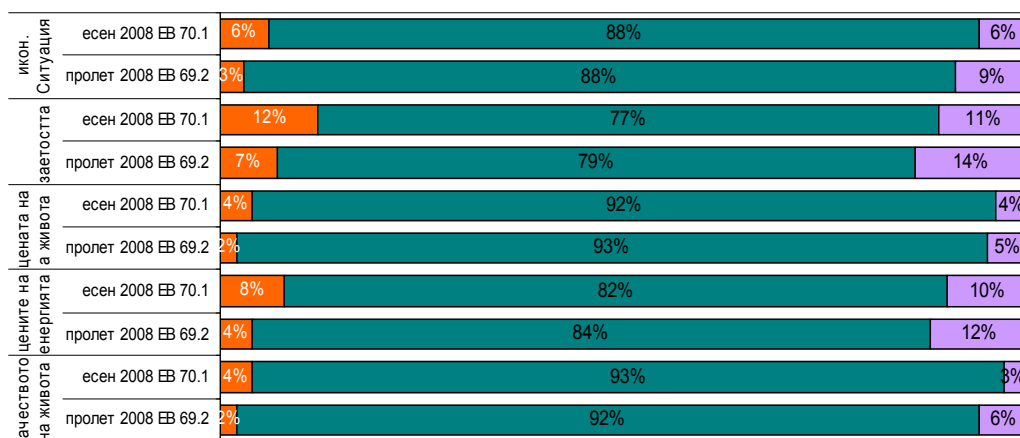
В. 7 За всяка от следните области, бихте ли казали, че положението в нашата страна е по-добро или по-лошо от средното в европейските страни?				
Избор: малко по-лошо + определено по-лошо				
оценка	най-ниска	EU27	BG	най-висока
икономическата ситуация	LU/DK - 10%	55%	88%	HU - 96%
заетостта	DK - 8%	59%	77%	HU - 91%
цената на живота	LU - 43%	67%	92%	HU - 93%
цените на енергията	LU - 33%	67%	82%	HU - 91%
качеството на живота	FI - 10%	44%	93%	HU - 96%
състоянието на околната среда	FI - 10%	41%	72%	HU - 77%

Картината в България става малко по-оптимистична, когато се проследят тенденциите през последните шест месеца. Те показват, че стойностите на положителните оценки са нараснали двойно в почти всяко отношение, макар и да остават незначителни за общата оценка на общественото мнение.

Фигура 48

В. 7 За всяка от следните области, бихте ли казали, че положението в нашата страна е по-добро или по-лошо от средното за европейските страни?

■ малко по-добро + определено по-добро ■ малко по-лошо + определено по-лошо ■ не знам

Социално-демографският анализ показва, че носители на тази положителна промяна са най-младите хора (на възраст между 15 и 24 г.), сред които студентите, мениджърите и хората на свободните професии, т.е. представителите на средите, които имат най-положителни нагласи към членството на своята страна в ЕС.

2.6. Оценка за икономическата ситуация

• **Българите са по-големи оптимисти за европейската, отколкото за националната си икономика; за световната нямат мнение**

В условията на настъпващата криза оценките на хората за икономическата ситуация стават все по-негативни, но това се отнася в значително по-малка степен за българите, отколкото за средния гражданин на ЕС. Сравненията със състоянието на общественото мнение през есента на 2007 г. показват, че:

- Негативните оценки на хората за икономическата ситуация в тяхната страна се засилват в по-голяма степен в ЕС27 (с 20 пункта), отколкото в България (ръст от 5 пункта), а позитивните мнения бележат по-голям спад (с 19 пункта) в сравнение с България (3 пункта). Това е знакова промяна на общественото мнение в ЕС - с убедително мнозинство (69%) гражданите на Съюза вече оценяват като „по-скоро лоша” или „много лоша” икономическата ситуация в техните страни.

- Поне двойно са нараснали стойностите на негативните оценки за състоянието на европейската икономика, както в България (от 10% до 21% пункта), така и средно за ЕС (от 27% до 58%). Независимо обаче от общата посока на промяната, **общественото мнение в ЕС и в България вече се разминават в своите оценки за икономическата ситуация в ЕС:** докато мнозинството от българите продължават да твърдят, че тя е „по-скоро добра” или „много добра” (54%), средният гражданин на ЕС е дори по-силно убеден от тях (58%), че тя е „по-скоро лоша” или „много лоша”.

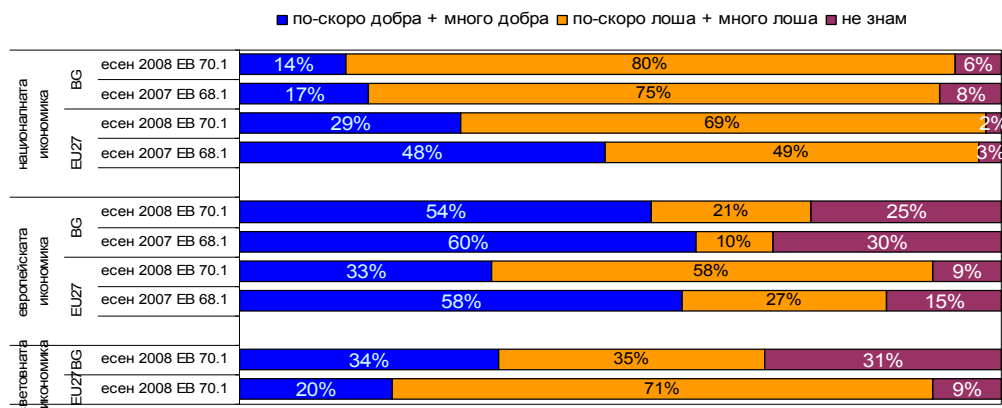
На фона на силната загриженост за икономическата ситуация у средния гражданин на ЕС **българите изпъкват като крайно негативни в оценките си за икономическата ситуация в своята страна, но силно позитивни в мненията си за състоянието на икономиката в Европейския съюз.** Най-малко четирима от всеки петима българи дават негативна оценка за състоянието на българската икономика, докато мнозинството от запитаните считат за добро състоянието на европейската икономика. Що се отнася до оценките за световната икономика, положителните (34%) и отрицателните мнения (35%) почти съвпадат и са твърде близки по стойности с отговорите „не знам” (31%), което показва, че хората в страната още нямат ясна позиция относно световните икономически процеси.

За разлика от българите, средният гражданин на ЕС е последователен в отрицателните си оценки за състоянието на националната, на европейската и на световната икономика.

Фигура 49

**В. 4.1 - 4.3 Как бихте оценили днешната ситуация във всяка от следните области:
националната/европейската/световната икономика**

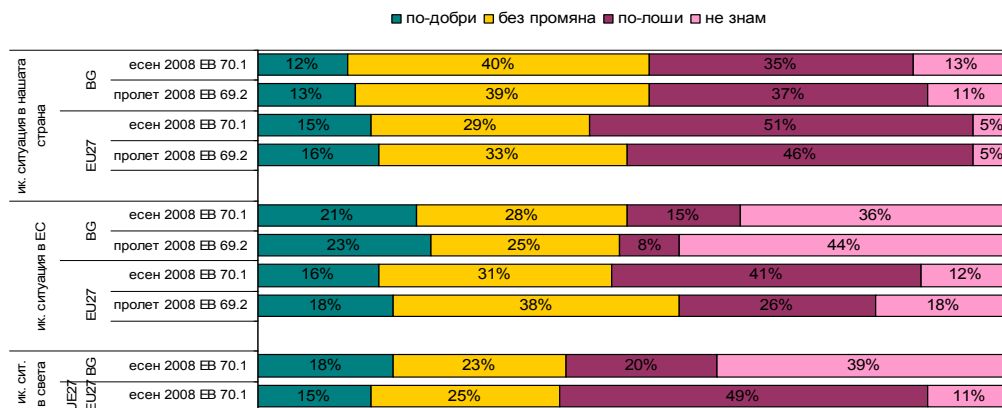
В едногодишна перспектива прогнозите, които вещае кризата за гражданите в ЕС са песимисти, както по отношение на икономическата ситуация в техните страни (51%), така и за европейската (41%) и световната икономика (49%).

Така, както и през пролетта, българите остават по-сдържани в песимистичните прогнози. Сега те застъпват по-ясно тезата, че икономическата ситуация в страната им ще остане без промяна (40%).

Очакванията на българите, че икономическата ситуация в ЕС ще се влошава са нараснали двойно (от 8% до 15%), но стойностите им остават незначителни за общата оценка на общественото мнение в страната. Положителните перспективи за икономическата ситуация в ЕС избледняват, но в България стойностите им остават по-високи (21%), отколкото средните за ЕС (18%). Поради засиленото чувство на несигурност, което вещае кризата, за хората в България продължава да бъде трудно да направят своята преценка и **колебанията продължават да доминират общественото мнение, не само относно перспективите пред икономиката на ЕС (36%), но и спрямо световната икономика (39%).**

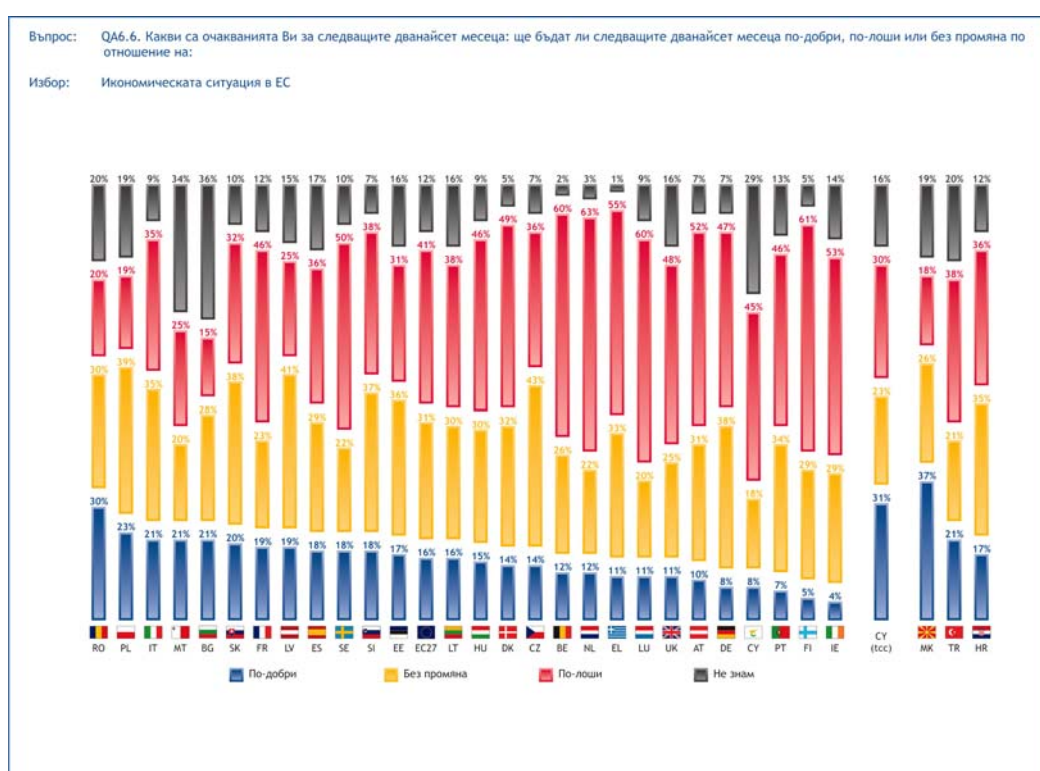
Фигура 50

**В. 6.2 + 6.6 + 6.7 Какви са очакванията Ви относно предстоящите дванайсет месеца:
ще бъдат ли те по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на:
икономическата ситуация в нашата страна/в ЕС/в света**

Картината в отделните страни показва, че в сравнение с пролетта България заема още по-предни позиции в списъка на оптимистичните прогнози за икономическата ситуация в ЕС. Сега пред нея се нареждат само Румъния и Полша, при равни резултати с Малта и Италия, докато преди половин година на по-предни позиции от България бяха също и Литва, Словакия, Естония. Наред с това, независимо от регистрирания спад на отговорите без мнения (с 8 пункта, до 36%), българите продължават да се колебаят най-силно от всички в своите прогнози за икономическата ситуация в ЕС през идната година.

Фигура 51

2.7. Бюджетът на Европейския съюз

• Българите не познават бюджета на ЕС, но споделят еднакво мнение със средния гражданин на ЕС, че той трябва да се изразходва преди всичко за икономически растеж и социални дейности

В условията на икономическата криза и в разгара на дебата за възможностите България да се възползва от фондовете на ЕС, въпросът за това, как да се изразходва европейският бюджет става още по-актуален. Наред с това, в контекста на открития дебат за бъдещето на бюджета на Съюза¹², есенният Евробарометър се допитва за първи път открито до мнението на гражданите за какво считат, че трябва да се изразходва най-голяма част от средствата на ЕС.

Така, от една страна, изследването отчита познанията за бюджета на ЕС¹³, а от друга – позицията на гражданите относно бъдещите финансови ресурси на Съюза¹⁴.

Голяма част от българите признават, че не знаят за какво се изразходва европейския бюджет (38%). Подобна е картината и в страните-членки, където сборът от отговорите „не знам” достига 25%.

Сред тези, които отговарят на въпроса в България, най-голяма част са на мнение, че европейският бюджет се изразходва предимно за икономически растеж (35%), за земеделие и за развитие на селските райони (24%), за сигурност и отбрана (21%), както и за научни изследвания (17%). В страните от ЕС доминира преди всичко погрешната представа, че най-голяма част от бюджета на Съюза се използва за административни разходи (26%), а едва след това - за икономически растеж и развитие на селските райони (24% и в двата случая).

Това показва, че поради актуалността на темата в България, общественото мнение в страната е по-добре запознато, отколкото средния гражданин на ЕС, с това, за какво се изразходват средствата от Европейския съюз.

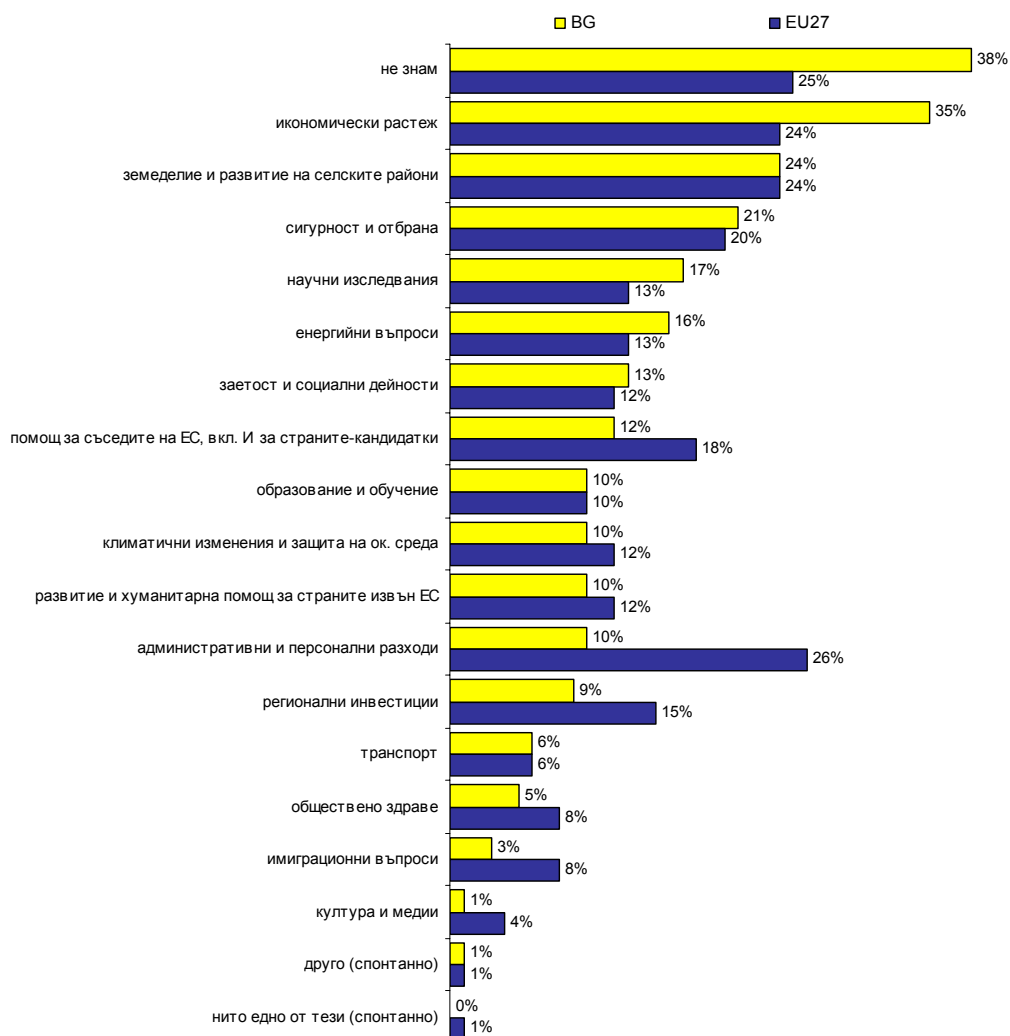
¹² Вж. http://ec.europa.eu/budget/reform/index_en.htm

¹³ Въпрос G2a За какво мислите, че се изразходва най-голяма част от бюджета на ЕС? На първо място? Въпрос G2b И за какво друго? (общото между първите и другите отговори е обобщено в отговорите на въпрос Т2, който е в основата на представените графики)

¹⁴ Въпрос G3a За какво бихте искали да се изразходва най-голяма част от бюджета на ЕС? На първо място? Въпрос G3b И за какво друго (общото между първите и другите отговори е обобщено в отговорите на въпрос Т3, който е в основата на представените графики)

Фигура 52

В.Т2 За какво мислите, че се изразходва най-голяма част от европейския бюджет?

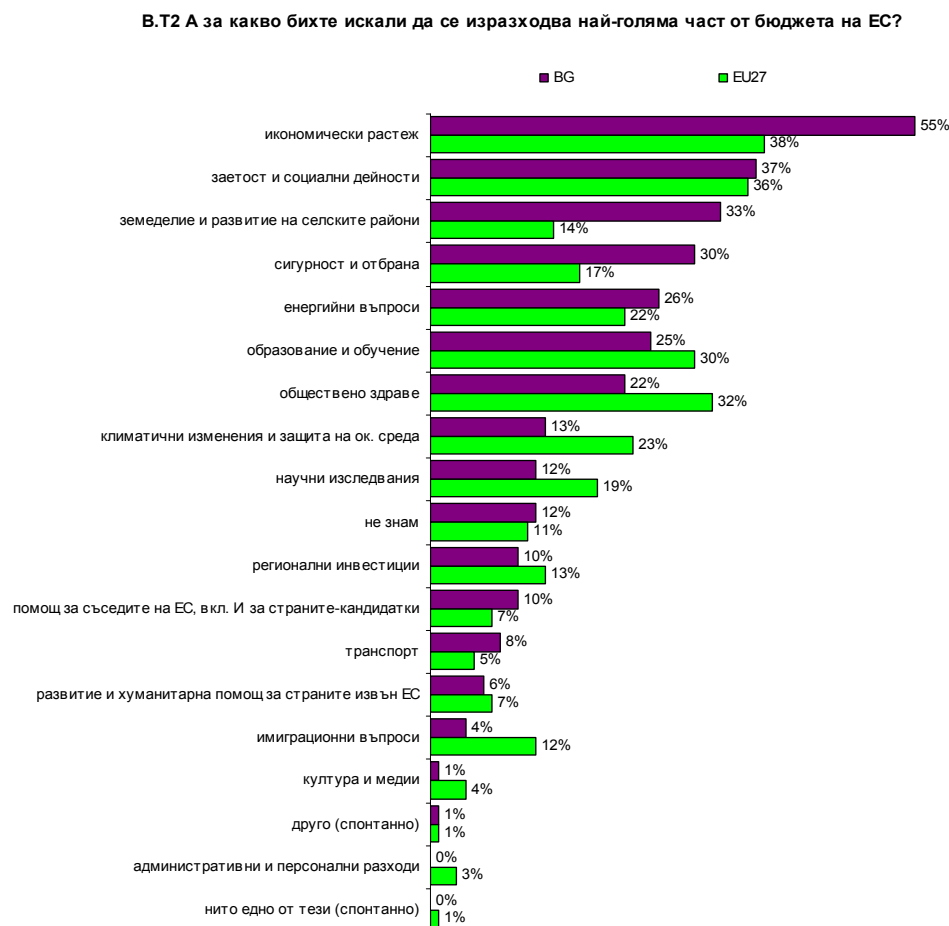

Наред с това, хората в България, както и в страните от ЕС, изразяват по-убедително (т.е. чрез по-високи стойности) мнението си за това, в кои области да се насочат най-голяма част от средствата на ЕС. Българите са по-силно ангажирани в своята позиция, отколкото средния гражданин на ЕС, що се отнася до приоритетите на европейския бюджет.

Предвид загрижеността от инфлацията и от икономическата ситуация, както и песимистичните прогнози относно трудовата заетост, не е изненадващо, че и българите, и средният гражданин на ЕС са единни в своята позиция, че бюджетът на Съюза трябва да се изразходва преди всичко за икономически растеж (ЕС – 38%, БГ – 55%), за повишаване на заетостта и за социални дейности (ЕС – 36%, БГ – 37%). Общественото мнение в България се произнася по-убедително в полза на тези два приоритета.

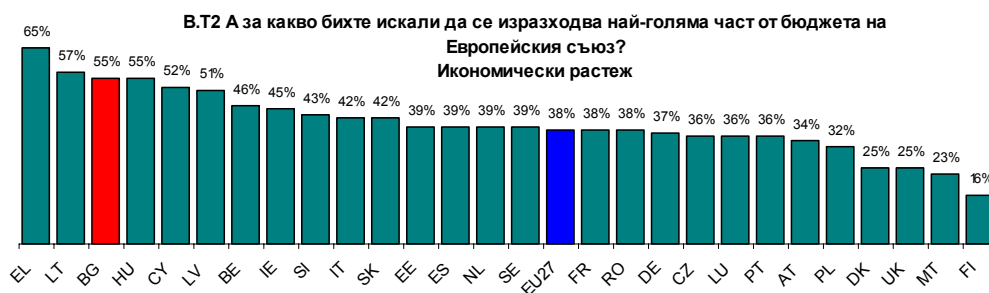
На трето място като най-важни българите считат инвестициите в земеделието и развитието на селските райони (33%), докато средният гражданин на ЕС поставя на трето място повече средства за общественото здраве (32%), а хората в новите държави-членки искат по-голям бюджет за образование и обучение (31%).

Фигура 53

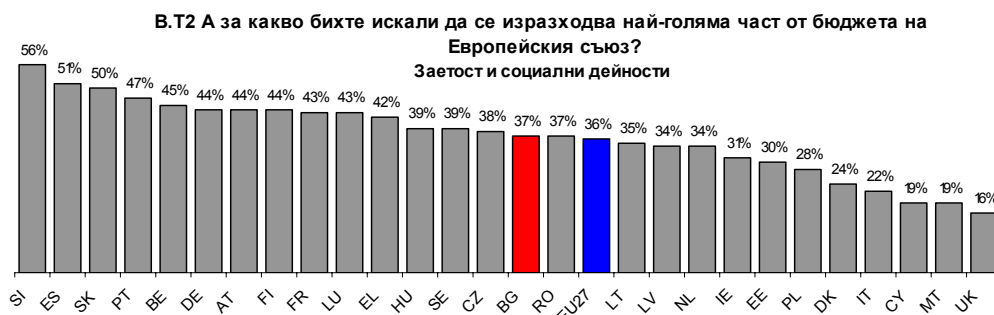
Картината в отделните страни показва, че там, където неудовлетвореността от живота е най-голяма и загрижеността от инфлацията – най-силна, както в България, хората най-много искат бюджетът на ЕС да се изразходва за политиките на икономически растеж.

Фигура 54

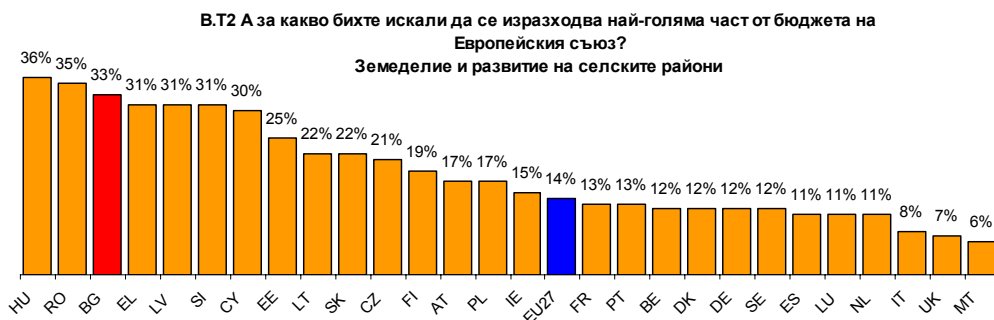
Безработицата не тревожи толкова силно българите, колкото средния гражданин на ЕС, поради което българите не са в челните редици на хората, които искат да се заделят повече средства от европейския бюджет за заетост и социални дейности. Българите обаче считат, че социалните въпроси трябва да са водещи в дневния ред на Общността и затова са по-силно убедени (37%) от средния гражданин на ЕС (36%), че най-много средства от бюджета на ЕС трябва да отиват за повишаване на заетостта и за социални дейности.

Фигура 55

Темата за финансирането на земеделците и селските райони от бюджета на ЕС е особено актуална в България, поради събитията, свързани с усвояване на средствата по програмата САПАРД, както и общото състояние на българското земеделие. Затова не е изненадващо, че след Унгария и Румъния, българите поддържат най-силно идеята бюджетът на Съюза да заделя най-много средства за земеделието и развитието на селските райони (33%).

Фигура 56

2.8. Отношение към околната среда

• По-оптимистични оценки относно състоянието на околната среда в България, в сравнение с пролетта, но по-голям песимизъм в прогнозите, отколкото в ЕС

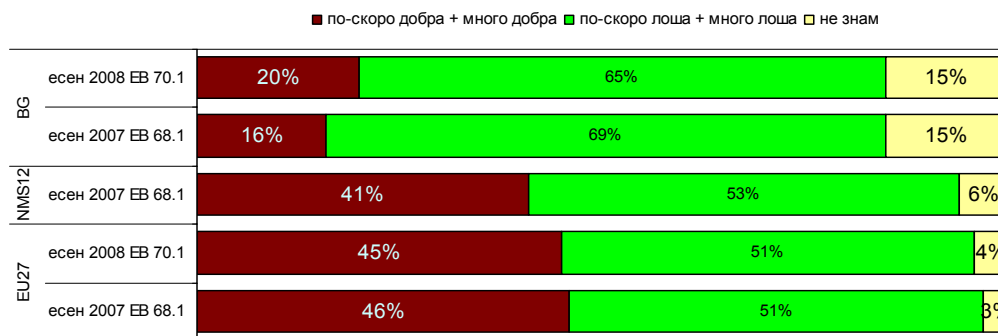
Политиката за опазване на околната среда продължава да бъде приоритет в дневния ред на Европейския съюз. Успешното ѝ прилагане зависи до голяма степен от обществената подкрепа в страните от ЕС. Затова Евробарометър проучва редовно мненията на гражданите по въпросите на околната среда.

През есента на 2008 г. всеки пети запитан българин дава положителна оценка за състоянието на околната среда в своята страна, но близо две трети поддържат обратното мнение (65%), а 15% от анкетираните се колебаят в своите преценки. Независимо, че общата оценка е силно негативна, тази картина на общественото мнение е резултат от положителна промяна – позитивните оценки нарастват с 4 пункта, за сметка на отрицателните мнения, докато отговорите „не знам” запазват предишните си стойности.

Мнозинството от запитаните в ЕС също дават отрицателна оценка за състоянието на околната среда в своите страни (51%). Тя остава без промяна през последната година. В България общественото мнение е по-критично в оценката си за състоянието на околната среда, отколкото в ЕС, независимо от позитивната тенденция (разликата е 14 пункта). Това се отнася и до сравненията с новите държави-членки, където мненията почти съвпадат със средните за ЕС (53%, разлика от 2 пункта).

Фигура 57

В. 4.7 Как бихте оценили днешната ситуация във всяка от следните области:
състоянието на околната среда

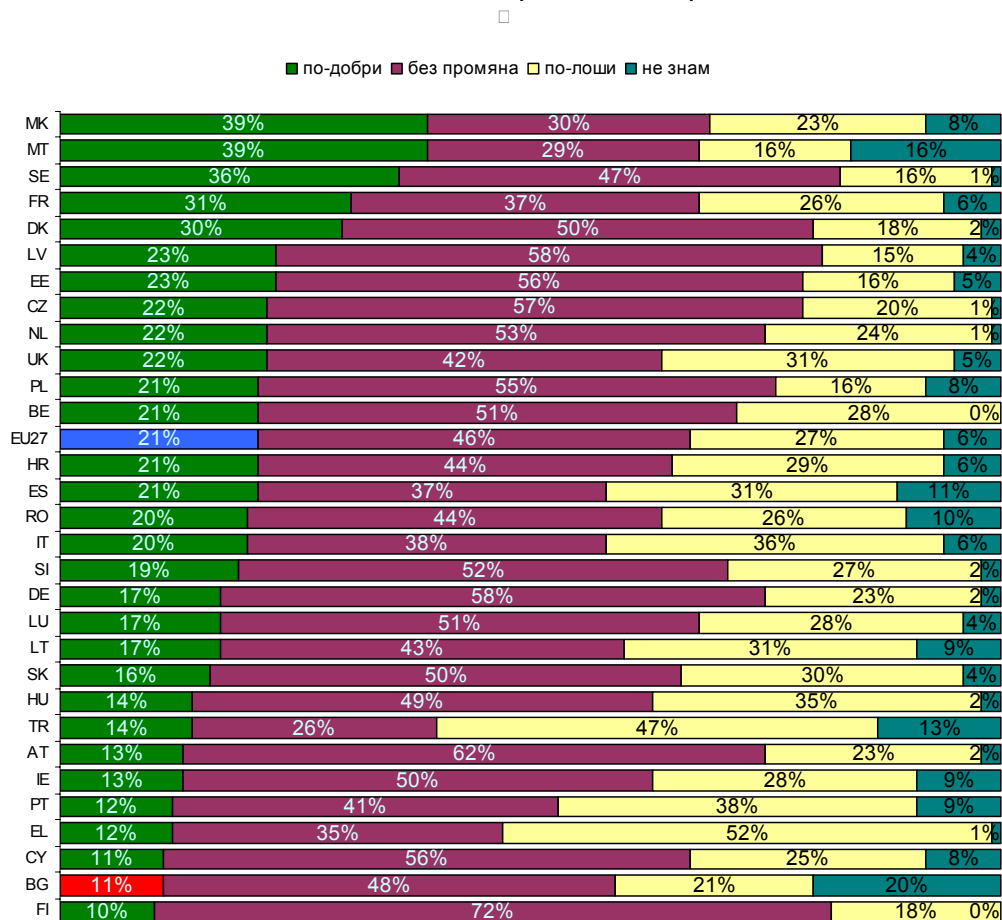

В едногодишна перспектива доминират оценките за запазването на статуквото, както в България (48%), така и в ЕС (46%), което означава, че сегашното неблагоприятно мнение за състоянието на околната среда ще остане без промяна.

На фона на относителния песимизъм в европейските страни (само в Малта и в бившата югославска република Македония преобладават положителните мнения), **българите показват най-слаб оптимизъм относно състоянието на околната среда в своята страна.** Прогнозите, че през идната година ситуацията ще се подобри, се измерват с едни от най-ниските си стойности в България (11%, наравно с Кипър). По-малко оптимисти, отколкото в България има във Финландия (10%), но там огромното мнозинство от хората (89%) са доволни от сегашното състояние на околната среда в своята страна. В ЕС, където негативните оценки са по-умерени, отколкото в България, оптимизмът за подобряването на ситуацията (21%) е двойно по-голям от българския (11%).

Фигура 58

В.6.8 Какви са очакванията Ви относно следващите дванайсет месеца: ще бъдат ли те по-добри или по-лоши, или без промяна по отношение на: състоянието на околната среда в нашата страна

3. Политически нагласи

3.1. Политическата ангажираност на гражданите

• В период на ниска предизборна активност, българите са изгубили съществен интерес към политически дискусии, но евроинтеграцията на страната ангажира и двата полюса на политическия спектър

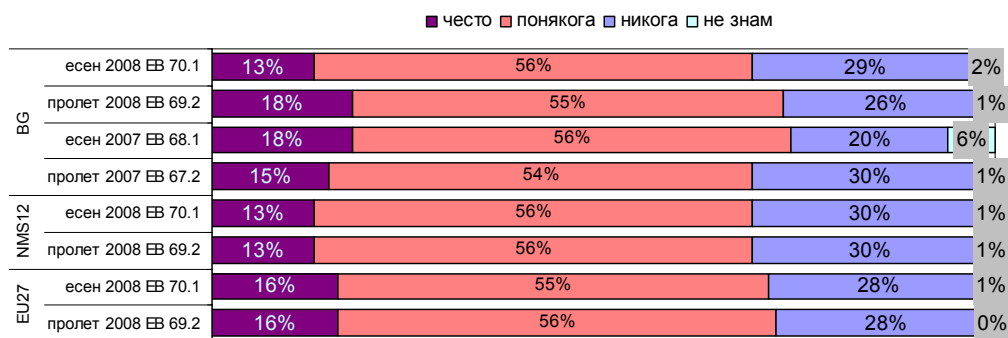
Евробарометър изследва редовно ангажираността на гражданите в актуалните политически дискусии. Въпросът се отнася до неформалното общуване и няма за цел да прави портрет на политическата активност на хората в отделните страни¹⁵, а по-скоро да оцени личната им заинтересованост от актуалните процеси, по които се иска да изразят своето мнение.

Българите се чувстват толкова ангажирани с политическите дела, колкото и техните съграждани в новите държави-членки: мнозинството обсъждат само понякога политическите въпроси на деня (56%), а тези, които го правят често в компанията на близки и приятели, са значително по-малко (13%). Наред с това, всеки трима от десет анкетирувани открито заявяват, че не се чувстват заинтересовани да дискутират политиката в своя личен кръг.

За последната половин година активната ангажираност на българите в политическите дискусии е намаляла (с 5 пункта), за сметка най-вече на нарасналия дял на неактивните (с 3 пункта). Тенденциите през последните две години показват, че политическата ангажираност на хората нараства в период на избори (есента на 2007 г.), а след това отново се успокоява. Заслужава внимание обаче фактът, че вместо да се върне до предишните си стойности (15%), делът на най-активните е намалял още повече (с 2 пункта, до 13%).

Фигура 59

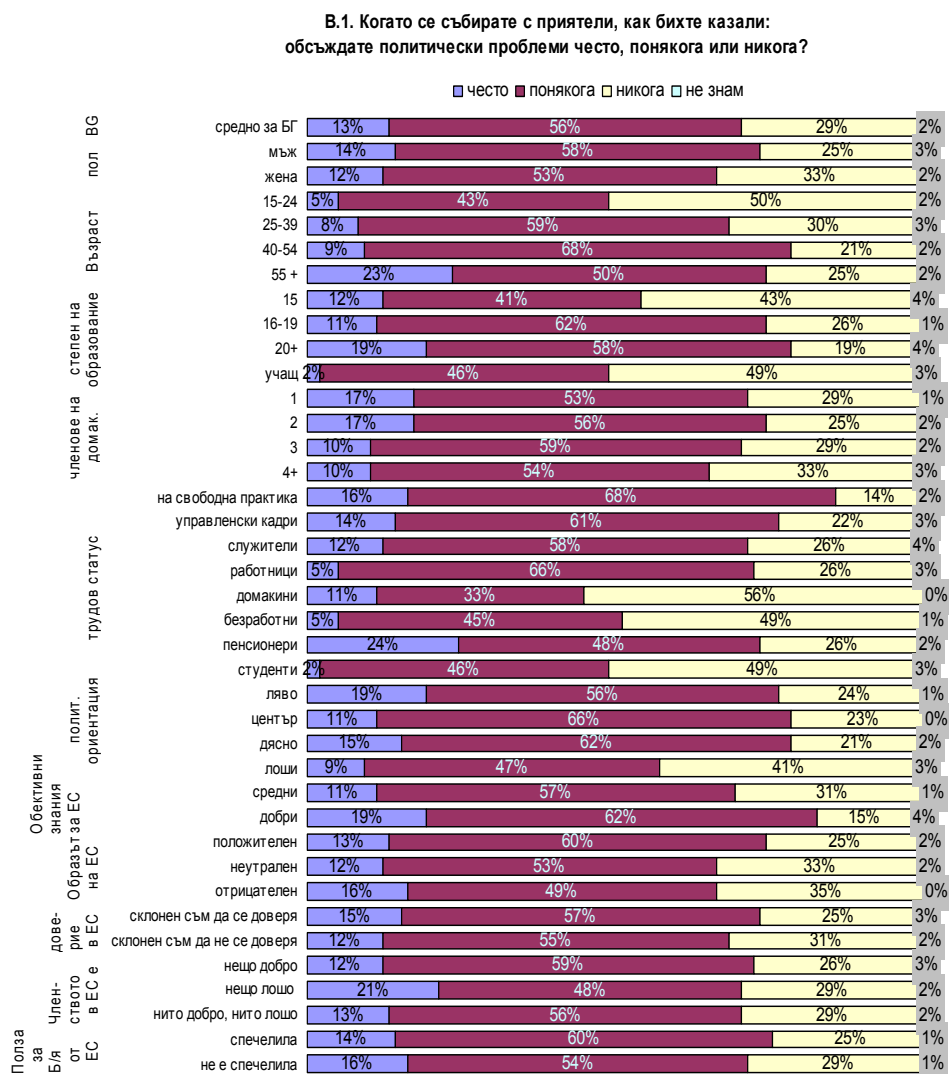
В. 1. Когато се събирате с приятели, как бихте ли казали - обсъждате политически проблеми често, понякога или никога ?

¹⁵ Въпрос. 1 Когато се събирате с приятели, как бихте казали – обсъждате политически проблеми често, понякога или никога?

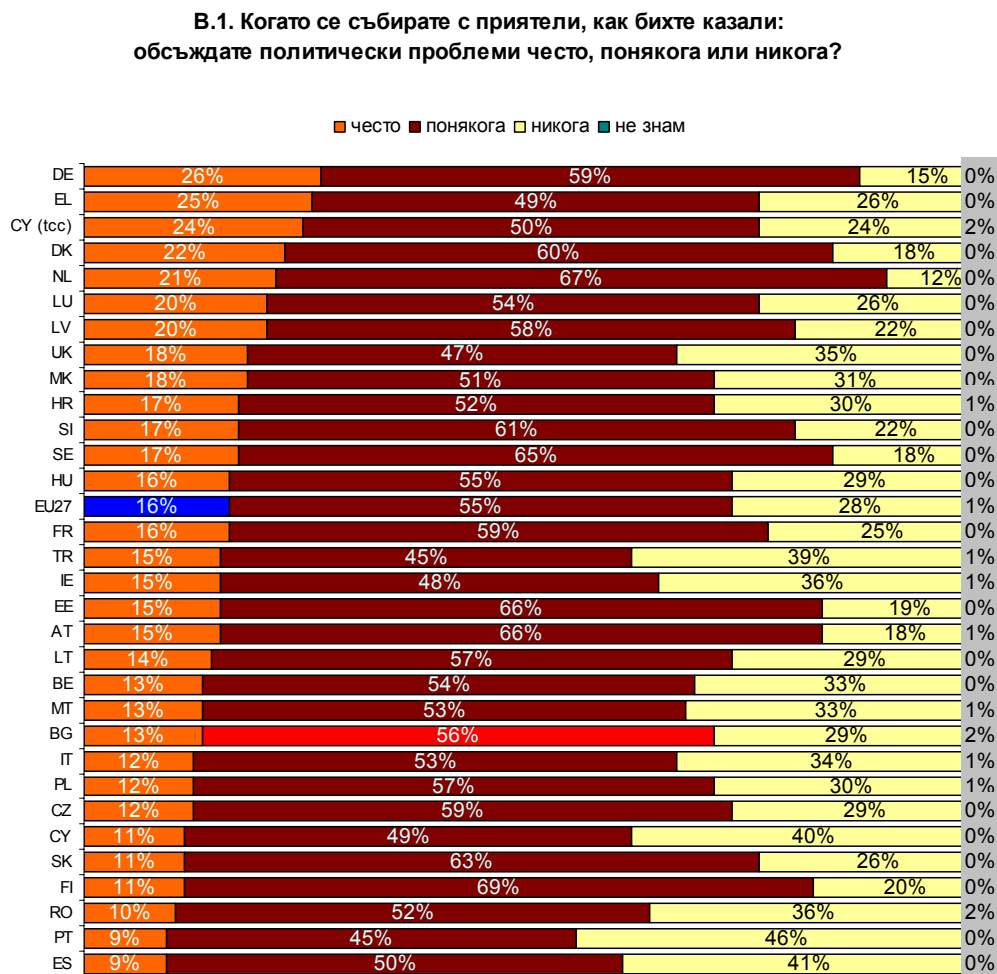
От социално-демографския анализ става ясно, че най-голяма склонност към активни дискусии по актуалните събития имат тези, които застават в лявото политическо пространство (19%), а след тях – привържениците на десни партии (16%). Най-силно присъствие сред тях имат пенсионерите (24%), след това – хората със свободни професии (16%), както и в не малка степен – мениджърите (14%). Значително по-ангажирани в подобни политически дискусии през последните шест месеца са били хора, които имат добри познания за ЕС (19%), както и доверие в неговите институции (19%). Сред тях са обаче и тези, които имат отрицателен образ за Съюза (16%) и не одобряват членството на своята страна в ЕС (21%), нито вярват, че България е спечелила от него (16%). Като се има предвид, че отношенията между България и ЕС бяха най-актуалната тема в медиите през изтеклия период, както и ангажираността на хората от двете страни на политическия спектър, става ясно, че **именно евроинтеграцията на страната поддържа политическа ангажираност на българите през този период.**

Фигура 60

Картината в отделните страни показва, че България се нарежда назад в списъка - сред държавите, където активната заинтересованост на хората от актуалните политически процеси е сравнително малка. Тя не се откроява сред другите страни, като своите съседи – в Гърция, ангажираността на хората с политическите въпроси на деня е сравнително най-голяма (25%), а в Румъния – тя е сред най-малките (10%).

Фигура 61

3.2. Ползите от падането на Берлинската стена

• Българите считат в по-малка степен, отколкото средния гражданин на ЕС и на новите държави-членки, че тяхната страна и те самите са спечелили от вдигането на желязната завеса

Двадесет годишнината от падането на Берлинската стена е добър повод за равностойна доколко Европейският съюз, страните-членки и неговите граждани са спечелили от тази историческа промяна.

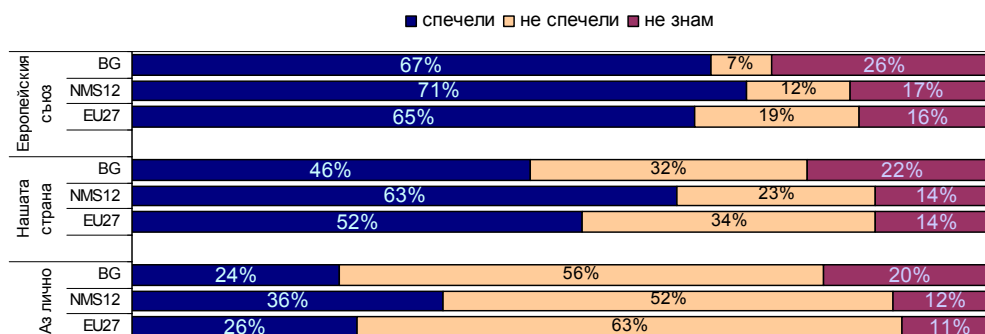
Така, както и средният гражданин на новите държави-членки, и хората в ЕС, и българите също считат, че най-много от падането на Берлинската стена е спечелил Европейският съюз, който се разшири до 27 държави-членки и обедини голяма част от страните отвъд желязната завеса. Според общественото мнение най-малко полза от това има за самите граждани.

Над две трети от запитаните българи (67%) поддържат мнението, че Европейският съюз е спечелил от вдигането на желязната завеса, близо половината (46%) - че това е от полза за тяхната страна, а едва един от всеки четирима (24%) е убеден, че той самият се е възползвал лично от това. Докато хората в ЕС и в България считат, че Европейският съюз и техните страни са спечелили от промяната, в личен план оценките се негативни. Така, както и в новите държави-членки, и в страните от ЕС, и в България, над половината от запитаните поддържат тезата, че гражданите не са спечелили от падането на Берлинската стена.

Най-позитивни са оценките в новите държави-членки, както по отношение на ползите за ЕС (71%), така и за отделните страни (63%), и за гражданите на Съюза (36%). Обратно – българите остават най-сдържани в положителните мнения и по-критични в негативните оценки отколкото гражданите на 12-те най-нови членки на ЕС. Като цяло обаче те са по-положително настроени от средния гражданин на ЕС, чието мнение балансира противоречивите оценки в старите и нови членки на Съюза.

Фигура 62

В. С1 През 1989 г. падането на Берлинската стена постави края на желязната завеса, която разделяше Източна от Западна Европа. Моля, кажете ми дали смятате, че ЕС, България и Вие лично като цяло сте спечелили или не от падането на желязната завеса?

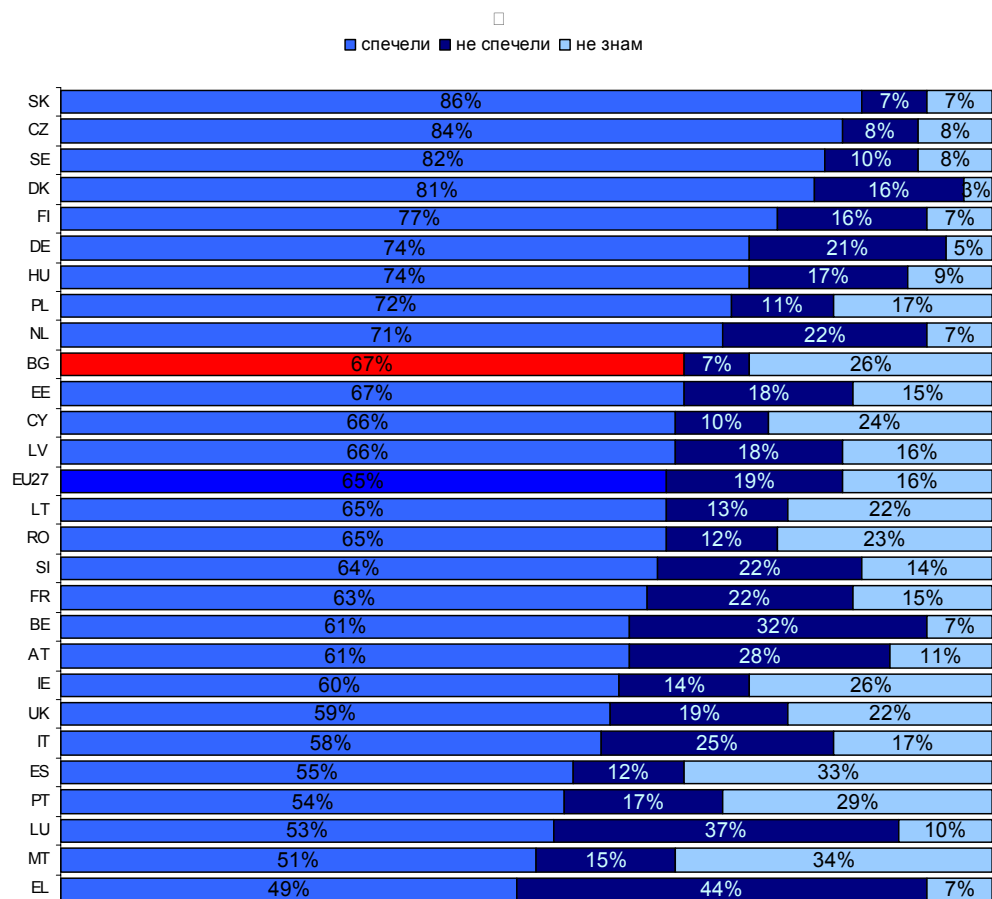

Картината в отделните страни показва, че българите не споделят крайни мнения, така както например своите южни съседи – гърците, които са най-негативни в своите оценки относно ползите от падането на Берлинската стена за ЕС, за собствената им страна и за самите тях. В другия край на скалата са Чехия и Словакия, където общественото мнение дава най-силно положителни оценки за индивидуалната, националната, европейската значимост и за ползите от падането на Берлинската стена.

Що се отнася до ползите за Европейския съюз, българите дават едни от най-положителните оценки.

Фигура 63

В.С1. През 1989 г. падането на Берлинската стена отбеляза края на ерата на желязната завеса, която разделяше Източна от Западна Европа. Моля, кажете ми дали, като цяло, ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ спечели или не спечели от падането на желязната завеса?

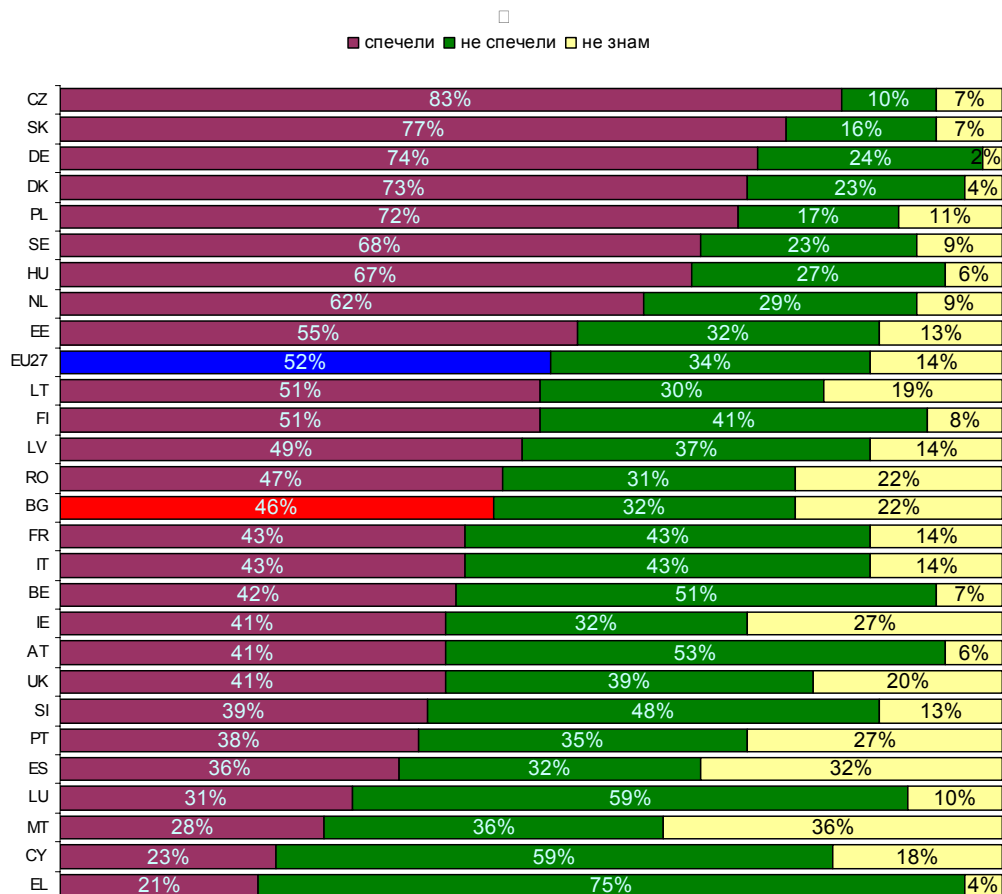

Картината се променя значително при оценките за националната и индивидуалната значимост на процеса, който отвори пътя към членството в ЕС.

В страните, в които общественото мнение е най-положително настроено относно ползите за Европейския съюз, оценката, че те са спечелили от падането на Берлинската стена отново е най-висока. Наред с Чехия и Словакия, водещи позиции и тук отново имат Швеция, Дания, Финландия, а също и Германия, Полша, Унгария и Естония. България обаче изпада от този списък и се премества, наред с Латвия и Кипър, няколко позиции надолу, под линията на средните стойности за ЕС.

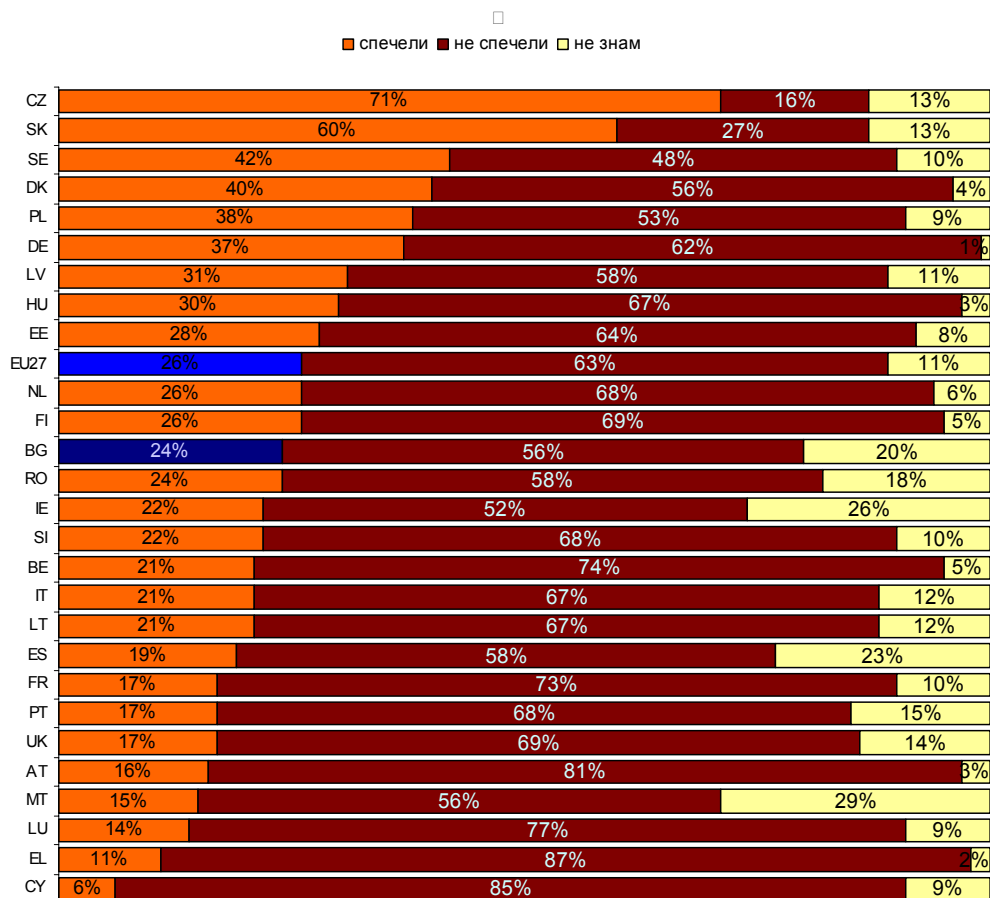
Фигура 64

В.С1. През 1989 г. падането на Берлинската стена отбеляза края на ерата на желязната завеса, която разделяше Източна от Западна Европа. Моля, кажете ми дали, като цяло, НАШАТА СТРАНА спечели или не спечели от падането на желязната завеса?

И в оценките си за това дали лично са спечелили от падането на Берлинската стена българите се нареждат сред страните, където положителните мнения са по-малко, отколкото средните за ЕС.

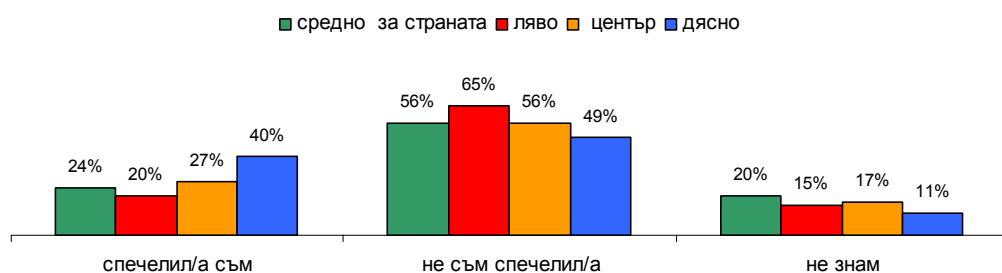
В.С1. През 1989 г. падането на Берлинската стена отбеляза края на ерата на желязната завеса, която разделяше Източна от Западна Европа. Моля, кажете ми дали, като цяло, ВИЕ ЛИЧНО спечелихте или не спечелихте от падането на желязната завеса?

Хората в България, които считат, че нямат лична полза от падането на Берлинската стена, са предимно безработни, пенсионери и домакини. Най-положителна оценка за това, че са спечелили, дават представителите на свободните професии (42%), а след тях – учащите (40%) и младежите (34%). Наред с това, хората с десни и с либерални възгледи считат себе си за спечелили от реформите, докато привържениците на леви партии са най-склонни да твърдят обратното.

Фигура 65

В.С1.3 ... Моля, кажете дали като цяло ВИЕ ЛИЧНО спечелихте или не спечелихте от падането на желязната завеса?

3.3. Ролята на Европейския съюз

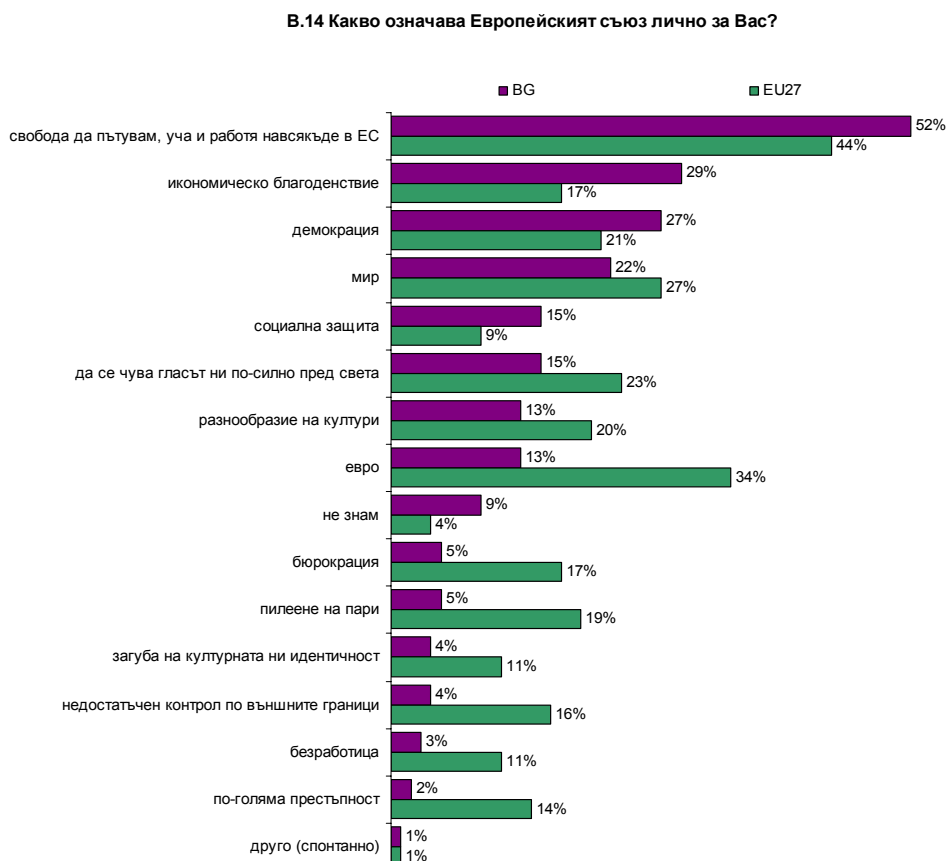
- И за българите, и за средния гражданин на ЕС, Европейският съюз означава преди всичко възможност да пътуват, да се учат и работят навсякъде из неговата територия

Запитани какво лично означава за тях Европейският съюз, мнозинството от българите (52%) и най-малко четирима от всеки десет анкетирани в страните от ЕС (44%), изтъкват преди всичко възможностите да пътуват, да се учат и работят в другите страни.

На второ място в личен план е икономическата значимост на Евросъюза. За средния гражданин на ЕС това е еврото (34%), а за българите, в малко по-малка степен – икономическото благоденствие (29%).

На трето място за българите ЕС е източник на демокрация (27%), а за средния гражданин на ЕС, в еднаква степен – символ на мира (27%).

Фигура 66

Заслужава да се отбележи също, че за българите социалният проект на ЕС е значително по-важен (15%), отколкото за средния гражданин на ЕС (9%). От друга страна за средния гражданин на ЕС неговата международна роля („да се чува думата ни по-силно пред света”) е далеч по-значима, отколкото за българите (съответно 23% и 15%).

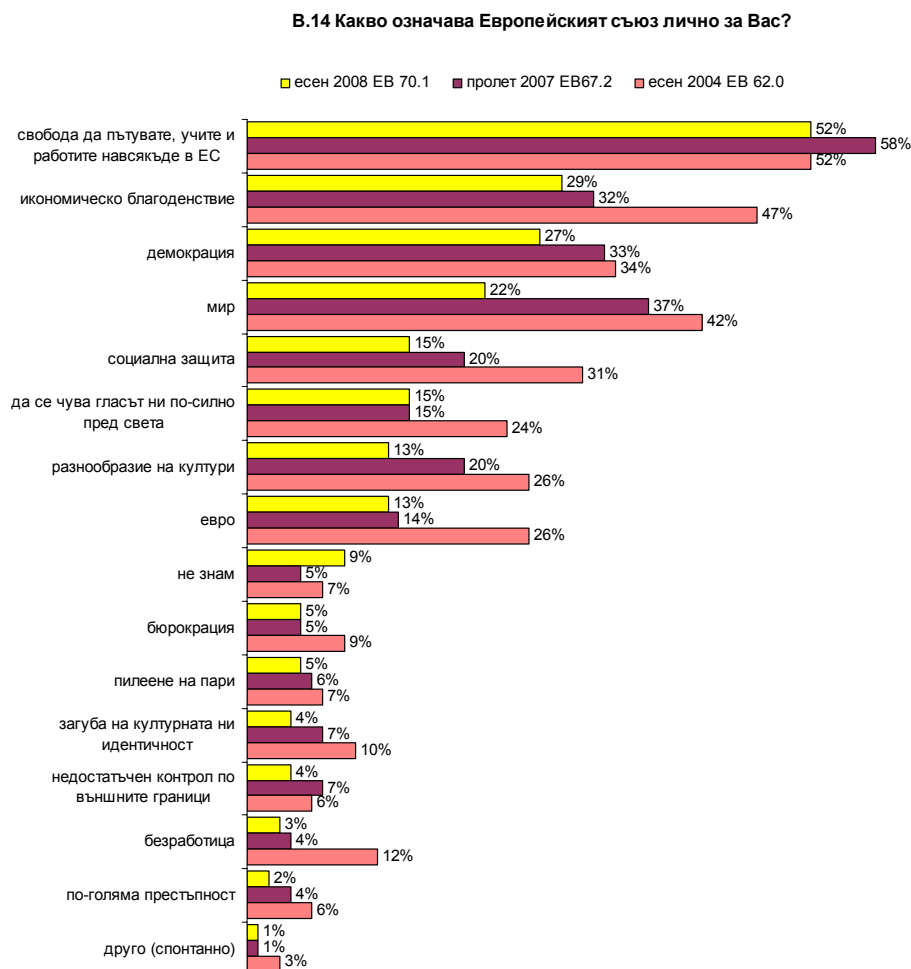

За разлика от средния гражданин на ЕС, българите свързват Европейския съюз най-вече с положителни понятия. Отрицателните явления, като „бюрокрация”, „пилеене на пари”, „по-голяма престъпност”, „безработица”, „загуба на културната ни идентичност” предизвикват най-слаби асоциации с Европейския съюз сред анкетираните българи.

Поради това, че Евробарометър задава този въпрос редовно в стандартните изследвания, представлява интерес до колко значимостта на Европейския съюз за българите в личен план се е променила в периода преди, в началото на членството и сега, когато те са вече равностойни граждани на ЕС.

Графиката по-долу представя отговорите на този въпрос сред българите през есента на 2004 г., т.е. в навечерието на петото разширяване на ЕС, през пролетта на 2007 г. - веднага след присъединяването на България и през есента на 2008 г. Тя показва, че с настъпването на членството интензивността на мненията намалява, но тяхната значимост се запазва. Наред с това, асоциациите с отрицателни понятия, като „бюрокрация”, „престъпност”, „безработица”, стават още по-незначителни, отколкото преди.

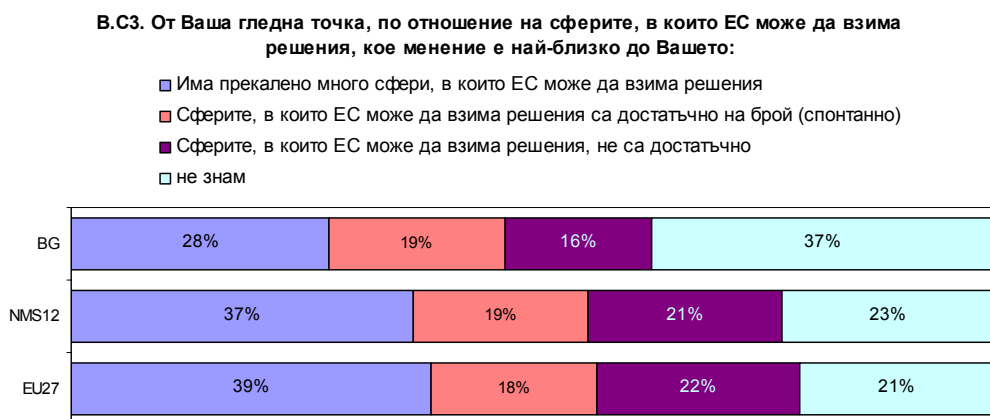
Фигура 67

• **Българите още нямат ясна представа за реалната роля на ЕС в техния живот**

Докато сред гражданите на Съюза се налага мнението, че има прекалено много сфери, в които ЕС може да взема решения (39%), за българите все още е трудно да се ориентират в неговите компетенции (37% от запитаните отговарят „не знам“). Това показва, че те още нямат ясна представа за реалната роля на ЕС в техния живот, докато хората в новите държави-членки са склонни да се съгласят със средния гражданин на ЕС, че институциите на Съюза имат прекалено голямо влияние.

Фигура 68

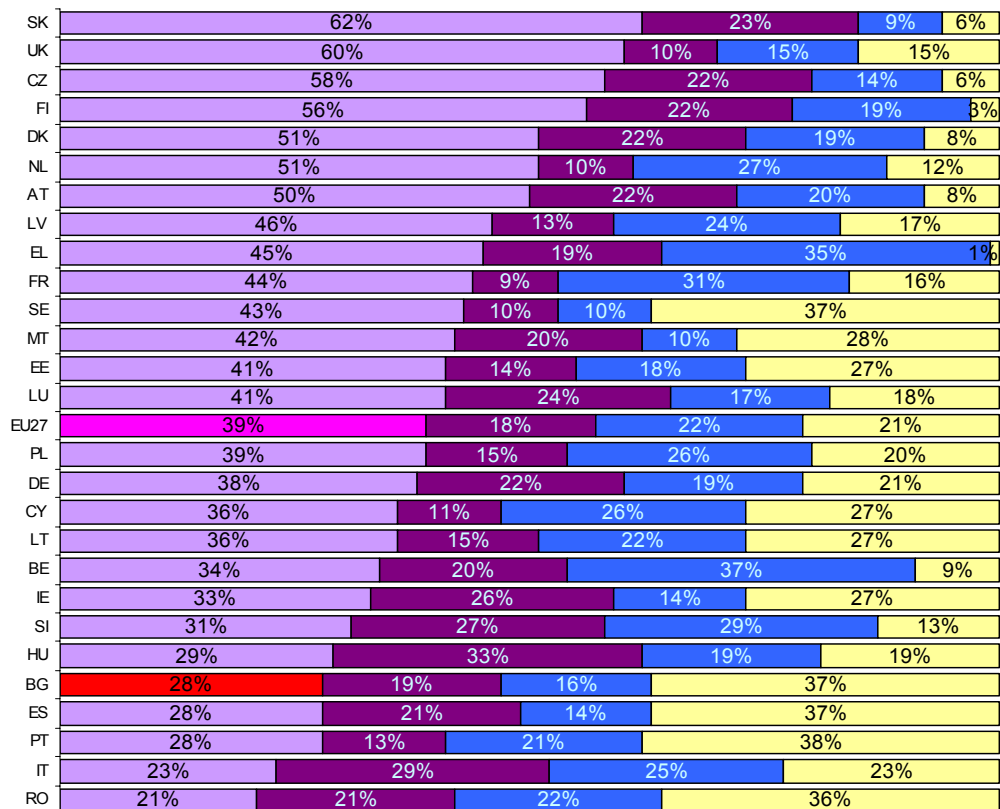
Картината в отделните страни показва, че така, както в България, в много страни колебанията са значителни. В някои от тях, като например в Португалия и Испания, те определят общата оценка на общественото мнение, докато в други, като Естония и Швеция, независимо от силните колебания, доминират опасенията, че ЕС има прекалено много компетенции.

В страните, където има силен евроскептицизъм, като Великобритания и Чехия, мнозинството от запитаните се страхуват от прекалено голямата роля на ЕС. В България мненията, че ЕС може да взема решения в прекалено много области, регистрират едни от най-ниските си стойности за есенния Евробарометър (28%). Това показва, че **българите са значително по-положително настроени, отколкото средния гражданин на ЕС, към засилената роля на Съюза в техния живот.**

Фигура 69

В.С3 От Ваша гледна точка, относно сферите, в които Европейският съюз може да взима решения, кое мнение е най-близко до Вашето:

- Има прекалено много сфери, в които ЕС може да взима решения
- Сферите, в които ЕС може да взима решения са достатъчно на брой (спонтанно)
- Сферите, в които ЕС може да взима решения, не са достатъчно
- не знам

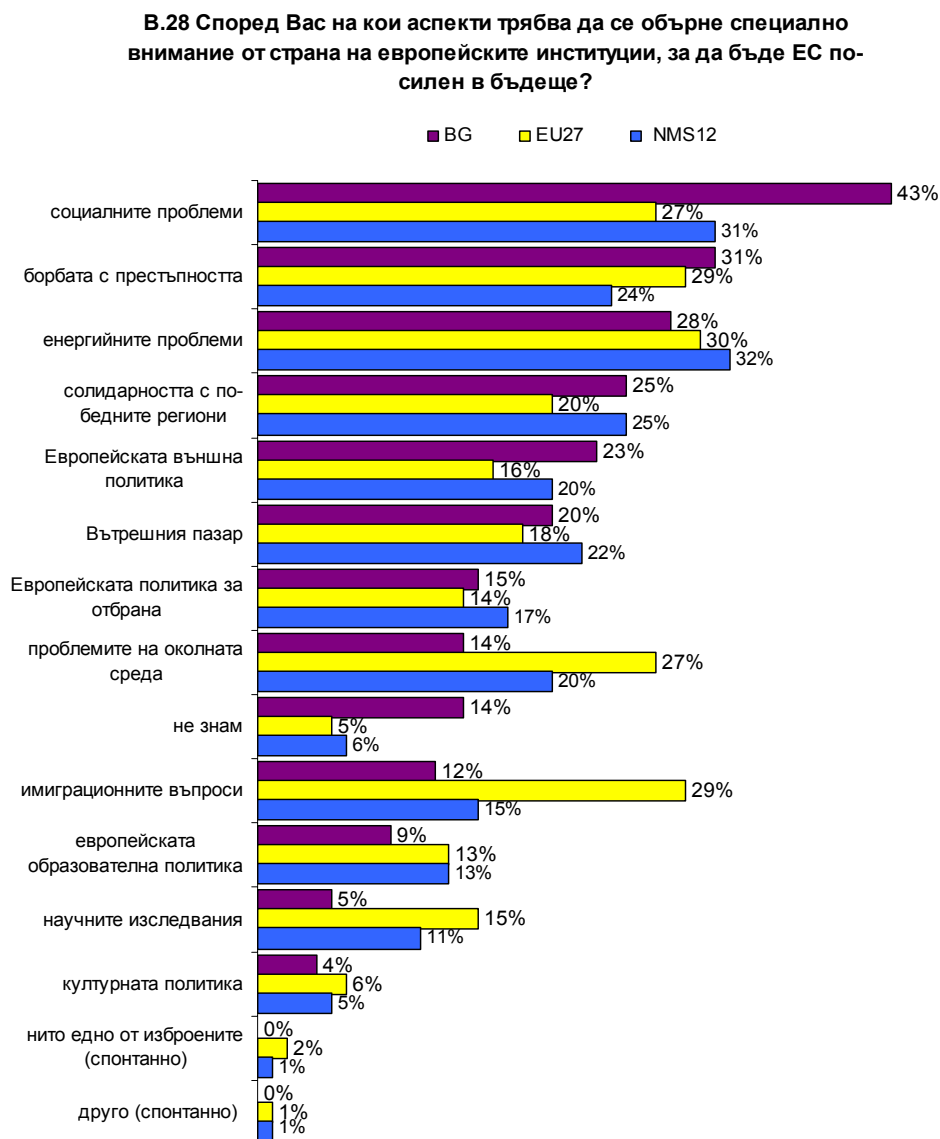

- **Българите очакват ЕС да играе по-важна роля за решаването на социалните проблеми, но на преден план за тях и за хората в ЕС са вече и енергийните проблеми**

За разлика от пролетта, когато най-важна и за българите, и за средния гражданин на ЕС в дневния ред на Съюза бе борбата с престъпността, сега **общественото мнение е единно, че в условията на кризата, особена значимост придобива общата енергийна политика на ЕС.**

Според оценките на средния гражданин на ЕС и на новите държави-членки, тя трябва да бъде на първо място в дневния ред на институциите на Съюза (31%). На второ място за хората в страните-членки еднакво важни остават борбата с престъпността и имиграционните въпроси (29%). Проблемите на околната среда, които през пролетта бяха приоритет номер едно, сега отстъпват на трето място, наред със социалните проблеми (27%).

Фигура 70

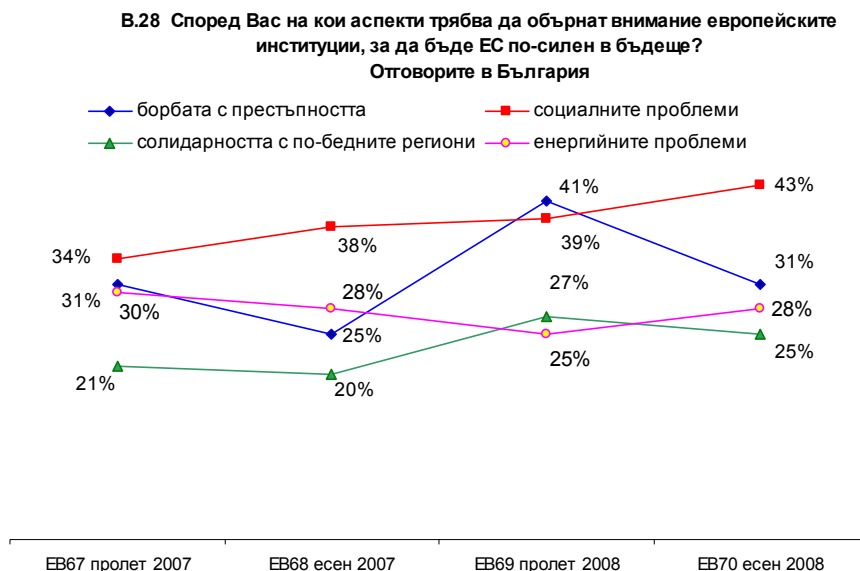
Българите степенуват по различен начин най-важните акценти в дневния ред на Общността, в сравнение със средния гражданин на ЕС и също в сравнение с приоритетите, посочени от тях през пролетта.

Значимостта на социалните въпроси, които са неизменно сред най-важните за българите, се засилва през последните шест месеца (с 4 пункта) и достига най-високите си стойности, откакто България е членка на Съюза (43%). Сега те отново са най-важният приоритет за Общността според общественото мнение в България.

Наред с това, след изострения дебат през пролетта относно корупцията и престъпността, общественото мнение в страната се успокоява и значимостта, която българите отдават на борбата с престъпността като най-важна в дневния ред на Съюза е намаляла (с 10 пункта). Независимо от това, българите продължават да бъдат убедени, че след социалните въпроси борбата с престъпността трябва да бъде най-важният приоритет в дневния ред на Общността.

На трето място отново на преден план излизат енергийните проблеми. Тяхната значимост е нараснала с 3 пункта от пролетта до есента (до 28%) и става по-важна от въпроса за солидарността с по-бедните региони (25%), която бе един от най-важните приоритети за българите през пролетта (спад с 2 пункта).

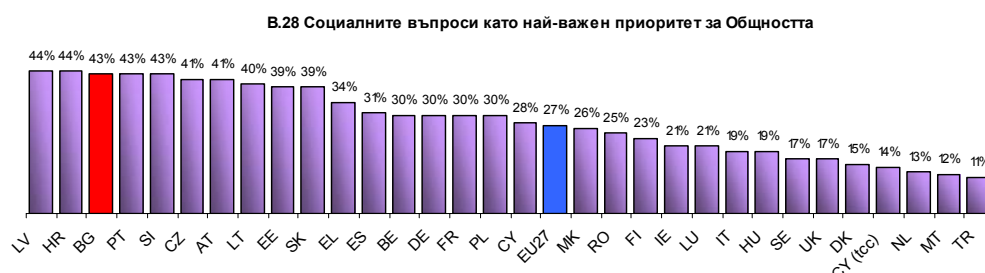
Фигура 71

Приоритетите в дневния ред на ЕС, които българите считат за най-важни, са сходни, но не съвпадат напълно с тези, които са най-значими за хората в новите държави-членки (виж фиг. 70). За тях, както и за средния гражданин на ЕС, най-важна сега е общата енергийна политика (32%), следвана от социалната политика (31%) и солидарността с по-бедните региони (25%), докато борбата с престъпността остава на по-заден план (24%).

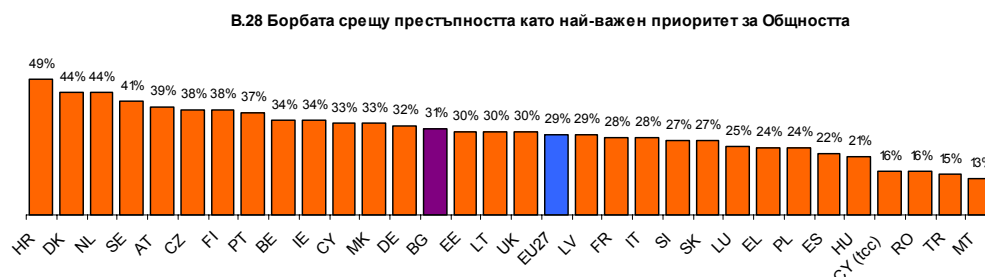
Социалната роля на ЕС изпъква като най-важна за хората в новите държави-членки и в тези от „старите”, които имат по-ниска покупателна способност, като Португалия, Гърция и Испания. След Латвия и Хърватия, най-голяма значимост на социалната роля на ЕС отдават хората в България, наравно с гражданите на Словения и на Португалия. В тази група попада също и Австрия, където социалната защита има важни традиции.

Фигура 72

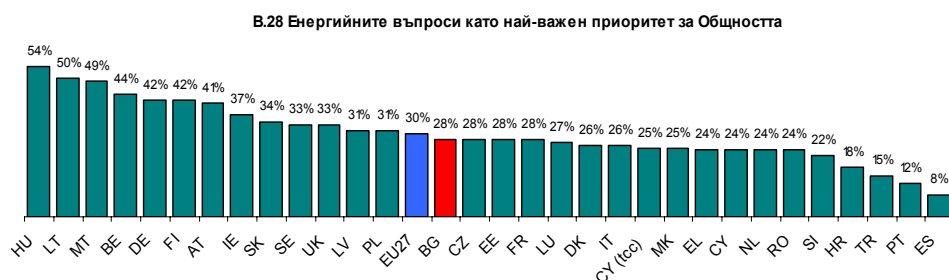
Ролята на ЕС в борбата с престъпността е най-важна за хората в Хърватия (49%), където загрижеността от нея е най-голяма. Що се отнася до останалите страни, подобна зависимост не съществува. Запитаните в Швеция, където тревогата от престъпността е най-малка (8%), отдават най-голяма значимост на борбата с нея (41%) след Хърватия, Дания и Холандия. Българите, за които борбата с престъпността продължава да бъде чувствителна тема и една от най-значимите за еврочленството, попадат в средата на този списък.

Фигура 73

Енергийната политика на ЕС, която според българите има значително по-важна роля за укрепването на Съюза, отколкото преди, представлява най-голям приоритет за унгарците и за литовците. Единствено в тези две страни мнозинството от запитаните я посочват като най-важна. Общественото мнение в България е най-близко до средното за ЕС и не се откроява с крайности в оценките. То съвпада с мнението на гражданите в Чехия, Естония и Франция, където решаването на енергийните проблеми е важно за Съюза, но оценките за това са по-умерени.

Фигура 74

3.4. Доверие в международните институции

• Европейският съюз печели по-силно доверие сред българите, отколкото други международни институции

От трите международни организации – ЕС, ООН и НАТО, изследвани от Евробарометър, единствено Европейският съюз печели доверието на мнозинството от хората в България (58%). Близко половината от запитаните се доверяват на ООН (47%), а доверието в НАТО е най-малко (37%) и много близко по стойности до отговорите „не знам” (34%, разлика от 3 пункта).

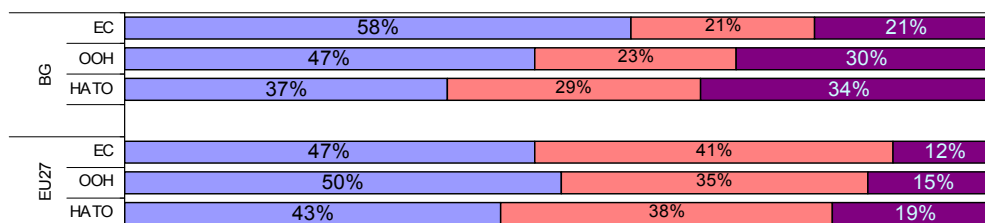
За разлика от българите средният гражданин на ЕС се доверява в по-голяма степен на ООН (50%), отколкото на Европейския съюз (47%, разлика от 3 пункта) и на НАТО (43%, разлика от 7 пункта).

От трите институции българите изразяват най-силно недоверие към НАТО (29%), а средният гражданин на ЕС – към Европейския съюз (41%).

Фигура 75

В.12.6-8 Бих искал/а да Ви попитам, доколко имате доверие в институциите.
Моля, кажете за всяка от следните институции дали сте склонен/на да й се доверите или не:
ЕС/ООН/НАТО

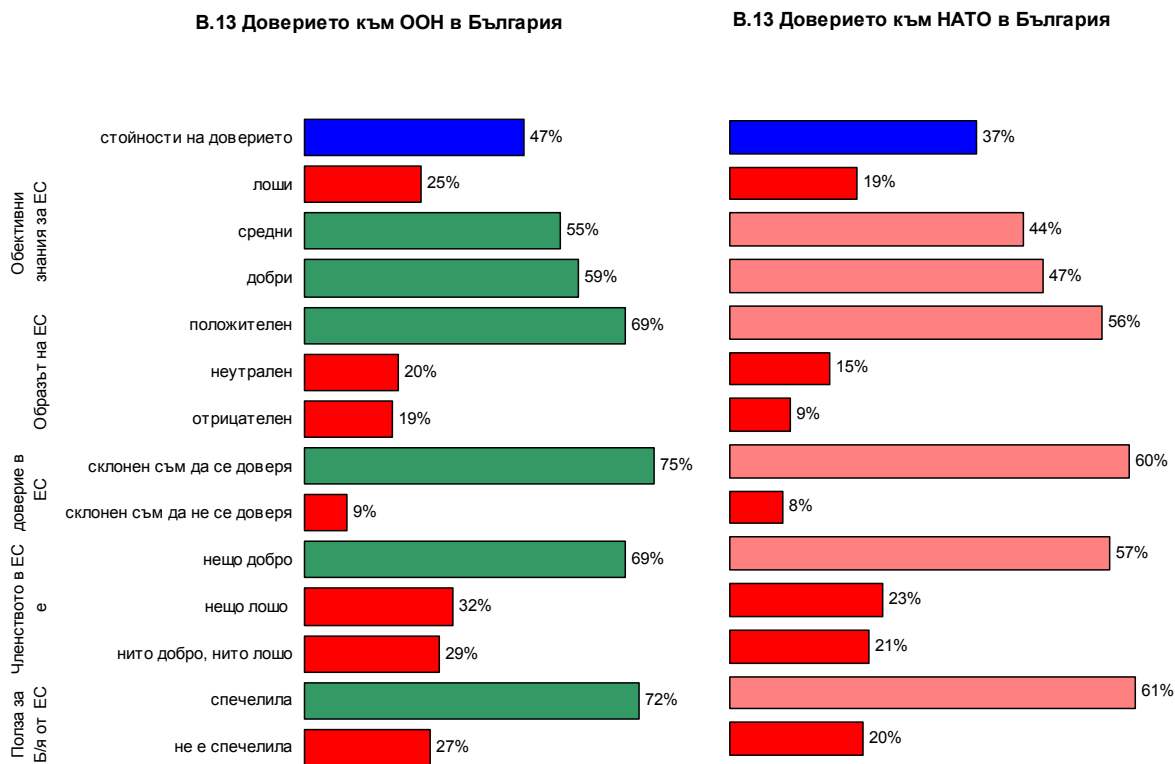
■ Склонен/на съм да се доверя ■ склонен/на съм да не се доверя ■ не знам

Социално-демографският анализ показва, че доверието към ООН и към НАТО върви ръка за ръка с положителния образ и доверието към Европейския съюз, както в страните от ЕС, така и в България. Хората, които оценяват положително членството на своята страна в ЕС, имат доверие в ООН и в НАТО. От друга страна, неутралните позиции относно членството в Съюза се свързват с недоверие към ООН и НАТО. Наред с това, колкото по-силно е убеждението на гражданите, че техните страни са спечелили от членството си в ЕС, толкова по-силно е и доверието им в другите две международни организации.

Фигура 76

Като се има предвид, че доверието към международните организации зависи също и от информираността за тях, домашният достъп до Интернет също има значение. И в България, и в страните от ЕС, хората, които нямат доверие в трите международни организации, заявяват, че не разполагат с такъв достъп.

Заклучение

Есенният Евробарометър представя картината на общественото мнение в България по въпросите на евроинтеграцията в края на втората година от членството на страната в Европейския съюз и в значително труден социално-икономически и политически контекст. Той се обуславя от ескалиращата световна финансова криза и от спирането на част от еврофинансирането за България.

Тази необичайна ситуация, както за България, така и за останалите държави, включени в изследването, е оставила своя отпечатък върху общите нагласи и мненията на хората относно социално-икономическата ситуация в техните страни и в ЕС, както и по най-важните въпроси на евроинтеграцията и ролята на ЕС.

В социално-икономически план общественото мнение в България вече е повлияно от кризата, за разлика от пролетта, когато положителните ефекти от членството в Съюза имаха по-силно въздействие:

- Личната удовлетвореност на българите, която бе достигнала най-високите си стойности преди половин година, сега е намаляла, като българските граждани запазват неизменно позицията си на най-силно неудовлетворени от цената и качеството на живота в своята страна;
- Загрижеността от покачването на цените е нараснала значително и България сега е сред страните, където хората най-силно се тревожат от инфлацията и престъпността;
- За първи път в годините на членството в Съюза се засилва и загрижеността за икономическата ситуация;
- Така, както и в страните от ЕС, всеки втори запитан в България вече твърди, че през последните пет години покупателната му способност е намаляла, докато през пролетта българите в по-малка степен бяха склонни да мислят така, отколкото сега, и отколкото средния гражданин на ЕС.

Хората в най-бедната държава на Европейския съюз са единни в мненията си, че в сравнение със средната за европейските страни, ситуацията в България е по-лоша във всяко отношение: и от гледна точка на състоянието на икономиката и заетостта, и относно цената и качеството на живота. Наред с това, от всички анкетирани за есенния Евробарометър, българите дават най-лоша оценка за състоянието на здравеопазването в своята страна, а мнението им за функционирането на пенсионната система е още по-крайно негативно. Макар и по-оптимистични, оценките за личния трудов статус на хората в страната се разминават с положителните мнения на техните съграждани в страните от ЕС. След унгарците и португалците, българите възприемат като най-лоша личната си финансова ситуация.

Вероятно точно тази неудовлетвореност от ситуацията в страната и от начина им на живот прави българите по-устойчиви към новата икономическа среда, отколкото техните съграждани в страните-членки, и най-вече в „старите” страни. Техният песимизъм нараства в по-малка степен, отколкото сред хората в ЕС и остава по-сдържан, най-вече в прогнозите за идната година.

Докато средният гражданин на ЕС е негативен в своите оценки и очаквания относно икономическата ситуация в Европейския съюз, българите я оценяват положително и дават една от най-оптимистичните прогнози от всички запитани за есенния Евробарометър. Наред с това, те изразяват по-убедително общото мнение на хората в страните от ЕС, че в условията на разрастналата се криза, която води след себе си и безработица, бюджетът на ЕС трябва да се изразходва най-вече за осигуряването на икономически растеж и за заетост, както и за социалната защита на гражданите.

Обществено-политическите нагласи на хората също са повлияни негативно от необичайната и продължаващите вече почти година трудности в отношенията между ЕС и България. През последните шест месеца българите са формирали по-критично, но по-реалистично отношение към евроинтеграцията на своята страна в ЕС:

- Подкрепата за членството в Съюза продължава да намалява и за първи път по-малко от половината от гражданите на страната изразяват одобрение към него;
- Негативните оценки за извлечените ползи от членството на България в ЕС са нараснали почти двойно през последната година, а положителните мнения са най-малко в сравнение с предишните периоди;
- От всички граждани на ЕС, българите дават най-слаба оценка за позицията на своята страна в Съюза.

България сега се нарежда на последно място сред държавите, в които общественото мнение е положително настроено към членството в ЕС и където гражданите вярват, че страната им се е възползвала от него.

Независимо от това, общата оценка на общественото мнение в страната остава положителна, но тя е значително по-малко убедителна, отколкото преди. **Негативните тенденции означават, че сред българите се формира по-скоро непримиримост към невъзможността да се извлекат ползите от членството в Съюза, но не и негативно отношение към интеграцията на България в ЕС.** Неодобрението към членството в ЕС е намаляло, а разочарованията от пропуснатите ползи са най-големи сред тези, които са най-положително настроени и очакват най-много от еврочленството на своята страна – най-вече мениджърите и служителите, както и привържениците на десни партии.

Еврооптимизмът на българите остава непоклатим и по-значим за тях, отколкото за средния гражданин на ЕС.

Независимо от трудната общественно-икономическа и политическа ситуация, българите не поставят под съмнение отношението си към Европейския съюз. България е една от страните, в които положителният образ на ЕС има най-плътни щрихи и макар, че те леко избледняват, ЕС не изгубва своята привлекателност за българите. За разлика от своите съграждани, в страните-членки, които са склонни да твърдят, че ЕС може да означава пилеене на пари и бюрокрация, българите свързват ЕС само с положителни понятия. За тях като граждани на Съюза, ЕС означава преди всичко възможност да пътуват, да се учат и да работят в другите страни и това обяснява защо младите хора в България считат в още по-голяма степен, отколкото преди, че страната им е спечелила от своето присъединяване към ЕС.

За българите Европейският съюз означава, така както и преди членството, възможности за икономическо благоденствие и повече демокрация и това намира израз в силното им доверие към ЕС и към неговите институции. Вероятно поради това, че свързват ЕС най-вече с демокрацията, българите продължават да вярват по-силно на Европейския съюз и на неговите институции, отколкото съгражданите им в ЕС.

Така, както и досега, българите продължават да имат доверие предимно в Европейския съюз, в неговите институции и в международните организации. Силното доверие към тях изпъква още повече на фона на новата вълна на недоверие към българските институции. Така, както и досега, от всички страни, есенният Евробарометър регистрира най-ниските стойности на доверие и най-високите стойности на недоверие към националното правителство, парламент и към съдебната система, именно в България.

Докато недоверието към българските институции се засилва, недоверието към Европейската комисия и парламент намалява, независимо от непопулярните им мерки към България, а засиленото доверие към тях, регистрирано през пролетта, остава почти без промяна.

Именно с високото доверие към ЕС и към неговите институции може да се обясни, че българите не са склонни да твърдят в такава степен, както своите съграждани в ЕС, че Съюзът може да взема решения в прекалено много области, които лично ги засягат. Независимо, че още трудно се ориентират в компетенциите на Съюза, българите са по-положително настроени от средния гражданин на ЕС към засилената му роля в техния живот. Затова те считат като най-важни в дневния ред на Общността въпросите, които най-силно ги вълнуват от години – социалните проблеми и престъпността. Наред с това, макар и в по-малка степен, отколкото средния гражданин на ЕС, българите твърдят, че енергийните въпроси трябва да са водещи в дневния ред на Общността.

С това общественото мнение отново изпреварва събитията, свързани с новата газова криза¹⁶, а само преди година така се случи и с икономическата криза. Тогава Евробарометър долови, в засилената тревога на хората от инфлацията и икономическата ситуация, зараждането на бурята, която по-късно повали финансовите пазари.

***

Екипът на Евробарометър благодари на всички граждани, участвали в изследването.

---

¹⁶ Анкетите за есенния Евробарометър са проведени между 6 октомври и 6 ноември 2008 г. във всички държави и територии, включени в изследването, а газовата криза започна в първите дни на януари 2009 г.

Приложения

Описание на метода

EUROBAROMETER 70.1 **TECHNICAL SPECIFICATIONS**

Between the 6th of October and the 6th of November 2008, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 70.1 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, "Research and Political Analysis".

The EUROBAROMETER 70.1 covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The EUROBAROMETER 70.1 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES		POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.002	10/10/2008	06/11/2008	8.786.805
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.006	09/10/2008	20/10/2008	6.647.375
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.026	06/10/2008	22/10/2008	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.029	06/10/2008	02/11/2008	4.432.931
DE	Germany	TNS Infratest	1.526	10/10/2008	02/11/2008	64.546.096
EE	Estonia	Emor	1.000	10/10/2008	03/11/2008	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	10/10/2008	02/11/2008	8.691.304
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.000	09/10/2008	06/11/2008	38.536.844
FR	France	TNS Sofres	1.027	06/10/2008	31/10/2008	46.425.653
IE	Ireland	TNS MRBI	1.000	06/10/2008	31/10/2008	3.375.399
IT	Italy	TNS Infratest	1.061	08/10/2008	24/10/2008	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	503	08/10/2008	02/11/2008	638.900
CY(tcc)	Turkish Cypriot Comm.	KADEM	500	07/10/2008	27/10/2008	143.226
LV	Latvia	TNS Latvia	1.002	10/10/2008	04/11/2008	1.444.884
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.011	09/10/2008	28/10/2008	2.846.756
LU	Luxembourg	TNS ILReS	500	06/10/2008	03/11/2008	388.914
HU	Hungary	TNS Hungary	1.002	10/10/2008	02/11/2008	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	09/10/2008	03/11/2008	335.476
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.041	09/10/2008	05/11/2008	13.017.690
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.003	06/10/2008	28/10/2008	7.004.205
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	11/10/2008	31/10/2008	32.155.805
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.000	11/10/2008	03/11/2008	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.053	07/10/2008	03/11/2008	18.246.731
SI	Slovenia	RM PLUS	1.006	07/10/2008	04/11/2008	1.729.298
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.006	09/10/2008	26/10/2008	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.004	15/10/2008	06/11/2008	4.353.495
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.002	13/10/2008	03/11/2008	7.562.263
UK	United Kingdom	TNS UK	1.308	07/10/2008	02/11/2008	50.519.877
HR	Croatia	Puls	1.000	08/10/2008	29/10/2008	3.734.300
TR	Turkey	TNS PIAR	1.003	08/10/2008	05/11/2008	47.583.830
MK	Former Yugoslav Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.009	07/10/2008	16/10/2008	1.648.012
TOTAL			30.130	06/10/2008	06/11/2008	453.865.399

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Въпросник

Q1	Каква е вашата националност? Моля, посочете съответната(ите) страна(и).
----	---

(ВЪЗМОЖНИ СА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН ОТГОВОР)

	(158-190)
Белгия	1,
Дания	2,
Германия	3,
Гърция	4,
Испания	5,
Франция	6,
Ирландия	7,
Италия	8,
Люксембург	9,
Холандия	10,
Португалия	11,
Обединено Кралство (Великобритания, Северна Ирландия)	12,
Австрия	13,
Швеция	14,
Финландия	15,
Кипър (южен)	16,
Чехия	17,
Естония	18,
Унгария	19,
Латвия	20,
Литва	21,
Малта	22,
Полша	23,
Словакия	24,
Словения	25,
България	26,
Румъния	27,
	28,
	29,
	30,
	31,
Друга държава - край на допитването	32,
Не знам - край на допитването	33,

EB69.2 Q1

QA1	Когато се събирате с приятели, как бихте казали - обсъждате политически проблеми често, понякога или никога?
-----	--

(211)

Често	1
Понякога	2
Никога	3
Не знам	4

EB69.2 QA1

QA2	Когато имате категорично мнение по даден въпрос, колко често ви се случва да убеждавате ваши приятели, роднини или колеги? Това се случва ....
-----	--

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(212)

Често	1
От време на време	2
Рядко	3
Никога	4
Не знам	5

EB69.2 QA2

QA3	Като цяло вие сте много доволен, сравнително доволен, не много доволен или изцяло недоволен от живота, който водите?
-----	--

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(213)

Много доволен	1
Сравнително доволен	2
Не много доволен	3
Изцяло недоволен	4
Не знам	5

EB69.2 QA3

QA4a Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА - ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Много	По-скоро	По-скоро	Много	Не знам
1	Положението на българската икономика	1	2	3	4	5
2	Положението на европейската икономика	1	2	3	4	5
3	Положението на световната икономика	1	2	3	4	5
4	Вашия личен трудов статус	1	2	3	4	5
5	Финансовото положение на Вашето домакинство	1	2	3	4	5
6	Положението със заетостта в България	1	2	3	4	5
7	Положението с околната среда в България	1	2	3	4	5

EB68.1 QA4 TREND MODIFIED

QA5a Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА - ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Много	По-скоро	По-скоро	Много	Не знам
1	Районът, в който живеете	1	2	3	4	5
2	Осигуряването на здравни грижи в България	1	2	3	4	5
3	Осигуряването на здравни грижи в България	1	2	3	4	5
4	Социалните придобивки за безработните в България	1	2	3	4	5
5	Цената на живота в България	1	2	3	4	5
6	Отношенията, в България,	1	2	3	4	5
7	Начинът, по който в	1	2	3	4	5
8	Достъпността на енергията	1	2	3	4	5
9	Достъпността на жилищата	1	2	3	4	5
10	Начинът, по който работи	1	2	3	4	5

NEW

QA6a	Какви са очакванията Ви за следващите дванайсет месеца: ще бъдат ли следващите дванайсет месеца по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на:
------	--

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	По-добри	По-лоши	Без	Не знам
--	-------------	----------	---------	-----	---------

1	Живота ви като цяло	1	2	3	4
2	Икономическата ситуация в България	1	2	3	4
3	Финансовото положение на вашето домакинство	1	2	3	4
4	Състоянието на заетостта в България	1	2	3	4
5	Вашия личен трудов статус	1	2	3	4
6	Икономическата ситуация в ЕС	1	2	3	4
7	Икономическата ситуация в света	1	2	3	4
8	Състоянието на околната среда в България	1	2	3	4

EB69.2 QA4a TREND MODIFIED

QA7a	За всяка от следните области, бихте ли казали, че положението в България е по-добро или по-лошо от средното в европейските страни?
------	--

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА - ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)
--

	(ПРОЧЕТЕТЕ -	Много по-	Малко по-	Малко по-	Опреде	Не знам
--	--------------	-----------	-----------	-----------	--------	---------

1	Положението на българската икономика	1	2	3	4	5
2	Положението със заетостта в България	1	2	3	4	5
3	Цената на живота в България	1	2	3	4	5
4	Цените на енергията в България	1	2	3	4	5
5	Качеството на живота в България	1	2	3	4	5
6	Състоянието на околната среда в България	1	2	3	4	5

EB69.2 QA5a (ITEMS 1-5) - EB67.2 QA7C (ITEM 6) - TREND MODIFIED

QA8a	Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена България в момента?
------	--

ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖНИ СА НАЙ-МНОГО ДВА ОТГОВОРА

(276-291)

Престъпността	1,
Икономическата ситуация	2,
Покачването на цените/ инфлацията	3,
Данъците	4,
Безработицата	5,
Тероризмът	6,
Отбраната/ външната политика	7,
Жилищната политика	8,
Имиграцията	9,
Системата на здравеопазването	10,
Образователната система	11,
Пенсиите	12,
Опазването на околната среда	13,
Енергийните проблеми	14,
Друго (СПОНТАННО)	15,
Не знам	16,

EB69.2 QA6a

QA8b	А лично за Вас, кои са двата най-важни проблема, пред които сте изправен/а Вие в момента?
------	---

ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖНИ СА НАЙ-МНОГО ДВА ОТГОВОРА

(292-307)

Престъпността	1,
Икономическата ситуация	2,
Покачването на цените/ инфлацията	3,
Данъците	4,
Безработицата	5,
Тероризмът	6,
Отбраната/ външната политика	7,
Жилищната политика	8,
Имиграцията	9,
Системата на здравеопазването	10,
Образователната система	11,
Пенсиите	12,
Опазването на околната среда	13,
Енергийните проблеми	14,
Друго (спонтанно)	15,
Не знам	16,

NEW

QA9a	Общо взето, мислите ли, че членството на България в Европейския съюз е ...?
------	---

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(340)

Нещо добро	1
Нещо лошо	2
Нито добро, нито лошо	3
Не знам	4

EB69.2 QA7a

QA10a	Като се вземат предвид всички обстоятелства, бихте ли казали, че като цяло България спечели или не спечели от членството в Европейския съюз?
-------	--

(341)

Спечели	1
Не спечели	2
Не знам	3

EB69.2 QA8a

QA11a	Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата вървят в правилна или в грешна посока в... ?
-------	---

(ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Нещата	Нещата	Нито в	Не знам
--	-------------	--------	--------	--------	---------

1	България	1	2	3	4
2	Европейския съюз	1	2	3	4

EB69.2 QA11a

QA12	Бих искал/а да ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни или не сте склонни да й се доверите?
------	---

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен	Не съм	Не знам
--	-------------	---------	--------	---------

1	Правосъдието/ българската правна система	1	2	3
2	Политическите партии	1	2	3
3	Регионалните или местни обществени власти	1	2	3
4	Българското правителство	1	2	3
5	Българския парламент	1	2	3
6	Европейския съюз	1	2	3
7	Организацията на обединените нации (ООН)	1	2	3
8	НАТО	1	2	3

EB69.2 QA12 TREND MODIFIED

QA13	Като цяло, каква е вашата представа за Европейския съюз - напълно положителна, по-скоро положителна, неутрална, по-скоро отрицателна, напълно отрицателна?
------	--

--

	(358)
Напълно положителна	1
По-скоро положителна	2
Неутрална	3
По-скоро отрицателна	4
Напълно отрицателна	5
Не знам	6

EB69.2 QA13

QA14	Какво означава Европейският съюз лично за вас?
------	--

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА. ПРОЧЕТЕТЕ. ВЪЗМОЖНИ СА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН ОТГОВОР.

	(359-374)
Мир	1,
Икономическо благоденствие	2,
Демокрация	3,
Социална защита	4,
Свобода да пътувате, да учите и да работите навсякъде в Европейския	5,
Разнообразие на култури	6,
Да се чува по-силно думата ни пред света	7,
Евро	8,
Безработица	9,
Бюрокрация	10,
Пилеене на пари	11,
Загуба на нашата културна идентичност	12,
По-голяма престъпност	13,
Недостатъчен контрол по външните граници	14,
Друго (спонтанно)	15,
Не знам	16,

EB69.2 QA14

QA15a	Бихте ли ми казали, моля, с кое от следните твърдения сте склонни да се съгласите и с кое не?
-------	---

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен	Склонен	Не знам
1	Смятам, че сме по-стабилни икономически,	1	2	3
2		1	2	3
3	Моят глас се зачита в Европейския съюз	1	2	3
4	Моят глас се зачита в България	1	2	3
5	Разбирам как действа Европейския съюз	1	2	3
6	Гласът на България се зачита в ЕС	1	2	3
7	Интересите на България се взимат под внимание	1	2	3
8	Европейският съюз налага своите възгледи на България	1	2	3
9	Българското правителство е чувствително по отношение на въпроси, засягащи българските граждани	1	2	3
10	ЕС е чувствителен по отношение на въпроси, засягащи българските граждани	1	2	3
11	Българското правителство е чувствително по отношение на въпроси, засягащи европейските	1	2	3

EB69.2 QA15a TREND MODIFIED

QA16	Чували ли сте за...?
------	----------------------

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Да	Не	Не знам
1	Европейския парламент	1	2	3
2	Европейската комисия	1	2	3
3	Съвета на Европейския съюз	1	2	3
4	Европейската Централна Банка	1	2	3

EB69.2 QA16

QA17	А за всяка от европейските институции, моля, кажете дали според вас тя играе или не
------	---

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Играе	Не играе	Не знам
1	Европейският парламент	1	2	3
2	Европейската комисия	1	2	3
3	Съветът на Европейския съюз	1	2	3
4	Европейската централна банка	1	2	3

EB69.2 QA17

QA18	И за всяка от тях, моля, кажете склонни ли сте или не сте склонни да ѝ се доверите?
------	---

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен	Не съм	Не знам
1	Европейския парламент	1	2	3
2	Европейската комисия	1	2	3
3	Съвета на Европейския съюз	1	2	3
4	Европейската централна банка	1	2	3

EB69.2 QA18

ПОКАЖЕТЕ СЪЩАТА СКАЛА		
	(403)	(404)
(ПРОЧЕТЕТЕ)	QA19a	QA19b
	настояща	желана скорост
Стои неподвижно	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
Придвижва се възможно най-бързо	7	7
Не знам	8	8

EB66.1 QA13a&b

QA19b	А коя оценка, отново по скала от 1 до 7, отговаря най-добре на скоростта на изграждане на Европейския съюз, която вие бихте желали?
-------	---

ПОКАЖЕТЕ СЪЩАТА СКАЛА		
	(403)	(404)
(ПРОЧЕТЕТЕ)	QA19a	QA19b
	настояща	желана скорост
Стои неподвижно	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
Придвижва се възможно най-бързо	7	7
Не знам	8	8

EB66.1 QA13a&b

QA20	От гледна точка на Вашата покупателна способност, т.е. нещата, които Вашето домакинство може да си позволи да купи в ежедневието, ако сравните сегашното Ви положение с това от преди пет години, бихте ли казал/а, че Вашето положение се е подобрило, останало е приблизително същото или се е влошило?
------	---

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(405)
Подобрило се е	1
Останало е приблизително същото	2
Влошило се е	3
Не знам	4

EB69.2 QA27

QA21	Моля, кажете ми, доколко сте съгласен/а или несъгласен/а със следното твърдение: Вие срещате трудности да плащате всичките си сметки в края на месеца.
------	--

(ПРОЧЕТЕТЕ - ЕДИН ОТГОВОР)

	(406)
Напълно съм съгласен/а	1
Склонен/а съм да се съглася	2
Склонен/а съм да не се съглася	3
Напълно съм несъгласен/а	4
Не знам	5

EB69.2 QA28

QA22	Говорейки най-общо, мислите ли, че животът на тези, които днес са деца ще бъде по-лесен, по-труден или нито по-лесен, нито по-труден в сравнение с живота на хората от Вашето поколение?
------	--

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(407)
По-лесен	1
По-труден	2
Нито по-лесен, нито по-труден	3
Не знам	4

EB69.2 QA29

QA23	Моля, кажете ми, дали сте склонен/на да се съгласите или сте склонен/на да не се съгласите със следното твърдение: Децата, които живеят в България, биха имали по-добър живот, ако емигрират в друга страна.
------	--

(ПРОЧЕТЕТЕ)

	(408)
Склонен/на съм да се съглася	1
Склонен/на съм да не се съглася	2
Зависи (СПОНТАННО)	3
Не знам	4

NEW

QA24	За всяко от следните твърдения за Европейския съюз, моля посочете, дали според Вас то е вярно или невярно
------	---

	(ПРОЧЕТЕТЕ-СМЕНЯЙТЕ	Вярно	Невярно	Не знам
--	---------------------	-------	---------	---------

1	Европейският съюз понастоящем се състои от 15	1	2	3
	15 страни-членки			
3	На всеки шест месеца, различна страна-членка	1	2	3
	поема председателството на Съвета на ЕС			
4	Евروزоната в момента се състои от дванадесет	1	2	3
	страни-членки			
2	Швейцария е член на Европейския съюз	1	2	3

EB69.2 QA34 (ITEMS' SEQUENCE MODIFIED + ROTATE ADDED)

QA25	В кои от следните области мислите, че българското правителство трябва да взима самостоятелни решения и в кои - съвместно с Европейския съюз?
------	--

(ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ	Българско	Съвместн	Не знам
--	-----------------------	-----------	----------	---------

1	Борбата срещу престъпността	1	2	3
2	Данъците	1	2	3
3	Борбата с безработицата	1	2	3
4	Борбата срещу тероризма	1	2	3
5	Отбраната и външните работи	1	2	3
6	Имиграцията	1	2	3
7	Образователната система	1	2	3
8	Пенсиите	1	2	3
9	Опазването на околната среда	1	2	3

EB69.2 QA35a

QA26	Моля, кажете ми за всяка една от следните области дали мислите, че българското правителство трябва да взима самостоятелни решения или да решава съвместно с Европейския съюз?
------	---

(ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ	Българско	Съвместн	Не знам
--	-----------------------	-----------	----------	---------

1	Здравеопазването	1	2	3
2	Социалното благополучие	1	2	3
3	Селското стопанство и риболова	1	2	3
4	Защитата на потребителите	1	2	3
5	Научните и технологичните изследвания	1	2	3
6	Подпомагането на райони с икономически	1	2	3
	затруднения			
7	Енергетиката	1	2	3
8	Конкуренцията	1	2	3
9	Транспорта	1	2	3
10	Икономиката	1	2	3
11	Борбата с инфлацията	1	2	3

EB69.2 QA36a

QA27	Какво е вашето мнение за всяко от следните съждения? За всяко от тях, моля кажете, дали сте "за" или "против" него.
------	---

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ	За	Против	Не знам
1	Европейски паричен съюз с една единствена валута - еврото	1	2	3
2	Обща външна политика на страните членки на Европейския съюз към другите страни	1	2	3
3	Обща политика в областта на отбраната и сигурността на страните-членки на Европейския съюз	1	2	3
4	По-нататъшно разширяване на Европейския съюз с приемането на други държави в бъдеще	1	2	3
5	Скорост на изграждане на Европа по-голяма в една група страни, отколкото в другите страни	1	2	3

EB69.2 QA37 (ITEMS 1-4) - EB68.1 QA22 (ITEM 5)

QA28	Европейската интеграция се развиваше в различни насоки през последните години. Според Вас, на кои аспекти трябва да се обърне специално внимание от страна на европейските институции, за да бъде по-силен Европейският съюз в бъдеще?
------	--

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - НЕ	(438-452)
Вътрешния пазар	1,
Културната политика	2,
Европейската външна политика	3,
Европейската политика за отбрана	4,
Имиграционните въпроси	5,
Европейската образователна политика	6,
Проблемите на околната среда	7,
Енергийните проблеми	8,
Солидарността с по-бедните региони	9,
Научните изследвания	10,
Социалните проблеми	11,
Борбата срещу престъпността	12,
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	13,
Други (СПОНТАННО)	14,
Не знам	15,

EB69.2 QA39

QA29	В Европейския съюз, всяка страна-членка последователно става Председател на Съвета на Европейския съюз за шест месеца. В момента е редът на Франция. Наскоро случвало ли Ви се е да прочетете във вестник, да чуете по радиото, да видите по телевизията, или да намерите информация в Интернет за френското представителство на ЕС?
------	--

	(453)
Да	1
Не	2
Не знам	3

EB69.2 QA40 TREND MODIFIED

QA31	В Европейския съюз, всяка страна-членка последователно става Председател на Съвета на Европейския съюз за шест месеца, когато дойде редът ѝ. На 1ви януари 2009 година ще дойде редът на Чешката република. Наскоро случвало ли Ви се е да прочетете във вестниците, да чуете по радиото, да видите по телевизията или да намерите информация в Интернет за чешкото председателство на ЕС?
------	--

(455)

Да	1
Не	2
Не знам	3

EB69.2 QA42

QA33a	Кое от следните две твърдения е по-близо до Вашето мнение по отношение на глобализацията?
-------	---

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(457)

Глобализацията отваря добри възможности пред българските фирми благодарение на отварянето на пазарите	1
Глобализацията представлява заплаха за заетостта и фирмите в България	2
Не знам	3

EB69.2 QA48a

QA34a	До каква степен сте съгласен/на или не сте съгласен/на със следното твърдение: твърдение: Европейският съюз спомага да се предпазим от негативните влияния на влияния на глобализацията?
-------	--

(ПРОЧЕТЕТЕ-ЕДИН ОТГОВОР)

(459)

Напълно съгласен	1
Склонен съм да се съглася	2
Склонен съм да не се съглася	3
Напълно съм несъгласен	4
Не знам	5

EB69.2 QA49a

QA34b	Доколко сте съгласен/а със следното твърдение: Европейският съюз спомага за това за това европейските граждани да се възползват по-добре от положителните влияния на влияния на глобализацията?
-------	---

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(460)

Напълно съгласен	1
Склонен съм да се съглася	2
Склонен съм да не се съглася	3
Напълно несъгласен	4
Не знам	5

EB69.2 QA49b

QC1	През 1989, падането на Берлинската стена отбеляза края на ерата на желязната желязната завеса, която разделяше Източна от Западна Европа. Моля, кажете ми, за ми, за всяко от следните дали, като цяло, спечели от падането на желязната завеса или завеса или не спечели.
-----	--

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА - ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Спечели в	Спечели	По-скоро	Изобщо	Не знам
--	-------------	-----------	---------	----------	--------	---------

1	Европейския съюз	1	2	3	4	5
2	България	1	2	3	4	5
3	Вие лично	1	2	3	4	5

NEW

QC2	От 2004 година насам Европейският съюз се разшири от 15 до 27 държави. Като цяло, Като цяло, как бихте оценили това разширение на Европейския съюз?
-----	---

(ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(507)
То направи ЕС по-силен	1
То направи ЕС по-слаб	2
Не знам	3

NEW

QC3	От Ваша гледна точка, по отношение на сферите, в които Европейският съюз може да да взима решения, кое мнение е по-близо до Вашето?
-----	---

(ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(508)
Има прекалено много сфери, в които ЕС може да взима решения	1
Сферите, в които ЕС може да взима решения не са достатъчно	2
Броят на сферите, в които ЕС може да взима решения е точно колкото колкото трябва (СПОНТАННО)	3
Не знам	4

NEW

Нека сега да поговорим по друга тема

QE1	През август тази година, имаше военен конфликт между Русия и Грузия. Чухте ли или да или да сте чели за този конфликт?
-----	--

(ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(698)
Да, и знам точно за какво става въпрос	1
Да, но не знам точно за какво става въпрос	2
Не	3
Не знам	4

NEW

QE2	Непрестанното напрежение в един от регионите на Грузия, Южна Осетия, доведе до открит конфликт между въоръжените сили на Грузия и Русия. Според Вас, кой от следните изигра най-голяма роля за прекратяването на конфликта?
-----	---

(ПРОЧЕТЕТЕ – САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(699)
ООН	1
НАТО	2
Европейският съюз	3
САЩ	4
ОССЕ - Организация за сигурност и сътрудничество в Европа	5
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	6
Друго (СПОНТАННО - УТОЧНЕТЕ)	7
Не знам	8

NEW

QE3	Мислите ли, че този конфликт би могъл да има влияние върху сигурността на енергийните доставки за Европейския съюз?
	(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(721)
Да, в много голяма степен	1
Да, до известна степен	2
Не, не много	3
Не, изобщо не	4
Не знам	5

NEW

D15a	Какво е Вашето основно занятие в момента?	
------	---	--

	D15a	D15b
	НАСТОЯЩА	ПОСЛЕДНА
НЕРАБОТЕЩ		
Грижи се за пазаруването и поддържането на дома, без текущо занятие, неработещ/а	1	
Учащ	2	
Безработен или временно без работа	3	
Пенсионер или неработещ поради болест	4	
САМОНАЕТ		
Селски стопанин	5	5
Рибар	6	6
Специалист на частна практика (лекар, адвокат, счетоводител, архитект)	7	7
Собственик на магазин, занаятчия, друго	8	8
Бизнесмен, собственик (изцяло или частично) на фирма	9	9
РАБОТЕЩ		
Нает специалист (лекари, адвокати, счетоводители, архитекти)	10	10
Изпълнителен директор, директор, мениджър или висш управленски кадър	11	11
Ръководител на средно равнище, ръководител на отдел, низов ръководител, учител, техник	12	12
Административен служител, работещ в офис	13	13
Работещ извън офис, чиято работа е свързана с	14	14
Работещ в сферата на услугите (болница, ресторант, полиция, пожарна и др.)	15	15
Супервайзер /бригадир	16	16
Квалифициран работник (ръчен труд)	17	17
Друг (неквалифициран) работник и неквалифициран обслужващ персонал	18	18
НИКОГА НЕ Е РАБОТИЛ/А СРЕЩУ ЗАПЛАЩАНЕ		19

ЕВ69.2 D15a D15b

Нека преминем на друга тема

D15b	Работили ли сте преди срещу заплащане? Какво беше последното Ви занятие?	
	(722-723)	(724-725)
	D15a	D15b
	НАСТОЯЩА	ПОСЛЕДНА
НЕРАБОТЕЩ		
Грижи се за пазаруването и поддържането на дома, без текущо занятие, неработещ/а	1	
Учащ	2	
Безработен или временно без работа	3	
Пенсионер или неработещ поради болест	4	
САМОНАЕТ		
Селски стопанин	5	5
Рибар	6	6
Специалист на частна практика (лекар, адвокат, счетоводител, архитект)	7	7
Собственик на магазин, занаятчия, друго	8	8
Бизнесмен, собственик (изцяло или частично) на фирма	9	9
РАБОТЕЩ		
Нает специалист (лекари, адвокати, счетоводители, архитекти)	10	10
Изпълнителен директор, директор, мениджър или висш управленски кадър	11	11
Ръководител на средно равнище, ръководител на отдел, низов ръководител, учител, техник	12	12
Административен служител, работещ в офис	13	13
Работещ извън офис, чиято работа е свързана с	14	14
Работещ в сферата на услугите (болница, ресторант, полиция, пожарна и др.)	15	15
Супервайзер /бригадир	16	16
Квалифициран работник (ръчен труд)	17	17
Друг (неквалифициран) работник и неквалифициран обслужващ персонал	18	18
НИКОГА НЕ Е РАБОТИЛ/А СРЕЩУ ЗАПЛАЩАНЕ		19

EB69.2 D15a D15b

Нека преминем на друга тема

QG1	Европейският съюз има бюджет, който се изразходва за много разнообразни дейности и дейности и инвестиции, сред всички страни-членки и извън Европейският съюз. Като Като цяло, имайки предвид бюджета на Европейския съюз, бихте ли казали, че...?
(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - САМО ЕДИН ОТГОВОР)	

(887)

Чувал/а съм за него и знам точно какво представлява	1
Чувал/а съм за него, но не знам точно какво представлява	2
Никога не съм чувал/а за бюджета на ЕС	3
Не знам	4

NEW

QG2a За кое от следните неща мислите, че се изразходва най-много от Европейския бюджет?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА. САМО ЕДИН ОТГОВОР

(888-889)

Икономически растеж	1
Научни изследвания	2
Образовабие и обучение	3
Енергийни въпроси	4
Транспорт	5
Промяна в климата и защита на околната среда	6
Земеделие и развитие на селските райони	7
Регионални инвестиции	8
Помощ за съседите на ЕС, включително страните-кандидатки (ако е необходимо, обяснете, че страни-кандидатки са страните, които официално кандидатстват за присъединяване към ЕС)	9
Подпомагане и хуманитарна помощ за страните извън ЕС	10
Защита и сигурност	11
Имиграционни въпроси	12
Заетост и социални дейности	13
Обществено здравеопазване	14
Култура и медии	15
Административни разходи и разходи за персонала, за сгради	16
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	17
Друго (спонтанно)	18
Не знам	19

EB66.1 QA28 TREND MODIFIED

QG2b А друго?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - НЕ ПОВЕЧЕ ОТ ТРИ ОТГОВОРА)

(890-908)

Икономически растеж	1,
Научни изследвания	2,
Образовабие и обучение	3,
Енергийни въпроси	4,
Транспорт	5,
Промяна в климата и защита на околната среда	6,
Земеделие и развитие на селските райони	7,
Регионални инвестиции	8,
Помощ за съседите на ЕС, включително страните-кандидатки (ако е необходимо, обяснете, че страни-кандидатки са страните, които официално кандидатстват за присъединяване към ЕС)	9,
Подпомагане и хуманитарна помощ за страните извън ЕС	10,
Защита и сигурност	11,
Имиграционни въпроси	12,
Заетост и социални дейности	13,
Обществено здравеопазване	14,
Култура и медии	15,
Административни разходи и разходи за персонала, за сгради	16,
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	17,
Друго (спонтанно)	18,
Не знам	19,

NEW

QG3a	А за кои от следните бихте искали да се изразходва бюджета на Европейския съюз? съюз? Първо?
------	---

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА. САМО ЕДИН ОТГОВОР

(909-910)

Икономически растеж	1
Научни изследвания	2
Образовабие и обучение	3
Енергийни въпроси	4
Транспорт	5
Промяна в климата и защита на околната среда	6
Земеделие и развитие на селските райони	7
Регионални инвестиции	8
Помощ за съседите на ЕС, включително страните-кандидатки (ако е необходимо, обяснете, че страни-кандидатки са страните, които официално кандидатстват за присъединяване към ЕС)	9
Подпомагане и хуманитарна помощ за страните извън ЕС	10
Защита и сигурност	11
Имиграционни въпроси	12
Заетост и социални дейности	13
Обществено здравеопазване	14
Култура и медии	15
Административни разходи и разходи за персонала, за сгради	16
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	17
Друго (спонтанно)	18
Не знам	19

NEW

QG3b А друго?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - НЕ ПОВЕЧЕ ОТ ТРИ ОТГОВОРА)

(911-929)

Икономически растеж	1,
Научни изследвания	2,
Образовабие и обучение	3,
Енергийни въпроси	4,
Транспорт	5,
Промяна в климата и защита на околната среда	6,
Земеделие и развитие на селските райони	7,
Регионални инвестиции	8,
Помощ за съседите на ЕС, включително страните-кандидатки (ако е необходимо, обяснете, че страни-кандидатки са страните, които официално кандидатстват за присъединяване към ЕС)	9,
Подпомагане и хуманитарна помощ за страните извън ЕС	10,
Защита и сигурност	11,
Имиграционни въпроси	12,
Заетост и социални дейности	13,
Обществено здравеопазване	14,
Култура и медии	15,
Административни разходи и разходи за персонала, за сгради	16,
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	17,
Друго (спонтанно)	18,
Не знам	19,

NEW

D1	Когато говорят за политика хората боравят с понятията "ляво" и "дясно". Къде върху
	Къде върху следната скала бихте поставили Вашите виждания?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА). (ИНТ.: НЕ ПОДСКАЗВАЙТЕ - АКО РЕСПОНДЕНТЪТ СЕ КОЛЕБАЕ, (977-978)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ляво									Дясно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Отказ (СПОНТАННО) 11

Не знам 12

EB69.2 D1

D7	Кой от следните отговори описва най-добре Вашето настоящо положение?
----	--

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР) (979-980)

Женен / омъжена само веднъж	1
Женен / омъжена повече от веднъж	2
Неженен / неомъжена, който / която живее с партньор	3
Неженен / неомъжена, който / която никога не е живял/а с партньор	4
Неженен / неомъжена, който / която преди е живял/а с партньор, но в момента живее сам/а	5
Разведен/а	6
Разделен/а	7
Вдовец / вдовица	8
Друго (СПОНТАННО)	9
Отказ (СПОНТАННО)	10

EB69.2 D7

D8	На колко години бяхте, когато завършихте най-високата степен на Вашето образование - образование - редовно обучение (без да включвате допълнителни курсове за обучение обучение или квалификация)?
----	--

(ИНТ.: АКО "ВСЕ ОЩЕ УЧИ", КОДИРАЙТЕ '00' - АКО "БЕЗ ОБРАЗОВАНИЕ" КОДИРАЙТЕ (981-982)

--	--

EB69.2 D8

D10	Пол
-----	-----

(983)

Мъж	1
Жена	2

EB69.2 D10

D11	На колко години сте?
-----	----------------------

(984-985)

--	--

EB69.2 D11

D25 Вие живеете в .....?

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(986)

Селски район или село	1
Малък или среден град	2
Голям град	3
Не знам	4

EB69.2 D25

НЯМА ВЪПРОСИ ОТ D.26 ДО D.39

D40a Бихте ли ми казали, колко души на възраст над 15 години живеят във Вашето домакинство, с Вас включително?

(ИНТ.: ПРОЧЕТЕТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(987-988)

--	--

EB69.2 D40a

D40b Колко деца под 10 години живеят във вашето домакинство?

(ИНТ.: ПРОЧЕТЕТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(989-990)

--	--

EB69.2 D40b

D40c Колко деца на възраст между 10-14 години живеят във вашето домакинство?

(ИНТ.: ПРОЧЕТЕТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(991-992)

--	--

EB69.2 D40c

D41 Вие лично, сте роден/а....?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(993)

В България	1
В друга страна, членка на Европейския съюз	2
В Европа, но не в страна, членка на Европейския съюз	3
В Азия, Африка или Латинска Америка	4
В Северна Америка, Япония или Австралия и Океания	5
Отказ (СПОНТАННО)	6

EB69.2 D41

D42 Кое от следните предположения отговаря на вашето положение?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(994)
Вашите майка и баща са родени в България	1
Един от родителите Ви е роден в България, а другият - в друга страна	2
Вашите майка и баща са родени в друга страна-членка на Европейския	3
Един от Вашите родители е роден в България, а другият - в страна	4
извън Европейския съюз	
Вашите майка и баща са родени извън Европейския съюз	5
Един от Вашите родители е роден в друга страна-членка на ЕС, а	6
другият е роден извън ЕС	
Не знам / Отказ (СПОНТАННО)	7

D43a Имате ли стационарен телефон вкъщи ?

	(995)	(996)
	D43a	D43b
	Стационарен	Мобилен
Да	1	1
Не	2	2

EB69.2 D43a D43b

D43b Вие лично притежавате ли мобилен телефон?

	(995)	(996)
	D43a	D43b
	Стационарен	Мобилен
Да	1	1
Не	2	2

EB69.2 D43a D43b

D46 Кои от следните вещи притежавате?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВСЕКИ ВЕРЕН ОТГОВОР)

	(997-1006)
Телевизор	1,
DVD плейър	2,
CD плейър	3,
Компютър	4,
Интернет достъп вкъщи	5,
Кола	6,
Апартамент / къща, чието изплащане сте приключили	7,
Апартамент / къща, която изплащате	8,
Нито едно (СПОНТАННО)	9,
Не знам	10,

EB69.2 D46

P1 ДАТА НА ИНТЕРВЮТО

(1027-1028)

(1029-1030)

ДЕН   МЕСЕЦ

EB69.2 P1

P2 ЧАС НА ЗАПОЧВАНЕ НА ИНТЕРВЮТО

(ИНТ.: ИЗПОЛЗВАЙТЕ 24-ЧАСОВО ВРЕМЕ)

(1031-1032)

ЧАС

(1033-1034)

МИНУТИ

ЕВ69.2 P2

P3 ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ИНТЕРВЮТО

(1035-1037)

МИНУТИ

ЕВ69.2 P3

P4 Брой на хората, присъствали по време на интервюто, включително интервюиращия:

(1038)

Двама (интервюиращият и респондентът)

1

Трима

2

Четирима

3

Петима и повече

4

ЕВ69.2 P4

P5 Сътрудничество на респондента

(1039)

Отлично

1

Добро

2

Средно

3

Лошо

4

ЕВ69.2 P5